

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

Προσδιορισμός φορολογικού εισοδήματος με τις δαπάνες
του νόμου 2238, άρθρα 15-19

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΠΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Μ Ε Σ Ο Λ Ο Γ Γ Ι 2 0 1 3

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

Προσδιορισμός φορολογικού εισοδήματος με τις δαπάνες
του νόμου 2238, άρθρα 15-19

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΠΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Α.Μ 14450)

vasivasi1@logistiki.teimes.gr

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Μ Ε Σ Ο Λ Ο Γ Γ Ι 2 0 1 3

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

υποβάλλεται

ενσωματωμένη σε κάθε αντίτυπο της Πτυχιακής Εργασίας

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ακριθής καταχώρηση του τίτλου του θέματος της Πτυχιακής

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 2238,ΑΡΘΡΑ 15-19

ΦΟΙΤΗΤΕΣ

ΕΠΩΝΥΜΟ

ΟΝΟΜΑ

ΑΡ.
ΜΗΤΡ.

ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

14450

ΕΚΘΕΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΙΣΗΓΗΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

καταχώρηση κειμένου από τον εισηγητή

Η παρούσα πτυχιακή εργασία ελέγχθηκε στο μέτρο του δυνατού από τον εισηγητή του τμήματος Λογιστικής του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας, ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΙΩΝΝΗΣ και κρίθηκε επαρκής για να υποβληθεί σε παρουσίαση-εξέταση ενώπιον της αρμόδιας επιτροπής.

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Απαραίτητη η υπογραφή του εισηγητή εκπαιδευτικού

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ

Οι διαπιστώσεις, τα αποτελέσματα, τα συμπεράσματα και οι πιθανές προτάσεις της παρούσας πτυχιακής εργασίας –εκτός των αναφορών που σημαίνονται ως λήμματα - αποτελούν προσωπικές θεωρητικές ή εμπειρικές διαπιστώσεις του σπουδαστή που την επιμελήθηκε και δεν απηχούν κατ' ανάγκη τη γνώμη του εισηγητή εκπαιδευτικού, του Εκπαιδευτικού Προσωπικού του Τμήματος Λογιστικής ή του Α.Τ.Ε.Ι. Μεσολογίου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο φόρος ακολουθεί τον πολίτη σε όλη τη διάρκεια της ζωής και της δραστηριότητας του. Αποτελεί αναγκαστική συνεισφορά που του έχει επιβληθεί από το κράτος χωρίς προσωρινή αντιπαροχή. Η αντιπαροχή έχει γενικότερο σκοπό αφού με τους φόρους το κράτος διαμορφώνει το οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο όλων των πολιτών. Οι μορφές του φόρου είναι ποικίλες. Βασική διάκριση των φόρων είναι σε άμεσους και έμμεσους φόρους. Άμεσοι φόροι είναι όσοι επιβάλλονται στο παραγόμενο εισόδημα και στην περιουσία, ενώ έμμεσοι είναι οι φόροι που επιβάλλονται στις συναλλαγές, συμπτωματικές ή μεταβατικές. Ο σημαντικότερος έμμεσος φόρος είναι ο φόρος προστιθέμενης αξίας και ο σημαντικότερος άμεσος φόρος είναι ο Φόρος Εισοδήματος Φυσικών Κ' Νομικών Προσώπων. Με τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων καθιερώθηκε ο προσωπικός προοδευτικός φόρος ο οποίος επιβάλλεται στο συνολικό, από κάθε πηγή εισοδήματος και ο οποίος διαφέρει από χρόνο σε χρόνο ανάλογα με τις αλλαγές που θα επέλθουν στη φορολογία εισοδήματος.

Στην παρούσα πτυχιακή παρουσιάζεται ο προσδιορισμός εισοδήματος με βάση αντικειμενικές δαπάνες και υπηρεσίες. Πως φορολογούνται όσοι δεν καλύπτουν τις αντικειμενικές δαπάνες και τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων με το δηλωθέν εισόδημα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα εργασία αναλύονται τα άρθρα 15 έως 19 του Ν. 2238/1994 καθώς και οι αλλαγές που ακολούθησαν με μεταγενέστερους νόμους. Στο πρακτικό μέρος γίνεται εφαρμογή διάφορων νόμων και με παραδείγματα δείχνονται οι αλλαγές που επήλθαν στον υπολογισμό του τεκμαρτού εισοδήματος. Σημαντικό κομμάτι της δουλειάς ενός φοροτεχνικού – λογιστή είναι η ενημέρωση και η σωστή-προσεχτική συμπλήρωση των εντύπων. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα τεκμήρια χωρίζονται στη δαπάνη απόκτησης περιουσ. Στοιχείων Άρθρο 17 ν.2238/94 & στη δαπάνη διαβίωσης Άρθρο 16 ν.2238/94.

- Στο 1^ο κεφάλαιο παρουσιάζονται έννοιες του φόρου και της φορολογίας.
- Έπειτα στο 2^ο περιγράφεται το τεκμαρτό εισόδημα,
- Στο 3^ο αναφέρονται οι πηγές εισοδήματος
- Στο 4^ο γίνεται επισκόπηση των φορολογικών θεμάτων και μέσα από τα παραδείγματα θα προκύψουν τα συμπεράσματα για τις αλλαγές που επέφεραν τα τελευταία χρόνια νόμοι όπως ο 3986/2011 στο τεκμαρτό εισόδημα.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ε.Ε.Τ.Η.Δ.Ε.= Έκτακτο Ειδικό Τέλος Ηλεκτροδοτούμενων Δομημένων Επιφανειών

Ε.Α.Π. Γ.Ε. = Επιτροπή Αντικειμενικού Προσδιορισμού του Γεωργικού Εισοδήματος

Ι.Κ.Α. = Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Κ.Β.Σ. = Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων

Κ.Φ.Ε. = Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος

Ν. = Νόμος

Ν.Π.Δ.Δ. = Νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου

ΟΑΕΔ= Οργανισμός απασχόλησης εργατικού δυναμικού

Ο.Τ.Α. = Οργανισμός τοπικής αυτοδιοίκησης

Ο.Τ.Ε. = Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας

ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ = Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών

Π.Δ. = Προεδρικό Διάταγμα

ΦΕΚ = Φύλλα Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

ΦΠΑ = Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΠΡΟΛΟΓΟΣ</u>	5
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	6
<u>ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ</u>	7
<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ</u>	8
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ‘ΕΝΝΟΙΕΣ’</u>	
1.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ.....	10
1.2 ΦΟΡΟΣ	12
1.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ	13
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ‘ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΤΕΚΜΗΡΙΑ’</u>	
2.1 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	15
2.2 ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	23
2.3 ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	25
2.4 ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΙΧ	27
2.5 ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.....	31
2.6 ΟΙΚΙΑΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ, ΟΔΗΓΟΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ.....	31
2.7 ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ, ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ Η ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ.....	32
2.8 ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ, ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΑ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ Η ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ.....	36
2.9 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ (ΠΙΣΙΝΑ).....	37
2.10 ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ.....	38
2.11 ΓΕΝΙΚΑ.....	38
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ‘ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ’</u>	
3.1 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΤΟΥ.....	62

3.2 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ (Άρθρο 20).....	63
3.3 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΑΡΘΡΟ 24.....	66
3.4 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ.....	69
3.5 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΡΘΡΟ 40.....	74
3.6 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΡΘΡΟ 45.....	77
3.7 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΑΡΘΡΟ 48.....	80
<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ‘ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ’</u>	
4.1 ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ	85
<u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ</u>	94
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	96
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ</u>	98

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΝΝΟΙΕΣ

1.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Οι τρόποι που εφαρμόζονται για την αποφυγή της διεθνούς διπλής φορολογίας είναι :
Η μέθοδος της έκπτωσης του φόρου. Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή, ο φόρος που έχει καταβληθεί σε ένα κράτος για εισόδημα που φορολογείται και σε άλλο κράτος, αφαιρείται από τον φόρο που προκύπτει στο πρώτο. Αυτό αφορά και τα φυσικά αλλά και τα νομικά πρόσωπα.

Η μέθοδος της εξαίρεσης ή απαλλαγής. Σύμφωνα με την μέθοδο αυτή εισοδήματα που αποκτώνται σε κάποιο κράτος αλλά από κατοίκους άλλων κρατών είτε δεν τα φορολογούν είτε φορολογούν μόνο το εισόδημα που αποκτήθηκε στην επικράτεια τους.

Η μέθοδος διαίρεσης ή κατανομής. Όσα κράτη ακολουθούν αυτή την μέθοδο διαιρούν το εισόδημα ώστε το ένα μέρος να φορολογείται στην χώρα που κατοικεί ο φορολογούμενος και το άλλο να φορολογείται στο κράτος που το εισόδημα αποκτάται.

Η επιβολή των φόρων, στα αναπτυσσόμενα κράτη, γίνεται ανάλογα την φορολογική πολιτική που ακολουθεί κάθε κυβέρνηση, βάσει κάποιων κανόνων που είναι θεσπισμένοι από την πολιτεία. Οι κανόνες¹ που διέπουν την φορολογία θα πρέπει να είναι σύμφωνοι με κάποιες γενικές αρχές που διαμορφώθηκαν από την εξέλιξη της επιστήμης και την εμπειρία. Έτσι η φορολογική νομοθεσία πρέπει να στηρίζεται στους εξής κανόνες:

1. Ο κανόνας της παραγωγικότητας του φόρου:

Για να μπορέσει η φορολογία να είναι παραγωγική και να εξυπηρετεί αποτελεσματικά τον αποταμιευτικό σκοπό του κράτους θα πρέπει:

Οι Νόμοι να είναι εκφρασμένοι με σαφήνεια και να μην τροποποιούνται συχνά.

Το ποσοστό φορολόγησης να μην είναι υπερβολικά υψηλό για να μην ωθεί τους φορολογούμενους στη φοροδιαφυγή.

Η βεβαίωση και είσπραξη του φόρου θα πρέπει να γίνεται όσο το δυνατό ταχύτερα με ταυτόχρονη συρρίκνωση των δαπανών που απαιτούνται για την διαδικασία αυτή.

¹ Φλώρος Α., 2004, Φορολογική Λογιστική, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική, σελ 23

2. Ο κανόνας της καθολικότητας του φόρου:

Ο κανόνας αυτός επιβάλλει την ίδια φορολόγηση σε όλους τους πολίτες, ημεδαπούς αλλά και αλλοδαπούς, που ζουν και εργάζονται σε ένα κράτος. Το γεγονός ότι τα μικρά εισοδήματα απαλλάσσονται από τον φόρο δεν αναιρεί τον κανόνα της καθολικότητας του φόρου, για τους εξής λόγους:

Αφενός γιατί το τελικό έσοδο για το κράτος δεν είναι σημαντικό, δεδομένου ότι για την βεβαίωση και είσπραξη του θα δαπανηθούν πόροι, και

Αφετέρου η επιβάρυνση των μικρών εισοδημάτων μπορεί να επιφέρει μεταγενέστερα την ανάγκη στο κράτος για την ενίσχυση των εισοδημάτων αυτών.

3. Ο κανόνας της απλότητας του φόρου:

Σύμφωνα με τον κανόνα αυτό, η νομοθεσία που διέπει την φορολογία θα πρέπει να είναι απλή, σαφής και κατανοητή χωρίς πολλές εξαιρέσεις από τον γενικό κανόνα. Η τακτική κωδικοποίηση των φορολογικών διατάξεων εξυπηρετεί σημαντικά τον κανόνα αυτό και μειώνει την σύγχυση που πιθανόν να αισθάνονται οι φορολογούμενοι, βελτιώνοντας τις σχέσεις τους με τα φοροτεχνικά όργανα.

4. Ο κανόνας της καταλληλότητας του φόρου:

Ο φόρος θα πρέπει να είναι κατάλληλος από άποψη χρόνου πληρωμής, δηλαδή η είσπραξή του θα πρέπει, κατά προτίμηση, να γίνεται όταν το εισόδημα πραγματοποιείται, ώστε να εξυπηρετούνται οι φορολογούμενοι.

Ο φόρος θα πρέπει να είναι κατάλληλος από άποψη τόπου πληρωμής, δηλαδή η πραγματοποίησή του να γίνεται σε τόπου που διευκολύνει τον φορολογούμενο, είτε στην κατοικία του, είτε στον τόπο διαμονής του, είτε στον τόπο που ασκείται η επαγγελματική του δραστηριότητα. Τέλος, ο φόρος θα πρέπει να είναι κατάλληλος από άποψη τρόπου, δηλαδή η είσπραξή του να γίνεται με τρόπο που διευκολύνει τον φορολογούμενο, για παράδειγμα με δόσεις.

5. Ο κανόνας του ελάχιστου ορίου συντήρησης:

Το μέρος του εισοδήματος κάθε φορολογούμενου που θεωρείται ότι προορίζεται να καλύψει τις απαραίτητες ανάγκες αυτού αλλά και της οικογένειάς του, δεν θα πρέπει να υπάγεται στη φορολογία. Το μέρος αυτό του εισοδήματος ονομάζεται «ελάχιστο όριο συντήρησης».

6. Ο κανόνας του διαφορισμού των εισοδημάτων:

Η φορολόγηση των εισοδημάτων θα πρέπει να γίνεται ανάλογα με τον τρόπο που κάθε εισόδημα αποκτάται με σκοπό το φορολογικό βάρος να επιμερίζεται ορθολογικά και να μην

αδικεί τους πολίτες. Έτσι, για παράδειγμα φορολογούμενος που αποκτά εισόδημα από προσωπική εργασία θα αισθανθεί μεγαλύτερη επιβάρυνση αν πληρώσει τον ίδιο φόρο με κάποιον που αποκτά το ίδιο εισόδημα αλλά από αποδόσεις κεφαλαίου.

7. Ο κανόνας της βεβαιότητας και της σταθερότητας:

Όταν ο τρόπος φορολόγησης είναι κατανοητός από τους φορολογούμενους, με διάρκεια στον χρόνο, δηλαδή χωρίς συνεχείς μεταβολές, τότε οι φορολογούμενοι γνωρίζοντας εκ των προτέρων τον φόρο που οφείλουν να αποδώσουν στο κράτος αλλά και τον τρόπο απόδοσής του, εξοικειώνονται με αυτό και η φορολογία γίνεται πιο αποδοτική.

8. Ο κανόνας αποφυγής της διπλής φορολογίας:

Η φορολόγηση του ίδιου εισοδήματος δυο φορές, είτε γίνεται στο ίδιο το κράτος είτε μεταξύ άλλων κρατών, θα πρέπει να αποφεύγεται. Η διπλή φορολόγηση μπορεί να οδηγήσει σε φοροδιαφυγή, σε εξασθένηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, αλλά και σε δημιουργία άνιση φορολογικής επιβάρυνσης.

1.2 ΦΟΡΟΣ

Φόρος είναι η αναγκαστική εισφορά στο δημόσιο που επιβάλλεται χωρίς καμιά ειδική ανταποδοχή για να αντιμετωπιστούν οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για το κοινό συμφέρον.

Αντικείμενο του φόρου: Επιβάλλεται φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή και αποκτάται από κάθε φυσικό πρόσωπο.

Υποκείμενο του φόρου: 1. Σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο αποκτά εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του. Επίσης, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια του, σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματά του που προκύπτουν στην αλλοδαπή, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα. 2. Οι έμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή θεωρείται ότι κατοικούν στην Ελλάδα. 3. Σε φόρο υπόκειται και η σχολάζουσα κληρονομία. 4. Σε φόρο υπόκεινται επίσης, οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες της παρ. 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων². Χρόνος επιβολής του φόρου: 1. Ο φόρος επιβάλλεται κάθε

² π.δ. 186/1992, ΦΕΚ 84 Α'

οικονομικό έτος στο εισόδημα που αποκτάται μέσα στο αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος, κατά τις διακρίσεις που ορίζει αυτός ο νόμος. 2. Η χρονική διάρκεια του οικονομικού έτους αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

1.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΦΟΡΩΝ

Το φορολογικό σύστημα³ μιας χώρας αποτελείται από το σύνολο των διαφορετικών φόρων⁴ που επιβάλλονται.

Άμεσοι φόροι: Είναι εκείνοι που επιβάλλονται και επιβαρύνουν ορισμένο πρόσωπο. Σ' αυτούς που ανήκουν οι φόροι επί του εισοδήματος και οι φόροι επί της περιουσίας. Το κράτος επιβαρύνει αυτούς που αποκτούν εισόδημα (από οικοδομές , από κινητές αξίες, από εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις) και από γεωργικές επιχειρήσεις και από μισθωτές υπηρεσίες και από ελεύθερα επαγγέλματα, τους κατόχους περιουσίας (τακτικός ή έκτακτος φόρος) ή αυτούς που αποκτούν περιουσία από κάποια χαριστική αιτία (φόρος κληρονομιών, δωρεών και προικών). Κάποιοι από τους φόρους είναι:

1. Την εισφορά αλληλεγγύης⁵ για όσους έχουν ετήσιο εισόδημα πάνω από 12.000 ευρώ με κλιμακωτούς συντελεστές 1%-4% ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος. Ειδικότερα, η εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή 1% για εισοδήματα από 12.000-20.000 ευρώ, 2% από 20.000-50.000 ευρώ, 3% από 50.000-100.000 ευρώ και 4% για εισοδήματα άνω των 100.000 ευρώ. Για παράδειγμα, κάποιος με ετήσιο εισόδημα 15.000 ευρώ θα κληθεί να καταβάλει 150 ευρώ, ενώ για εισόδημα 50.000 ευρώ η εισφορά ανέρχεται σε 1.000 ευρώ.

2. Το τέλος επιτηδεύματος⁶ που καταβάλλουν όλοι οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το αν αποκτούν εισόδημα και που φέτος ορίσθηκε στα 300 ευρώ, ενώ από το επόμενο έτος ορίζεται σε 400 και 500 ευρώ ανάλογα με τον πληθυσμό του τόπου της επαγγελματικής έδρας. Για μέχρι 200.000 κατοίκους είναι 400 ευρώ και για μεγαλύτερο πληθυσμό 500 ευρώ.

³ Γεωργακόπουλος Θ., 1997, Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική, Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ. Μπένου, σελ.297-300

⁴ Φλώρος Α., 2004, Φορολογική Λογιστική, Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική, σελ 23

⁵ Άρθρο 29 Ν. 3986-2011

⁶ Άρθρο 31 Ν. 3986-2011

3. Την εισφορά για αυτοκίνητα άνω των 1.929 κυβικών, πισίνες, σκάφη αναψυχής, αεροσκάφη που υπολογίζεται με συντελεστή 5% επί του ποσού που προκύπτει από το αντίστοιχο τεκμήριο διαβίωσης. Για αυτοκίνητο 2.000 κυβικών η εισφορά ανέρχεται σε 270 ευρώ.

4. Το τέλος ακινήτων που επιβάλλεται σε όλες τις δομημένες επιφάνειες και υπολογίζεται με βάση το ύψος της τιμής ζώνης, το εμβαδόν του ακινήτου και την παλαιότητά του. Το τέλος ξεκινά από 0,50 ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο και φθάνει τα 16 ευρώ, ποσά που προσαυξάνονται ανάλογα με το έτος κατασκευής του ακινήτου. Για παράδειγμα για ακίνητο 100 τ.μ. παλαιότητας 5 ετών σε περιοχή με τιμή ζώνης 1.800 ευρώ, το τέλος ανέρχεται σε 720 ευρώ.

5. Την έκτακτη εισφορά στις κύριες συντάξεις άνω των 1.000 ευρώ που κυμαίνονται από 3% μέχρι και 40% ανάλογα με το ύψος της σύνταξης και την ηλικία του συνταξιούχου. Για παράδειγμα, συνταξιούχος κάτω των 55 ετών που λαμβάνει κύρια σύνταξη 1.501 ευρώ θα έχει μείωση 227 ευρώ.

6. Την έκτακτη εισφορά στις επικουρικές συντάξεις άνω των 150 ευρώ με συντελεστές από 3% μέχρι και 30%. Για παράδειγμα, επικουρική σύνταξη του ΕΤΕΑΜ ύψους 300 ευρώ θα μειωθεί κατά 45 ευρώ, ενώ σύνταξη 200 ευρώ του Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων θα μειωθεί κατά 40 ευρώ.

7. Ο κύριος φόρος που προκύπτει από τα φορολογικά κλιμάκια ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος (μειωμένος με διάφορες δαπάνες – φοροαπαλλαγές).

Έμμεσοι φόροι ή φόροι κατανάλωσης: Είναι εκείνοι που επιβάλλονται σε ορισμένα αγαθά που επιβαρύνουν τελικά τον καταναλωτή, παρόλο που καταβάλλονται από άλλα πρόσωπα όπως το ΦΠΑ.

Φόροι επί των συναλλαγών: Φόροι που επιβάλλονται στα έγγραφα που χρησιμοποιούνται για τη σύναψη συναλλαγών. Τέτοιοι φόροι είναι: ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων και ο φόρος χαρτοσήμου.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΤΕΚΜΑΡΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ - ΤΕΚΜΗΡΙΑ⁷

2.1 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

Το εισόδημα κάθε φορολογουμένου⁸ διακρίνεται σε δύο είδη, το πραγματικό εισόδημα και το τεκμαρτό. Πραγματικό είναι το εισόδημα που πραγματικά απέκτησε ο φορολογούμενος, κατά την περίοδο για την οποία υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης, και προσδιορίζεται βάσει πραγματικών στοιχείων, όπως οι βεβαιώσεις αποδοχών, το εισόδημα που προκύπτει από τα βιβλία της επιχείρησης που εκμεταλλεύεται, οι τόκοι καταθέσεων, η πρόσδοδος από ενοίκια ακινήτων, και κάθε άλλο εισόδημα, το οποίο προκύπτει από πραγματικά στοιχεία. Σε αντίθεση με το πραγματικό εισόδημα, το τεκμαρτό προκύπτει από υπολογισμούς που γίνονται βάσει άλλων δεδομένων, όπως είναι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες, η απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου ή ακόμα και η κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου.

Το τεκμαρτό εισόδημα προκύπτει από υπολογισμούς που γίνονται βάσει δεδομένων, όπως είναι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες, η απόκτηση ενός περιουσιακού στοιχείου ή ακόμα και η κατοχή ενός περιουσιακού στοιχείου. Αντιδιαστέλλεται λοιπόν με το πραγματικό εισόδημα.

Σκοπός των τεκμηρίων είναι η εκμείευση των πραγματικών εισοδημάτων κάθε πολίτη. Έτσι πατάσσεται κατά κάποιον τρόπο η φοροδιαφυγή, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι σε όλες τις περιπτώσεις η εφαρμογή του τεκμηρίου εμφανίζει την πραγματική εισοδηματική κατάσταση του φορολογουμένου. Τα τεκμήρια διακρίνονται σε δύο είδη. Πρώτον, τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης ή αντικειμενικές δαπάνες και δεύτερον τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Τα πρώτα συνίστανται στην κατοχή κάποιου περιουσιακού στοιχείου και εφαρμόζονται όσο διαρκεί η κατοχή του περιουσιακού στοιχείου ενώ τα τελευταία συνίστανται στην πραγματοποίηση μιας περιστασιακής πράξης, όπως είναι το ποσό που δαπανήθηκε για την αγορά ενός περιουσιακού στοιχείου.

⁷ <http://www.forin.gr/articles/article/5954/ta-teknhria-dapanwn-diabiwshs-gia-to-oikonomiko-etos-2012>

⁸ <http://www.taxnews.info/news>

Ν. 2238/1994

Άρθρο 15 - Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση την τεκμαρτή δαπάνη

Το συνολικό εισόδημα προσδιορίζεται, κατ' εξαίρεση, με βάση τις δαπάνες διαβίωσης του φορολογουμένου και των προσώπων που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, όταν το συνολικό ποσό των δαπανών που προσδιορίζεται κατά τα επόμενα άρθρα είναι ανώτερο από το συνολικό καθαρό εισόδημα των κατηγοριών Α έως Ζ. Το εισόδημα που υπόκειται σε φόρο στην περίπτωση αυτή προσδιορίζεται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 19.

Άρθρο 16 - Τεκμήριο δαπανών διαβίωσης

1. Για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία, γενικώς, εφόσον η επιφάνειά της υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2). Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγός του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητά τους περισσότερα ακίνητα με συνολική επιφάνεια τουλάχιστον εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, τα οποία χρησιμοποιούνται από αυτούς ως δευτερεύουσα κατοικία, τότε για τον υπολογισμό του πραγματικού ή του τεκμαρτού μισθώματός τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθούμενες ή ιδιοκατοικούμενες κατοικίες τους, κατ' εξαίρεση, δε λαμβάνεται υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη, για δευτερεύουσα κατοικία που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους και η οποία περιήλθε στο φορολογούμενο ή τη σύζυγό του από κληρονομία, προίκα ή γονική παροχή, εκτός από τις κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές, οι οποίες χαρακτηρίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία ως τουριστικοί τόποι.

β) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και κυκλοφορίας επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης που προσδιορίζεται ανάλογα με τους φορολογήσιμους ίππους του αυτοκινήτου και της συμμετοχής της τεκμαρτής αυτής δαπάνης στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς, Άρθρο 17 - Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογουμένου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για:

α) Αγορά αυτοκινήτων, διτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας. Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη του ποσού αυτού τα αγορασθέντα όμως πράγματα αποτελούν, κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις ενιαίο σύνολο τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν λαμβάνονται υπόψη τα χρηματικά ποσά που διατίθενται για την αγορά κινητών πραγμάτων που αποτελούν το άμεσο αντικείμενο της ασκούμενης εμπορικής δραστηριότητας.

β) Αγορά επιχειρήσεων ή τη σύσταση ή την αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με τη μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή την αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς.

γ) Αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών. Εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας, καθώς και η ανέγερση από αυτόν οικοδομής, ως πρώτης κατοικίας, εφόσον η επιφάνειά της δεν υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα. Αν η επιφάνεια της οικοδομής υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα. Επίσης, εξαιρείται η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών.

δ) Χορήγηση δανείων ή προσωρινών διευκολύνσεων στις εταιρίες που μετέχουν ως έταιροι ή και προς την ατομική επιχείρηση με τη μορφή προσωρινών καταθέσεων.

ε) Η ετήσια δαπάνη για δωρεές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον αυτά υπερβαίνουν ετησίως τις εκατό χιλιάδες (100.000) δραχμές, εκτός από τις δωρεές προς το Δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του Κράτους και τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

στ) Η ετήσια δαπάνη που καταβάλλεται για την τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής, στην οποία περιλαμβάνεται και το ποσό τυχόν τόκων υπερημερίας.

Άρθρο 18 - Μη εφαρμογή του τεκμηρίου

Το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται:

α) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει ενός (1) επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι και δεκατέσσερις (14) φορολογήσιμους ίππους, το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή πολύτεκνου με τέσσερα (4) τουλάχιστον τέκνα που τον βαρύνουν ή της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν.

β) Προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης αναπήρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.

γ) Προκειμένου για αλλοδαπό προσωπικό που δε διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει μόνιμα στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 89/1967 (ΦΕΚ 132 Α'), του α.ν. 378/1968 (ΦΕΚ 82 Α') και του άρθρου 25 του ν.27/1975 (ΦΕΚ 77 Α'), για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή του ενοικίου.

δ) Προκειμένου για αλλοδαπές επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του α.ν.89/1967, του α.ν.378/1968 και του άρθρου 25 του ν.27/1975, για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης.

ε) Προκειμένου για τη δαπάνη, που καταβάλλεται για την αγορά κτηματικών ομολόγων του Δημοσίου, για την αγορά δημόσιων κτημάτων, εφόσον αυτά εκποιούνται σε δημόσιο πλειστηριασμό από την Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου, καθώς και για την αγορά δημόσιων εκτάσεων κατά τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν.1947/1991 (ΦΕΚ 70 Α').

στ) Προκειμένου για αγορά ομολόγων του Δημοσίου ή Τίτλων εταιριών στις οποίες μετέχει το Δημόσιο κατά ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%), ή για αγορά μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο ή μετοχών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους σε αυτό, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ή για αγορά εντόκων γραμματίων του Δημοσίου ή γενικά τίτλων του Δημοσίου, ή για αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων, καθώς και κάθε άλλου Τίτλου που είναι διαπραγματεύσιμος στο Χρηματιστήριο.

ζ) Το τεκμήριο με βάση την ετήσια συνολική δαπάνη, που υπολογίζεται, σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17, δεν εφαρμόζεται όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν, και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτών είναι μικρότερη από ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του εισοδήματος που δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή τους το ίδιο έτος.

Άρθρο 19 - Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής

1. Η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν ή προσδιορίστηκε από τον προστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης τους, των άρθρων 16 και 17, προσαυξάνει τα εισοδήματα που δηλώνονται ή προσδιορίζονται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά το ίδιο οικονομικό έτος, του φορολογουμένου ή της συζύγου του, κατά περίπτωση, από εμπορικές επιχειρήσεις ή από την άσκηση ελευθέρων επαγγελμάτων και αν δε δηλώνεται εισόδημα από τις κατηγορίες αυτές η διαφορά αυτή λογίζεται εισόδημα της παρ. 3 του άρθρου 48.

2. Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να λάβει υπόψη του τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά, τα οποία αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά στοιχεία και με τα οποία καλύπτεται ή περιορίζεται η διαφορά που προκύπτει.

Στις περιπτώσεις αυτής της παραγράφου ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης. Τα ποσά αυτά ιδίως είναι:

α) Πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον ίδιο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Αν τα εισοδήματα αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή, αναγνωρίζονται, εφόσον υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται νομίμως από αυτόν.

β) Χρηματικά ποσά που δε θεωρούνται εισόδημα κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

γ) Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων.

δ) Εισαγωγή συναλλάγματος, που δεν εκχωρείται υποχρεωτικό στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτησή του στην αλλοδαπή.

Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησης αυτού του συναλλάγματος για τα πρόσωπα:

αα) που κατοικούν μονίμως στο εξωτερικό.

ββ) που είχαν διαμείνει τρία (3) τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται

μέσα σε δύο (2) χρόνια από τη μετοικεσία τους.

ε) Δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία.

Ειδικώς, όταν πρόκειται για την κάλυψη διαφοράς δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, κατά το ποσό που προέρχεται από δαπάνη του άρθρου 17, το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης.

στ) Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών για την οποία η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.

ζ) Ανάλωση κεφαλαίου που αποδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο.

Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμφητισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, τα χρηματικά ποσά, τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β', γ', δ', ε' και στ' και οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που ο προσδιορισμός τους ορίζεται από τα άρθρα 16 και 17.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 16 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από το ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές, το ποσό που πρέπει να εκπεσθεί αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και των αποδειγμένων δαπανών διαβίωσής τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών.

Κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση αυτών των εσόδων τα μειώνει, προκειμένου αυτά να ληφθούν υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν τα ποσά αυτά έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου του έτους αυτού.

Για την κάλυψη ή περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν.2019/1992 (ΦΕΚ 34 Α') για τα ποσά των πραγματικών ή τεκμαρτών δαπανών που πραγματοποιούνται από 1.1.1994.

Χρηματικά ποσά που έχουν ληφθεί υπόψη από τη δήλωση που, τυχόν, υποβλήθηκε κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν.2019/1992, για την κάλυψη ή τον περιορισμό διαφοράς δαπάνης, αφαιρούνται από το κεφάλαιο που σχηματίζεται από

προηγούμενα έτη, όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση όσα ορίζονται στα εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αυτής της περίπτωσης.

3. Προκειμένου προσδιορισμού του εισοδήματος με βάση την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του παρόντος άρθρου, η ζημία του ίδιου οικονομικού έτους ή και των προηγούμενων δεν εκπίπτει και ούτε μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα οικονομικά έτη.

4. Οι υπόχρεοι που δεν αναγράφουν ή ανακριβώς αναφέρουν στη δήλωση τα στοιχεία, τα σχετικά με τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης, υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται στο άρθρο 87.

Επίσης, όσοι δεν αναγράφουν στη δήλωση τη δαπάνη

αγοράς ή ανέγερσης ακινήτων υπόκεινται στις κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 88.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται με τη δήλωση φόρου εισοδήματος και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.

Ν. 3986/2011

Με το άρθρο 16 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3986/2011, ορίζονται τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης των φορολογουμένων. Τα τεκμήρια, όπως ισχύουν για το οικονομικό έτος 2012 (χρήση 2011), είναι τα ακόλουθα:

- Κύρια κατοικία
- Δευτερεύουσες κατοικίες
- Επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ.
- Ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης
- Οικιακοί βοηθοί, οδηγοί αυτοκινήτων, δάσκαλοι και λοιπό προσωπικό
- Σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου
- Αεροσκάφη, ελικόπτερα, ανεμόπτερα
- Εξωτερική – εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)
- Ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη

Με το άρθρο 28 του ν. 3986/2011, πραγματοποιήθηκαν αλλαγές στον τρόπο υπολογισμού των ετησίων αντικειμενικών δαπανών διαβίωσης για τις κύριες και τις δευτερεύουσες κατοικίες, για τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ., για τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης καθώς και για τις εξωτερικές και εσωτερικές δεξαμενές κολύμβησης (πισίνες). Σημειώνεται ότι στις αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης στις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί μεταβολές, θα παρατίθενται και τα περσινά δεδομένα (οικ. έτος 2011) για συγκριτικούς σκοπούς.

Για παράδειγμα, αν ένας πολίτης δηλώσει ότι κατέχει αυτοκίνητο χ τότε τεκμαίρεται ότι έχει μια ετήσια δαπάνη πχ 300 ευρώ οπότε μπορούμε να θεωρήσουμε ότι έχει τόσο τουλάχιστον εισόδημα οπότε αν αυτό είναι μεγαλύτερο από το δηλωθέν πραγματικό θα θεωρηθεί πιθανώς σαν φορολογητέο εισόδημα το τεκμαρτό σαν μεγαλύτερο. Μη εφαρμογή των τεκμηρίων όταν η διαφορά του δηλούμενου εισοδήματος της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης είναι μικρότερη του 20% του δηλούμενου εισοδήματος

Το τεκμήριο που προκύπτει βάσει της ετήσιας συνολικής δαπάνης, που υπολογίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17 του ν. 2238/1994, δεν εφαρμόζεται, όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από τον φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτών είναι μικρότερη από ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του εισοδήματος που δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση τους το ίδιο έτος. Μετά την υποβολή της δήλωσης του 2012, ο φορολογούμενος μαζί με εκκαθαριστικό του και τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα επικαλεσθεί μπορεί να μεταβεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. προκειμένου ν' αμφισβητήσει τα ποσά αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης. Ο προϊστάμενος της δημόσιας οίκον υπηρεσίας ελέγχει την αλήθεια των ισχυρισμών και την ακρίβεια των αποδεικτικών στοιχείων του φορολογουμένου και μειώνει ανάλογα την ετήσια αντικειμενική δαπάνη, στην οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία, επίσης μπορεί και ν' απορρίψει αιτιολογημένα το μαχητό τεκμήριο. Στην περίπτωση που ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας αφού ελέγξει προσκομιζόμενα δικαιολογητικά, μειώσει ανάλογα την αντικειμενική δαπάνη προβεί σε νέα εκκαθάριση της δήλωσης.

Τέλος, σε όλες τις περιπτώσεις που αφορούν τη μείωση ή το μη υπολογισμό την αμφισβήτηση των αντικειμενικών δαπανών διαβίωσης το ζήτημα πραγματικό και ανάγεται στην εξελεγκτική αρμοδιότητα του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. και σε περίπτωση αμφισβήτησης, στην κρίση των διοικητικών δικαστηρίων».

Αλλαγές στο άρθρο 19 του ν. 2238/1994 με τον ν. 4410/2013

Η παρ. 1 του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 4410/2013 και ισχύει για τα εισοδήματα που αποκτώνται, οικονομικό έτος 2014 (χρήση 2013) και μετά, σύμφωνα με την περίπτωση παραγράφου 1 του άρθρου 28 του ίδιου νόμου.

2.2 ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Από τη χρήση 2003 έως και τη χρήση 2009, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη κύρια κατοικία άνω των 200 τ.μ. αποτελούσε στοιχείο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης⁹. Επίσης, από 1.1.2003 αυξήθηκε η συνολική επιφάνεια δευτερευουσών κατοικιών, των οποίων το τεκμαρτό μίσθωμα λαμβανόταν υπ< για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, από 100 σε 150 τ.μ. Συνεπώς κατοικίες που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 16 του ν. 2238/1994 δεν λαμβάνον υπόψη στον υπολογισμό ανάλωσης κεφαλαίου.

Με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 ορίζεται ότι η συνολική ετήσια τεκμαρτή δαπάνη των άρθρων 16 και 17¹⁰ του φορολογουμένου, της συζύγου του και προσώπων που τους βαρύνουν μειώνεται ή καλύπτεται, μεταξύ άλλων, και πραγματικά εισοδήματά τους που απαλλάσσονται από τον φόρο ή φορολογούν με ειδικό τρόπο, όπως είναι οι τόκοι των τραπεζικών καταθέσεων.

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται, μετά τις τροποποιήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο άρθρο 16 του Κ.Φ.Ε. από το ν. 3986/2011, κλιμακωτά ως εξής:

⁹ άρθρο 4 παρ. 1 3091/2002

¹⁰ τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης και τεκμήριο απόκτησης περιουσιακού στοιχείου

Κύρια κατοικία		
Τετραγωνικά μέτρα α' κατοικίας	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2011
Μέχρι 80 τ.μ.	40 € το τ.μ.	30 € το τ.μ.
81-120 τ.μ.	65 € το τ.μ.	50 € το τ.μ.
121-200 τ.μ.	110 € το τ.μ.	80 € το τ.μ.
201 - 300 τ.μ.	200 € το τ.μ.	150 € το τ.μ.
300 τ.μ. και άνω	400 € το τ.μ.	300 € το τ.μ.

Πίνακας 1

Παραθέτουμε ακολούθως ορισμένα παραδείγματα ούτως ώστε να γίνει σαφής ο τρόπος υπολογισμού των ετησίων αντικειμενικών δαπανών διαβίωσης.

Για κύρια κατοικία 70 τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής: $70 \text{ τ.μ.} \times 40 \text{ €/τ.μ.} = 2.800 \text{ €}$

Για κύρια κατοικία 90 τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής: $80 \text{ τ.μ.} \times 40 \text{ €/τ.μ.} + 10 \text{ τ.μ.} \times 65 \text{ €/τ.μ.} = 3.200 + 650 = 3.850 \text{ €}$

Για κύρια κατοικία 135 τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής: $80 \text{ τ.μ.} \times 40 \text{ €/τ.μ.} + 40 \text{ τ.μ.} \times 65 \text{ €/τ.μ.} + 15 \text{ τ.μ.} \times 110 \text{ €/τ.μ.} = 3.200 + 2.600 + 1.650 = 7.450 \text{ €}$

Για κύρια κατοικία 250 τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής: $80 \text{ τ.μ.} \times 40 \text{ €/τ.μ.} + 40 \text{ τ.μ.} \times 65 \text{ €/τ.μ.} + 80 \text{ τ.μ.} \times 110 \text{ €/τ.μ.} + 50 \text{ τ.μ.} \times 200 \text{ €/τ.μ.} = 3.200 + 2.600 + 8.800 + 10.000 = 24.600$

Για κύρια κατοικία 330 τ.μ., η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης υπολογίζεται ως εξής: $80 \text{ τ.μ.} \times 40 \text{ €/τ.μ.} + 40 \text{ τ.μ.} \times 65 \text{ €/τ.μ.} + 80 \text{ τ.μ.} \times 110 \text{ €/τ.μ.} + 100 \text{ τ.μ.} \times 200 \text{ €/τ.μ.} + 30 \text{ τ.μ.} \times 400 \text{ €/τ.μ.} = 3.200 + 2.600 + 8.800 + 20.000 + 12.000 = 46.600$

Στο τέλος της υποενότητας "Κύρια Κατοικία", παρατίθενται αναλυτικοί πίνακες με τις ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης που αντιστοιχούν σε διαφόρων επιφανειών κύριες κατοικίες.

Βοηθητικοί χώροι κύριας κατοικίας

Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται πλέον ποσό σαράντα (40) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, σύμφωνα με το άρθρο 16 § 1 περ. α' του Κ.Φ.Ε., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 28 § 1 του ν. 3986/2011.

Έτσι, για παράδειγμα ένα διαμέρισμα 135 τ.μ. με 50 τ.μ. βοηθητικούς χώρους θα έχει τεκμήριο: 7.450 ευρώ (η κύρια κατοικία) + [50 τ.μ. x 40 ευρώ/ τ.μ.] = 7.450 + 2000 = 9.450 ευρώ.

Τιμές ζώνης

Τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές με τιμή ζώνης, σύμφωνα με τον αντικειμενικό προσδιορισμό των ακινήτων, από 2.800 ευρώ έως 4.999 ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) και για περιοχές με τιμή ζώνης από 5.000 ευρώ και άνω το τετραγωνικό μέτρο, κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό (70%).

Έτσι, για παράδειγμα εάν το ακίνητο του παραδείγματος μας βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης 2.800 ευρώ έως 4.999 ευρώ το τ.μ., τότε η αντικειμενική ετήσια δαπάνη προσαυξάνεται κατά 40% ως εξής: 7.450 ευρώ + 7.450 ευρώ x 40% = 7.450 + 2.980 = 10.430 ευρώ

Αντίστοιχα, εάν το ακίνητο του παραδείγματος μας βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης από 5.000 ευρώ το τ.μ. και άνω, τότε η αντικειμενική ετήσια δαπάνη προσαυξάνεται κατά 70% ως εξής: 7.450 ευρώ + 7.450 ευρώ x 70% = 7.450 + 5.215 = 12.665 ευρώ

Μονοκατοικίες

Τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται, προκειμένου για μονοκατοικίες, κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%). Εάν, για παράδειγμα, στο αρχικό παράδειγμα, επρόκειτο για μονοκατοικία, τα 7.450 ευρώ προσαυξάνονται κατά 20% ως εξής: 7.450 ευρώ + 7.450 ευρώ x 20% = 7.450 + 1.490 = 8.940 ευρώ

2.3 ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που εκτιμάται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα μιας ή περισσότερων ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών, καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, ορίζεται στο ένα δεύτερο (1/2) της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης όπως αυτή ορίζεται στην περίπτωση της κύριας κατοικίας. Εάν για παράδειγμα στο παράδειγμα της κύριας κατοικίας, μιλούσαμε για δευτερεύουσα κατοικία του φορολογούμενου, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη θα μειωνόταν στο 50% ως εξής: 7.450 ευρώ x 50% = 3.725 ευρώ. Στους ακόλουθους πίνακες παρατίθενται αναλυτικά τα τεκμήρια για συγκεκριμένα τ.μ. επιφάνειας για κατοικίες (διαμερίσματα, μονοκατοικίες, εξοχικά) σε

περιοχές όλων των τιμών ζώνης. Αναλυτικοί πίνακες υπολογισμού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης για τις κύριες και τις δευτερεύουσες κατοικίες.

Επιφάνεια	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης έως 2.799 € / τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	2.400,00 €	2.880,00 €	1.200,00 €
70	2.800,00 €	3.360,00 €	1.400,00 €
80	3.200,00 €	3.840,00 €	1.600,00 €
90	3.850,00 €	4.620,00 €	1.925,00 €
100	4.500,00 €	5.400,00 €	2.250,00 €
110	5.150,00 €	6.180,00 €	2.575,00 €
120	5.800,00 €	6.960,00 €	2.900,00 €
130	6.900,00 €	8.280,00 €	3.450,00 €
140	8.000,00 €	9.600,00 €	4.000,00 €
150	9.100,00 €	10.920,00 €	4.550,00 €
200	14.600,00 €	17.520,00 €	7.300,00 €
250	24.600,00 €	29.520,00 €	12.300,00 €
300	34.600,00 €	41.520,00 €	17.300,00 €
330	46.600,00 €	55.920,00 €	23.300,00 €

Πίνακας 2

Επιφάνεια	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης από 2.800 € / τ.μ. έως 4.999 € / τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	3.360,00 €	4.032,00 €	1.680,00 €
70	3.920,00 €	4.704,00 €	1.960,00 €
80	4.480,00 €	5.376,00 €	2.240,00 €
90	5.390,00 €	6.468,00 €	2.695,00 €
100	6.300,00 €	7.560,00 €	3.150,00 €
110	7.210,00 €	8.652,00 €	3.605,00 €
120	8.120,00 €	9.744,00 €	4.060,00 €
130	9.660,00 €	11.592,00 €	4.830,00 €
140	11.200,00 €	13.440,00 €	5.600,00 €
150	12.740,00 €	15.288,00 €	6.370,00 €
200	20.440,00 €	24.528,00 €	10.220,00 €
250	34.440,00 €	41.328,00 €	17.220,00 €
300	48.440,00 €	58.128,00 €	24.220,00 €
330	65.240,00 €	78.288,00 €	32.620,00 €

Πίνακας 3

Επιφάνεια	Κατοικίες σε περιοχές με τιμή ζώνης άνω των 5.000 € / τ.μ.		
	Διαμέρισμα	Μονοκατοικία	Εξοχικό
60	4.080,00 €	4.896,00 €	2.040,00 €
70	4.760,00 €	5.712,00 €	2.380,00 €
80	5.440,00 €	6.528,00 €	2.720,00 €
90	6.545,00 €	7.854,00 €	3.272,50 €
100	7.650,00 €	9.180,00 €	3.825,00 €
110	8.755,00 €	10.506,00 €	4.377,50 €
120	9.860,00 €	11.832,00 €	4.930,00 €
130	11.730,00 €	14.076,00 €	5.865,00 €
140	13.600,00 €	16.320,00 €	6.800,00 €
150	15.470,00 €	18.564,00 €	7.735,00 €
200	24.820,00 €	29.784,00 €	12.410,00 €
250	41.820,00 €	50.184,00 €	20.910,00 €
300	58.820,00 €	70.584,00 €	29.410,00 €
330	79.220,00 €	95.064,00 €	39.610,00 €

Πίνακας 4

2.4 ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ ΙΧ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, μετά τις τροποποιήσεις του ν. 3986/2011 στο άρθρο 16 του Κ.Φ.Ε., ορίζεται ως εξής (παρατίθενται για συγκριτικούς σκοπούς και τα περσινά μεγέθη στην τρίτη στήλη):

Κυβικά εκατοστά Ι.Χ.	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2011
Μέχρι 1.200 κυβικά εκατοστά	4.000 €	3.000 €
1200 - 2.000 κυβικά εκατοστά	+ 600 €/100 κ.ε.	+ 300 €/100 κ.ε.
2.000 - 3.000 κυβικά εκατοστά	+ 900 €/100 κ.ε.	+ 500 €/100 κ.ε.
3.000 κυβικά εκατοστά και άνω	+ 1200 €/100 κ.ε.	+ 700 €/100 κ.ε.

Πίνακας 5

Παρατηρείται ότι μέχρι 1.200 κυβικά εκατοστά η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι σταθερή, ενώ άνω των 1.200 κυβικών εκατοστών αυτή αυξάνεται κλιμακωτά όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα. Έτσι, για παράδειγμα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ένα αυτοκίνητο 1.600 κυβικών εκατοστών είναι : 4.000 ευρώ + 600 ευρώ x 4 = 6.400 ευρώ.

Παλαιότητα Ι.Χ.

Τα παραπάνω ποσά ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης από κάθε αυτοκίνητο μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητα του, η οποία υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα, κατά ποσοστό ως εξής:

Από 5 έως 10 έτη	30%
Πάνω από 10 έτη	50%

Πίνακας 6

Έτσι, για παράδειγμα, εάν το αυτοκίνητο του παραδείγματος μας είναι 6 ετών, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη μειώνεται κατά 30% ως εξής: $6.400 - 6.400 \times 30\% = 4.480$ ευρώ. Παρατίθενται αναλυτικά στη συνέχεια τα τεκμήρια για Ι.Χ. με κυβισμό από 1000 έως 3500 κυβικά σε συνάρτηση με την παλαιότητα τους. Τονίζεται ότι στη δεύτερη γραμμή αναγράφονται αναλυτικά τα έτη πρώτης κυκλοφορίας.

	Μέχρι και 5 έτη	Από 5 έτη έως 10 έτη	Πάνω από 10 έτη
Κυβικά εκατοστά	Έτος πρώτης κυκλοφορίας 2011, 2010, 2009, 2008, 2007	Έτος πρώτης κυκλοφορίας 2006, 2005, 2004, 2003, 2002	Έτος πρώτης κυκλοφορίας 2001 και πριν
1000	4.000,00	2.800,00	2.000,00
1200	4.000,00	2.800,00	2.000,00
1300	4.600,00	3.220,00	2.300,00
1400	5.200,00	3.640,00	2.600,00
1500	5.800,00	4.060,00	2.900,00
1600	6.400,00	4.480,00	3.200,00
1700	7.000,00	4.900,00	3.500,00
1800	7.600,00	5.320,00	3.800,00
2000	8.800,00	6.160,00	4.400,00
2500	13.300,00	9.310,00	6.650,00
3000	17.800,00	12.460,00	8.900,00
3500	23.800,00	16.660,00	11.900,00

Πίνακας 7

Αντίκες και αναπηρικά αυτοκίνητα

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη δεν εφαρμόζεται για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας (αντίκες) το οποίο εκδίδεται από διεθνή

ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει τέτοιο πιστοποιητικό, καθώς και για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους. Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά αναπήρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής • για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον εξήντα επτά τοις εκατό (67%) ή • για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνησή τους.

Αντικειμενική δαπάνη των Ι.Χ. εταιριών

Στις περιπτώσεις εταιριών ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ανωνύμων ή αστικών, καθώς και των κοινωνιών και κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των:

i) ομόρρυθμων ή απλών, εκτός των ετερόρρυθμων, εταίρων ή κοινωνών ή μελών της κοινοπραξίας φυσικών προσώπων, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία, προκειμένου περί ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιριών ή στην κοινωνία ή στην κοινοπραξία, ii) των φυσικών προσώπων, μελών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης, όταν οι διαχειριστές αυτής δεν είναι εταίροι της, iii) των διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, επιμεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης και iv) των διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανωνύμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, επιμεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους. Αν στις πιο πάνω περιπτώσεις οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, καθώς και των κοινωνιών ή κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη των φυσικών προσώπων, που μετέχουν σε αυτά τα νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Αλλοδαπά νομικά πρόσωπα

Για τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 107, καθώς και

για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις, το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης, ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της αλλοδαπής επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το πρόσωπο που εκπροσωπεί στην Ελλάδα το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή την αλλοδαπή επιχείρηση ή προΐσταται του γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου. Η αντικειμενική αυτή δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρία να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Σύζυγος και προστατευόμενα μέλη

Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα προστατευόμενα μέλη είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής αντικειμενικής δαπάνης.

Ανήλικος κάτοχος ΙΧ

Η αντικειμενική δαπάνη που προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, του οποίου κύριος ή κάτοχος είναι ανήλικο τέκνο, λογίζεται ως αντικειμενική δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και αν αυτός έχασε τη γονική μέριμνα, του άλλου γονέα.

Μεταβίβαση ΙΧ κατά τη διάρκεια του έτους

Αν αποκτηθεί ή μεταβιβασθεί με οποιονδήποτε τρόπο επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης κατά τη διάρκεια του έτους, η αντικειμενική δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε (15) ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Τα ίδια εφαρμόζονται και σε περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία.

Εικονική μεταβίβαση

Αν μεταβιβασθεί ή αποκτηθεί εικονικά αυτοκίνητο από περισσότερα πρόσωπα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για καθέναν από τους συμβαλλομένους. Εικονική θεωρείται η μεταβίβαση ή η κτήση που πραγματοποιείται ιδίως

μεταξύ συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας κατ' ευθεία γραμμή ή εκ πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, επιτρέπεται όμως η ανταπόδειξη.

Συγκυριότητα

Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιμερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου.

Εκπαιδευτές οδηγών – Επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων

Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων, καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη αντικειμενική δαπάνη.

Ενοικίαση ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων ιδιωτικής ή μικτής χρήσης

Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει το μισθωτή τους. Οι διατάξεις για τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ. εφαρμόζονται ανάλογα και για τον προσδιορισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των αυτοκινήτων μικτής χρήσης και των αυτοκινήτων τύπου JEEP.

2.5 ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για ιδιωτικά σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, με εξαίρεση τα εσπερινά γυμνάσια και λύκεια, καθώς και τα ειδικά σχολεία ατόμων με ειδικές ανάγκες, ορίζεται όπως προκύπτει από τις σχετικές αποδείξεις παροχής υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι στη συγκεκριμένη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δε σημειώθηκε καμία μεταβολή με το ν. 3986/2011.

2.6 ΟΙΚΙΑΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ, ΟΔΗΓΟΙ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ, ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό ορίζεται στο εκάστοτε κατώτατο όριο αμοιβών όπως αυτό προσδιορίζεται από τις ισχύουσες διατάξεις για την αντίστοιχη κατηγορία εργαζομένων. Σημειώνεται επίσης ότι στη συγκεκριμένη αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης δε σημειώθηκε καμία μεταβολή με το ν. 3986/2011. Η διάταξη αυτή δεν

εφαρμόζεται όταν ο φορολογούμενος απασχολεί έναν μόνο οικιακό βοηθό ή όταν ο ίδιος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει έχει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό και πάνω (67%) από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή είναι ηλικίας άνω των εξήντα πέντε (65) ετών και απασχολεί ένα νοσοκόμο.

2.7 ΣΚΑΦΗ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ, ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ Η ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν εκτιμάται με βάση το κόστος τελών ελλιμενισμού, ασφαλιστρών, καυσίμων, συντήρησης και πρακτόρευσης και ορίζεται, ανάλογα με τα μέτρα ολικού μήκους του σκάφους, ως εξής:

6α. Μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη

Ολικό μήκος	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2011
Μέχρι 5 μέτρα	4.000 €	3.000 ευρώ
Πάνω από 5 μέτρα	+ 2.000 € το μέτρο	4.000 ευρώ

Πίνακας 8

Παρατηρείται ότι η αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης για τα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου υπολογίζεται πλέον κλιμακωτά πάνω από τα 5 μέτρα και για κάθε επιπλέον των 5 μέτρο, σε αντίθεση με τα όσα ίσχυσαν κατά την περσινή χρονιά. Έτσι, για παράδειγμα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για το οικονομικό έτος 2012 για ένα ταχύπλοο 4 μέτρων θα είναι 4.000 ευρώ, για ένα ταχύπλοο 6 μέτρων θα είναι 6.000 ευρώ (4.000 + 1 x 2.000) ενώ για ένα ταχύπλοο 10 μέτρων θα είναι 14.000 ευρώ (4.000 + 5 x 2.000).

Αναλυτικά, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των μηχανοκίνητων σκαφών ανοικτού τύπου με βάση το ολικό μήκος έχει ως εξής:

Μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη	
Ολικό μήκος	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη
4	4.000,00 €
5	4.000,00 €
6	6.000,00 €
7	8.000,00 €
8	10.000,00 €
9	12.000,00 €
10	14.000,00 €

Πίνακας 9

6β. Μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη (ιστιοφόρα και μηχανοκίνητα) με χώρο ενδιαίτησης

Ολικό μήκος	Ισχύουσα Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2011
Μέχρι 7 μέτρα	12.000 €	8.000 ευρώ
Πάνω από 7 μέτρα έως 10 μέτρα	3.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+2.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 10 μέτρα έως 12 μέτρα	7.500 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+5.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 12 μέτρα μέχρι 15 μέτρα	15.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+10.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 15 μέτρα έως 18 μέτρα	22.500 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+15.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 18 μέτρα έως 22 μέτρα	30.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+20.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους
Πάνω από 22 μέτρα	50.000 € ανά επιπλέον μέτρο μήκους	+35.000 ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους

Πίνακας 10

Παρατηρείται ότι για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη μέχρι επτά μέτρα η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι σταθερή και ίση με 8.000 ευρώ. Από 7 μέτρα και άνω, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαμορφώνεται κλιμακωτά. Έτσι, για παράδειγμα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για ένα μηχανοκίνητο σκάφος με χώρο ενδιαίτησης με ολικό μήκος 11 μέτρα είναι: 8.000 ευρώ + 2.000 ευρώ/μέτρο x 3 μέτρα + 5.000 ευρώ/μέτρο x 1 μέτρο = 19.000 ευρώ.

Ιστιοφόρα σκάφη

Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτής της υποπερίπτωσης μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) προκειμένου για ιστιοφόρα σκάφη. Πλοία αναψυχής από ξύλο που κατασκευάζονται ή έχουν κατασκευασθεί στην Ελλάδα Κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) μειώνεται η ετήσια αντικειμενική δαπάνη και για πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ ολοκλήρου από ξύλο, τύπων "τρεχαντήρι", "βαρκαλάς", "πέραμα", "τσερνίκι" και "λίμπερτυ", που προέρχονται από την ελληνική ναυτική παράδοση.

Παλαιότητα σκαφών

Η τεκμαρτή δαπάνη από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη και μέχρι δέκα (10) έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και τριάντα τοις εκατό (30%) αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη. Έτσι, στο παράδειγμα του μηχανοκίνητου σκάφους με χώρο ενδιαίτησης με ολικό μήκος 11 μέτρα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη μειώνεται από 19.000 ευρώ σε ευρώ, αν το σκάφος αυτό ήταν 7 ετών, αφού $19.000 - 19.000 \cdot 15\% = 19.000 - 2.850 = 16150$ ευρώ.

Μόνιμο πλήρωμα

Για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος.

Σκάφη επαγγελματικής χρήσης

Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για την αντικειμενική δαπάνη. Οι διατάξεις για τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ., εκτός αυτών που αναφέρονται στην παλαιότητα των αυτοκινήτων, εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση αυτή.

Ορισμοί σκαφών σύμφωνα με το ν. 2743/1999

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2743/1999, ως «πλοίο αναψυχής» θεωρείται κάθε σκάφος ολικού μήκους άνω των επτά (7) μέτρων, το οποίο, είτε διαθέτει είτε όχι χώρους ενδιαίτησης, έχει τη δυνατότητα, από τη γενική κατασκευή του, να χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση ταξιδιών αναψυχής ή και περιήγησης. «Επαγγελματικό πλοίο αναψυχής» είναι το πλοίο αναψυχής, που έχει μεταφορική ικανότητα μέχρι και σαράντα εννέα (49) επιβατών, το οποίο διαθέτει χώρους ενδιαίτησης, πέραν αυτών του πληρώματος, και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την εκτέλεση ταξιδιών αναψυχής ή και περιήγησης με ολική ναύλωση. "Ιδιωτικό πλοίο αναψυχής" είναι το πλοίο αναψυχής που δεν είναι επαγγελματικό σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού. Ορίζεται, επίσης, από το άρθρο 1

του ν. 2743/1999 ότι ιστιοφόρο πλοίο αναψυχής είναι το πλοίο αναψυχής, το οποίο διαθέτει επαρκή ιστιοφορία, ως κύριο μέσο πρόωσης, φέρει βοηθητικό κινητήρα πρόωσης και συγκεντρώνει τα κριτήρια καθορισμού του ως ιστιοφόρου, όπως αυτά ισχύουν. «Μηχανοκίνητο πλοίο αναψυχής» είναι το πλοίο αναψυχής το οποίο διαθέτει μηχανή, ως κύριο μέσο πρόωσης για ναυσιπλοΐα, και βοηθητικό μέσο πρόωσης, εάν αυτό απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις, το οποίο και αναφέρεται στο πιστοποιητικό ασφαλείας. Τέλος, αναφέρεται ρητά ότι οι χώροι ενδιαίτησης είναι οι κλειστοί χώροι διαμονής, σίτησης και υγιεινής του πλοίου. Αναλυτικά, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη των μηχανοκίνητων ή μικτών σκαφών με χώρο ενδιαίτησης βάσει του ολικού μήκους αλλά και του έτους νηολόγησης, έχει ως εξής:

Ολικό μήκος	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαβίωσης		
	Έτος νηολόγησης 2011, 2010, 2009, 2008, 2007	Έτος νηολόγησης 2006, 2005, 2004, 2003, 2002	Έτος νηολόγησης 2001 και πριν
5 μέτρα	12.000 €	10.200 €	8.400 €
6 μέτρα	12.000 €	10.200 €	8.400 €
7 μέτρα	12.000 €	10.200 €	8.400 €
8 μέτρα	15.000 €	12.750 €	10.500 €
9 μέτρα	18.000 €	15.300 €	12.600 €
10 μέτρα	21.000 €	17.850 €	14.700 €
11 μέτρα	28.500 €	24.225 €	19.950 €
12 μέτρα	36.000 €	30.600 €	25.200 €
13 μέτρα	51.000 €	43.350 €	35.700 €
14 μέτρα	66.000 €	56.100 €	46.200 €
15 μέτρα	81.000 €	68.850 €	56.700 €
16 μέτρα	103.500 €	87.975 €	72.450 €
17 μέτρα	126.000 €	107.100 €	88.200 €
18 μέτρα	148.500 €	126.225 €	103.950 €
19 μέτρα	178.500 €	151.725 €	124.950 €
20 μέτρα	208.500 €	177.225 €	145.950 €
21 μέτρα	238.500 €	202.725 €	166.950 €
22 μέτρα	268.500 €	228.225 €	187.950 €
23 μέτρα	318.500 €	270.725 €	222.950 €
24 μέτρα	368.500 €	313.225 €	257.950 €
25 μέτρα	418.500 €	355.725 €	292.950 €

Πίνακας 12

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όταν το μήκος του σκάφους δεν είναι ακέραιος αριθμός μέτρων, τότε υπολογίζεται η αντικειμενική δαπάνη με βάση τον αμέσως επόμενο ακέραιο αριθμό μέτρων, όπως ορίζεται στην Εγκ. ΠΟΛ. 1110/1997. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπ. Οικονομικών, για ένα σκάφος μήκους 7,2 μέτρων, η αντικειμενική δαπάνη θα υπολογιστεί με ολικό μήκος σκάφους 8 μέτρα.

2.8 ΑΕΡΟΣΚΑΦΗ, ΕΛΙΚΟΠΤΕΡΑ, ΑΝΕΜΟΠΤΕΡΑ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑΣ Η ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥ

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν, η οποία ορίζεται ως εξής:

Ανεμόπτερα

Για ανεμόπτερα στο ποσό των οκτώ χιλιάδων (8.000) ευρώ.

Αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα καθώς και ελικόπτερα

Ίππους ισχύος κινητήρα	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη
0-150	65.000 ευρώ
150 και άνω	500 ευρώ για κάθε ίππο

Πίνακας 13

Παρατηρείται ότι, για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα καθώς και ελικόπτερα με ισχύ κινητήρα μέχρι 150 ίππους η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι σταθερή και ίση με 65.000 ευρώ. Από 150 ίππους και άνω, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη διαμορφώνεται κλιμακωτά. Έτσι, για παράδειγμα, για ένα αεροσκάφος με ισχύ κινητήρα 140 ίππους, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι 65.000 ευρώ ενώ για ένα αεροσκάφος με ισχύ κινητήρα 162 ίππους, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη είναι $65.000 \text{ ευρώ} + (500 \text{ ευρώ/ίππο} \times 12 \text{ ίππους}) = 65.000 \text{ ευρώ} + 6000 \text{ ευρώ} = 71.000 \text{ ευρώ}$.

Αεριοπρωθούμενα (JET)

Για αεροσκάφη αεριοπρωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης. Οι διατάξεις για τα επιβατικά αυτοκίνητα Ι.Χ., εκτός της ακινησίας και

παλαιότητας, εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή. Σημειώνεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. που αφορούν αεροσκάφη, ελικόπτερα κ.λπ. δε μεταβλήθηκαν με το ν. 3986/2011.

2.9 ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ – ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ (ΠΙΣΙΝΑ)

Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνεια της, ανά κλίμακα, ως εξής:

Εξωτερική δεξαμενή κολύμβησης (πισίνα)		
Τετραγωνικά μέτρα	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2011
0-60	160 € το τ.μ.	100 € το τ.μ.
60 και άνω	320 € το τ.μ.	200 € το τ.μ.

Πίνακας 14

Παρατηρείται ότι η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για τις εξωτερικές πισίνες υπολογίζεται κλιμακωτά ανάλογα με την επιφάνεια τους. Για παράδειγμα, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για μία εξωτερική πισίνα 65 τ.μ. είναι 60 τ.μ. x 160 ευρώ + 5 τ.μ. x 320 ευρώ = 9.600 + 1.600 = 11.200 €. Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα παραπάνω ποσά διπλασιάζονται.

Εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης		
Τετραγωνικά μέτρα	Ισχύουσα ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2012	Ετήσια αντικειμενική δαπάνη - Οικ. έτος 2011
0-60	320 € το τ.μ.	200 € το τ.μ.
60 και άνω	640 € το τ.μ.	400 € το τ.μ.

Πίνακας 15

Όμοια, η ετήσια αντικειμενική δαπάνη για μία εσωτερική πισίνα 65 τ.μ. είναι 60 τ.μ. x 200 ευρώ + 5 τ.μ. x 400 ευρώ = 12.000 + 2.000 = 14.000 ευρώ.

2.10 ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ

Η ελάχιστη ετήσια αντικειμενική δαπάνη του φορολογουμένου ορίζεται σε τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ προκειμένου για τον άγαμο και σε πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για τους συζύγους που υποβάλλουν κοινή δήλωση.

2.11 ΓΕΝΙΚΑ

Τεκμαρτή δαπάνη κύριας κατοικίας

Για την τεκμαρτή δαπάνη κύριας κατοικίας υπάρχουν δυο περίοδοι αναφοράς: α) από το οικ. έτος 2004 έως 2010, και β) από το οικ. έτος 2011 και μετά¹¹.

Για οικ. έτη από 2004 έως 2010

Για τα ανωτέρω οικ. έτη (χρήσεις 2003-2009), το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη κύρια κατοικία άνω των 200 τ.μ. αποτελεί στοιχείο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης. Συνεπώς, κατοικίες που δεν εμπίπτουν στο άρθρο 16 του ν. 2238/1994 (δηλ. είναι μικρότερες από 200 τ.μ.) δεν λαμβάνονται υπόψη αφαιρετικά κατά τον υπολογισμό ανάλωσης κεφαλαίων.

Σε περίπτωση όμως κατοικιών που υπερβαίνουν τα 200 τ.μ., τότε προκειμένου να υπολογιστεί το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα θα ληφθούν υπόψη οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 2238/1994, οι οποίες έχουν ως εξής:

Ειδικότερα, το τεκμαρτό μίσθωμα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το τριάνμισι τοις εκατό (3,5%) της αξίας του ακινήτου, όπως αυτή εξευρίσκεται από το γινόμενο των ακόλουθων παραγόντων:

- Της κύριας επιφάνειας της οικοδομής στην οποία προστίθεται και ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της επιφάνειας των αποθηκευτικών χώρων, καθώς και των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων που ενδεχόμενα υπάρχουν στην οικοδομή/κατοικία.

- Της τιμής ζώνης (Τ.Ζ.) για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων ή της τιμής εκκίνησης για τις λοιπές περιοχές, οι

¹¹ Για τα προηγούμενα οικ. έτη (1981-2003) δεν ίσχυε η τεκμαρτή δαπάνη της κύριας κατοικίας.

οποίες ισχύουν κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, όπως αυτές ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 41 και 41α του ν. 1249/1982 (φ.Ε.Κ. 43 Α').

■ Του διορθωτικού συντελεστή (Δ.Σ.), ο οποίος ανάλογα με την τιμή ζώνης ή εκκίνησης του ακινήτου ορίζεται ως ακολούθως:

Συνταξιούχοι - Μείωση ετησίων αντικειμενικών δαπανών κατά 30%. Σύμφωνα με το άρθρο 18 περ. ζ' του Κ.Φ.Ε. "Οι ετήσιες αντικειμενικές δαπάνες που υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 16 του ΚΦΕ προκειμένου για συνταξιούχους που έχουν υπερβεί το εξηκοστό πέμπτο έτος (65ο) της ηλικίας τους εφαρμόζονται μειωμένες κατά ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των όσων προκύπτουν σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις."

Από πότε αποτελούσε η πρώτη κατοικία τεκμήριο του άρθρου 16

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά στοιχεία σχετικά με το αν αποτελούσε ή όχι η πρώτη κατοικία τεκμήριο του άρθρου 16 του ν. 2238/1994¹².

Τιμή ζώνης ή εκκίνησης για κάθε τ.μ.	Διορθωτικός συντελεστής
Μέχρι 440 ευρώ	1,10
Πάνω από 440 ευρώ έως 734 ευρώ	1,20
Πάνω από 734 ευρώ έως 1.174 ευρώ	1,30
Πάνω από 1.174 ευρώ	1,40

Συντελεστές παλαιότητας	
1 έως 5 χρόνια	0,90
6 έως 10 χρόνια	0,80
11 έως 15 χρόνια	0,75
16 έως 20 χρόνια	0,70
21 έως 25 χρόνια	0,65
26 και πάνω χρόνια	0,60

Συνεπώς, ο μαθηματικός τύπος που χρησιμοποιείται είναι ο ακόλουθος:

{[Επιφάνεια X (Τ.Ζ.) X (Δ.Σ.) X (Σ.Π.)] X 3,5%} X 2

	Τεκμήριο άρθρου 16 για Α' κατοικία		Τεκμήριο άρθρου 16 για Α' κατοικία
--	------------------------------------	--	------------------------------------

¹² ανά οικ. έτος με αφετηρία το οικ. έτος 1981

Οικ. έτος	Αποτελεί τεκμήριο του άρθ. 16;	Οικ. έτος	Αποτελεί τεκμήριο του άρθ. 16;
1981	Όχι	1997	Όχι
1982	Όχι	1998	Όχι
1983	Όχι	1999	Όχι
1984	Όχι	2000	Όχι
1985	Όχι	2001	Όχι
1986	Όχι	2002	Όχι
1987	Όχι	2003	Όχι
1988	Όχι	2004	α) Όχι, αν είναι μέχρι 200 τ.μ. β) Ναι, αν είναι μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
1989	Όχι	2005	α) Όχι, αν είναι μέχρι 200 τ.μ. β) Ναι, αν είναι μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
1990	Όχι	2006	α) Όχι, αν είναι μέχρι 200 τ.μ. β) Ναι, αν είναι μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
1991	Όχι	2007	α) Όχι, αν είναι μέχρι 200 τ.μ. β) Ναι, αν είναι μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
			α) Όχι, αν είναι μέχρι 200 τ.μ.
1992	Όχι	2008	β) Ναι, αν είναι μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
1993	Όχι	2009	α) Όχι, αν είναι μέχρι 200 τ.μ. β) Ναι, αν είναι μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
1994	Όχι	2010	α) Όχι, αν είναι μέχρι 200 τ.μ. β) Ναι, αν είναι μεγαλύτερη από 200 τ.μ.
1995	Όχι	2011	Ναι
1996	Όχι	2012	Ναι
		2013	Ναι

Για οικ. έτη 2011 και επόμενων

Τεκμαρτή δαπάνη δευτερεύουσας κατοικίας

Σχετικά με την τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα ή δευτερεύουσες κατοικίες, υπάρχουν πέντε περίοδοι αναφοράς: α) από το οικ. έτος 1989 έως 1994, β) από το οικ. έτος 1995 έως το 1996, γ) από το οικ. έτος 1997 έως το 2003, δ) από το οικ. Έτος 2004 έως το 2010, και ε) από το οικ. έτος 2011 και μετά. Ας δούμε τι αναλυτικά για κάθε περίπτωση.

Για τα οικ. έτη από 1989 έως 1994

Γενικά

Με την ψήφιση του ν. 1828/1989 «Αναμόρφωση της φορολογίας εισοδήματος και άλλες διατάξεις» και συγκεκριμένα με το άρθρο 5 αυτού, αντικαταστάθηκε» άρθρο 5 του ν.δ. 3323/1955162. Με τις νέες διατάξεις από 1.1.1988 και μετά, για' προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, ι συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνεται υπόψη και το ετήσιο τεκμαρτό ή

καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία γενικά πάνω από εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικά μέτρα το πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2). Κατά ρητή διάταξη του νόμου λαμβάνεται υπόψη, η τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους και η οποία περιήλθε στον φορολογούμενο ή τη σύζυγο του από κληρονομιά, προίκα γονική παροχή, εκτός των κατοικιών που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία ως τουριστικοί τόποι.

Συνεπώς, από το οικ. έτος 1989 (1.1.1988) έως το οικ. έτος 1994, αποτελούσε τεκμήριο το ετήσιο τεκμαρτό καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία άνω των 150 τ.μ. Για αυτόν τον λόγο, δημιουργήθηκαν από το οικ. έτος 1989 ειδικοί κ.α. 707-708 στη δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Ε1) στους οποίους έπρεπε αναγραφούν τα ποσά αυτά.

Από το οικ. έτος 1989-1992

Για τη χρονική περίοδο από το οικ. έτος 1989 έως το οικ. έτος 1992, ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία υπολογίζεται βάσει των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν.δ. 3323/1955164, οι οποίες είχαν ακολούθως:

«2. Σε περίπτωση που η οικοδομή κατοικήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με άλλο τρόπο από τον ιδιοκτήτη, το νομέα, τον επιφανειούχο, τον επικαρπωτή κ.λπ. ή με τη συγκατάθεση αυτού, κατοικήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με άλλο τρόπο από τρίτε χωρίς αντάλλαγμα, το ακαθάριστο εισόδημα βρίσκεται ύστερα από τη σύγκριση της με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται πάντως, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα που καθορίζεται με αυτό τον τρόπο δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το πέντε τα εκατό (5%) ούτε μικρότερο από το τριάμισι τα εκατό (3,5%) της αξίας του ακινήτου, όπως η αξία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το τέσσερα τα εκατό (4%) της πραγματικής αξίας της οικοδομής κατά το χρόνο της φορολογίας. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των τριών τελευταίων εδαφίων της προηγούμενης παραγράφου. Για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου, η αξία της οικοδομής που ιδιοκατοικείται προσδιορίζεται κάθε τρία (3) έτη. Το οικονομικό έτος 1989 λαμβάνεται ως έτος βάσης για την πρώτη τριετία».

Από το οικ. έτος 1993-1994

Για τη χρονική περίοδο από το οικ. έτος 1993 έως και το οικ. έτος 1994, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία υπολογίζεται βάσει των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν.δ. 3323/1955165, οι οποίες είχαν ως ακολούθως: «2. Σε περίπτωση που η οικοδομή κατοικήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με άλλο τρόπο από τον ιδιοκτήτη, το νομέα, τον επιφανειούχο, τον επικαρπωτή κ.λπ. ή με τη συγκατάθεση αυτού, κατοικήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με άλλο τρόπο από τρίτο χωρίς αντάλλαγμα, το ακαθάριστο εισόδημα βρίσκεται ύστερα από τη σύγκρισή της με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται πάντως, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα που καθορίζεται με αυτό τον τρόπο δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το πέντε τα εκατό (5%) ούτε μικρότερο από το τριάμισι τα εκατό (3,5%) της αξίας του ακινήτου, όπως η αξία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το τέσσερα τα εκατό (4%) της πραγματικής αξίας της οικοδομής κατά το χρόνο της φορολογίας. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των τριών τελευταίων εδαφίων της προηγούμενης παραγράφου. Το τεκμαρτό μίσθωμα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε καθεμία από αυτές για τρεις (3) μήνες το έτος¹⁶⁶. Για την εφαρμογή αυτής της παραγράφου, η αξία της οικοδομής που ιδιοκατοικείται προσδιορίζεται κάθε τρία (3) έτη. Το οικονομικό έτος 1992 λαμβάνεται ως έτος βάσης για την πρώτη τριετία». Για τα οικ. έτη από 1995 έως 1996 7.2.2.1. Γενικά

Με την ψήφιση του ν. 2214/1994 επήλθαν αλλαγές και στο άρθρο 5 του ν.: 3323/1955, που αφορούσαν το τεκμήριο της δευτερεύουσας κατοικίας. Ειδικότερα, με τις νέες διατάξεις που επέφερε ο ανωτέρω νόμος, για τον προσδιορισμό συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της σύζυγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία, γενικώς, εφόσον η επιφάνειά της υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δυο (2). Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητα τους περισσότερα ακίνητα με συνολική επιφάνεια τουλάχιστο* εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα, τα οποία χρησιμοποιούνται από αυτούς ως: δευτερεύουσα κατοικία, τότε για τον υπολογισμό του πραγματικού ή του τεκμαρτού μισθώματος τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθούμενες ή ιδιοκατοικούμενες κατοικίες τους.

Συνεπώς, από το οικ. έτος 1995 έως το οικ. έτος 1996, αποτελούσε τεκμήριο το Ι ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία άνω των 120 τ. μ.

Με την απόφαση ΠΟΑ. 1234/31.10.1994 κοινοποιήθηκαν ορισμένες διατάξεις του ν. 2065/1992, μέσα στις οποίες και αυτές που αφορούσαν το τεκμήριο της δευτερεύουσας κατοικίας. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή έγιναν δεκτά τα ακόλουθα:

Όπως προκύπτει από τις νέες διατάξεις, εάν ο φορολογούμενος έχει μόνο μία (μοναδική) δευτερεύουσα κατοικία (είτε αυτή είναι εξοχική ή μη εξοχική, είτε είναι ιδιόκτητη, είτε ενοικιάζεται από τρίτο), εφόσον η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 120 τετραγωνικά μέτρα, ως τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση αυτή ορίζεται το διπλάσιο ποσό του ετήσιου τεκμαρτού ή καταβαλλόμενου μισθώματος. Διευκρινίζεται ότι, όταν η δευτερεύουσα κατοικία είναι εξοχική, έχουν εφαρμογή για την εξεύρεση του ετήσιου τεκμαρτού μισθώματος της οι οικείες διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν.δ. 3323/1955, δηλαδή θα υπολογισθεί τεκμαρτό μίσθωμα για τρεις μήνες το έτος.

Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητά τους περισσότερες από μία δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια όλες μαζί πάνω από 120 τετραγωνικά μέτρα, οι οποίες χρησιμοποιούνται από αυτούς ως δευτερεύουσες κατοικίες, τότε για τον υπολογισμό του πραγματικού ή του τεκμαρτού μισθώματος τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθούμενες ή ιδιοκατοικούμενες κατοικίες τους. Για να θεωρηθεί ότι τα πρόσωπα αυτά έχουν περισσότερα από ένα ακίνητα (κατοικίες), θα πρέπει αυτά να τα έχουν ταυτόχρονα στην κατοχή ή στην κυριότητά τους και αυτά τα ακίνητα να έχουν συνολικά επιφάνεια μεγαλύτερη από 120 τετραγωνικά μέτρα. Έτσι π.χ. εάν κάποιος τον Ιούνιο και τον Ιούλιο είχε νοικιάσει δευτερεύουσα κατοικία επιφάνειας 70 τ.μ. και τον Αύγουστο αγόρασε μία κατοικία 60 τ.μ. που τη χρησιμοποίησε ως δευτερεύουσα κατοικία δεν θα υπολογισθεί γι' αυτόν δαπάνη διαβίωσης, εάν όμως την κατοικία αυτή την αγόρασε τον Ιούλιο, τότε θα του υπολογισθεί τεκμήριο για τον Ιούλιο με βάση και τις δύο κατοικίες. Για τον υπολογισμό της συνολικής επιφάνειας αυτών των κατοικιών σε περίπτωση συνιδιοκτησίας με τρίτα πρόσωπα (εκτός δηλαδή του άλλου συζύγου και των προσώπων που βαρύνουν τους δύο συζύγους), το εμβαδόν της κατοικίας πολλαπλασιάζεται με το ποσοστό συνιδιοκτησίας του φορολογουμένου.

Υπολογισμός τεκμαρτού μισθώματος

Για τη χρονική περίοδο από το οικ. έτος 1995 έως το οικ. έτος 1996, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία υπολογίζεται βάσει των διατάξεων της τότε παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 2238/1994¹³.

Για τα οικ. έτη από 1997 έως 2003

Με την ψήφιση του ν. 2459/1997 επήλθαν αλλαγές και στην παρ. 1 του άρθρου του ν. 2238/1994 που αφορούσαν το τεκμήριο της δευτερεύουσας κατοικίας. Ξ.5ικότερα, με τις νέες διατάξεις που επέφερε ο ανωτέρω νόμος, για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της σύζυγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνεται υπόψη και το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία, γενικώς, εφόσον η επιφάνεια της υπερβαίνει τα εκατό (100) τετραγωνικά μέτρα, το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2). Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητα τους περισσότερα ακίνητα με συνολική επιφάνεια άνω των εκατό (100) τετραγωνικών μέτρων, τα οποία χρησιμοποιούνται από αυτούς ως δευτερεύουσα κατοικία, τότε για τον υπολογισμό του πραγματικού ή του τεκμαρτού μισθώματος τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθούμενες ή ιδιοκατοικούμενες κατοικίες τους.

Συνεπώς, από το οικ. έτος 1997 έως το οικ. έτος 2003, αποτελούσε τεκμήριο το τεκμήριο το ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία άνω των 100 τ.μ.

Υπολογισμός τεκμαρτού μισθώματος

Για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος πρέπει να λάβουμε υπόψη δύο επιπλέον χρονικές υποπεριόδους: α) για το οικ. έτος 1997 και β) από το οικ. Έτος 1998 έως το 2003. i. Για το οικ. έτος 1997, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία υπολογίζεται βάσει των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 22 του ν. 2238/1994. Ειδικότερα, οι διατάξεις αυτές είχαν ως εξής:

«2. Σε περίπτωση που η οικοδομή χρησιμοποιήθηκε με άλλον τρόπο από τον ιδιοκτήτη, το νομέα, τον επιφανειούχο, τον επικαρπωτή κ.λπ. ή με τη συγκατάθεση αυτού κατοικήθηκε ή χρησιμοποιήθηκε με άλλο τρόπο από τρίτο, χωρίς αντάλλαγμα, το ακαθάριστο εισόδημα βρίσκεται ύστερα από τη σύγκριση της με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται,

¹³ Η τότε παρ. 2 αναριθμήθηκε σε παρ. 3 σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 1998

πάντως το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα που καθορίζεται με αυτόν τον τρόπο δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το πέντε τοις εκατό (5%) ούτε μικρότερο από το τριάνμισι τοις εκατό (3,5%) της αξίας του ακινήτου, όπως η αξία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν.1249/1982. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα δεν μπορεί να είναι ανώτερο από το τέσσερα τοις εκατό (4%) της πραγματικής αξίας της οικοδομής κατά το χρόνο της φορολογίας. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των τεσσάρων τελευταίων εδαφίων της παρ. 1.»

ii. Για την περίοδο από το οικ. έτος 1998 έως το οικ. έτος 2003, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία υπολογίζεται βάσει των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 2238/1994¹⁴. Ειδικότερα, οι διατάξεις αυτές είχαν ως εξής:

«2. Σε περίπτωση που η οικοδομή κατοικήθηκε από τον ιδιοκτήτη της, το ετήσιο ακαθάριστο εισόδημα αυτής δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το τριάνμισι τοις εκατό (3,5%) της αξίας του ακινήτου, όπως αυτή προσδιορίζεται ως το γινόμενο των εξής παραγόντων:

α) Της κύριας επιφάνειας της οικοδομής στην οποία προστίθεται και ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της επιφάνειας των αποθηκευτικών χώρων, καθώς και των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων που ενδεχόμενα υπάρχουν στην οικοδομή-κατοικία. β) Της τιμής ζώνης για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων ή της τιμής εκκίνησης για τις λοιπές περιοχές, οι οποίες ισχύουν κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους, όπως αυτές ορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 41 και 41α του ν. 1249/1982 (Φ.Ε.Κ. 43 Α'). Για τα οικ. έτη από 2004 έως 2010.

Με την ψήφιση του ν. 3091/2002 τροποποιήθηκαν οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 2238/1994 που αφορούσαν το τεκμήριο της δευτερεύουσας κατοικίας. Ειδικότερα, με τις νέες διατάξεις που επέφερε ο ανωτέρω νόμος για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν, λαμβάνεται υπόψη και:

«α) Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη κύρια κατοικία άνω των διακοσίων (200) τετραγωνικών μέτρων και για δευτερεύουσα κατοικία γενικώς άνω

¹⁴ Η νέα παράγραφος 2 του άρθρου 22 προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του ν. 2579/1998 και ισχύει για χα εισοδήματα που αποκτώνται από την 1η Ιανουαρίου 1997 και μετά, σύμφωνα με την περίπτωση α' του άρθρου 32 του ίδιου νόμου

των εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικών μέτρων, όπως αυτό εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 22, το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δύο (2). Το τεκμαρτό μίσθωμα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε καθεμιά από αυτές για τρεις μήνες το έτος. Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητα τους ή έμισθώσει περισσότερα ακίνητα με συνολική επιφάνεια άνω των εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικών μέτρων, τα οποία χρησιμοποιούνται από αυτούς δευτερεύουσα κατοικία, τότε για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθούμενες ή ιδιοκατοικούμενες δευτερεύουσες κατοικίες. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνεται υπόψη τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία με επιφάνεια μέχρι εκατόν πε' (150) τετραγωνικά μέτρα που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους και η οποία περιήλθε στον φορολογούμενο Γ σύζυγο του από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή, εκτός από τις κατοικίες βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία τουριστικοί τόποι».

Συνεπώς, από το οικ. έτος 2004 έως το οικ. έτος 2010, αποτελούσε τεκμήριο ετήσιο τεκμαρτό ή καταβαλλόμενο μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία άνω 150 τ. μ.

Υπολογισμός τεκμαρτού μισθώματος

Για τα οικ. έτη 2004 έως 2010, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για δευτερεύουσα κατοικία υπολογίζεται βάσει των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 2238/1994.

Για τα οικ. έτη από 2011 και μετά

Όπως είναι ήδη γνωστό, μετά τις αλλαγές που επέφερε ο ν. 3842/2010 φορολογούμενοι επιβαρύνονται με ετήσια αντικειμενική δαπάνη για: α) Κατοικίες τις οποίες ιδιοκατοικούν (κύριες και δευτερεύουσες, ανεξαρτήτως είναι εξοχικές ή μη).

β) Κατοικίες στις οποίες διαμένουν και είναι μισθωμένες (κύριες και δευτερεύουσες ανεξαρτήτως αν είναι εξοχικές ή μη).

γ) Κατοικίες στις οποίες διαμένουν και οι οποίες τους έχουν παραχωρηθεί δωρεάν ο από κάποιον τρίτο.

Η αντικειμενική δαπάνη κατοικίας δηλαδή βαρύνει αυτόν που την ιδιοκατοικεί αυτόν που τη μισθώνει από κάποιον τρίτο και αυτόν που διαμένει σε κατοικία που έχει παραχωρηθεί δωρεάν από κάποιον τρίτο. Σύμφωνα με την περίπτωση της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 2238/1994, ως ετήσια αντικειμενική δαπάνη εκτιμάται με βάση τα τ.μ. μιας ή περισσότερων

ιδιοκατοικούμενων ή μισθωμένων δευτερευουσών κατοικιών, καθώς και των βοηθητικών χώρων αυτών, λαμβάνεται το ήμισυ της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης διαβίωσης, όπως αυτή υπολογίζεται για την κύρια κατοικία.

Αναλυτικός πίνακας με τη διαχρονική εφαρμογή του τεκμηρίου για δευτερεύουσα κατοικία

Οικ. έτος	Τεκμήριο άρθρου 16 για δευτερεύουσα κατοικία	Οικ. έτος	Τεκμήριο άρθρου 16 για δευτερεύουσα κατοικία
	Υπόκειται σε τεκμήριο;		Υπόκειται σε τεκμήριο;
1981	Όχι	1997	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 100 τ.μ.
1982	Όχι	1998	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 100 τ.μ.
1983	Όχι	1999	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 100 τ.μ.
1984	Όχι	2000	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 100 τ.μ.
1985	Όχι	2001	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 100 τ.μ.
1986	Όχι	2002	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 100 τ.μ.
1987	Όχι	2003	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 100 τ.μ.
1988	Όχι	2004	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.
1989	Ναι, αν η επιφάνεια της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.	2005	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.
1990	Ναι, αν η επιφάνεια της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.	2006	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.
1991	Ναι, αν η επιφάνεια της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.	2007	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.
1992	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.	2008	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.
1993	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.	2009	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.
1994	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.	2010	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 150 τ.μ.
1995	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 120 τ.μ.	2011	Ναι
1996	Ναι, αν η επιφάνειά της υπερβαίνει τα 120 τ.μ.	2012	Ναι
		2013	Ναι

αναλυτικός πίνακας προκειμένου οι αναγνώστες να έχουν τη διαχρονική ισχύ των διατάξεων που αφορούν τη δευτερεύουσα κατοικία

Για οικ. έτη από 2004 έως 2010

Για τα ανωτέρω οικ. έτη (χρήση 2003 έως 2009), η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για τις εξοχικές κατοικίες υπολογίζεται όπως ανωτέρω, αλλά για 3 μήνες τον χρόνο.

Από το οικ. έτος 2011 και επόμενα

Προκειμένου για δευτερεύουσες εξοχικές κατοικίες, με τις διατάξεις που είχα καθιερωθεί με τον ν. 3842/2010, δεν ισχύει ο περιορισμός της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης σε τρεις μήνες το έτος που ίσχυε έως 31/12/2009. Για τις δευτερεύουσες κατοικίες που ο φορολογούμενος θα τις χρησιμοποιεί ως εξοχικές, η αντικειμενική δαπάνη θα υπολογίζεται όπως και στις λοιπές δευτερεύουσες, δηλαδή για ολόκληρο το έτος και όχι για τρεις μήνες.

Προσαύξηση για κάθε ένα πάνω από δύο τεκμήρια του άρθρου 16

Για τα οικ. έτη από 1989 έως 2001

Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, όπως αυτό προσδιορίζεται από την παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 2238/19S-V προσαυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για κάθε ένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο. Δεν προσαυξάνεται με κανένα ποσοστό - δαπάνη που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες (1.500.000) δραχμές.

Για το οικ. έτος 2002

Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, όπως αυτό προσδιορίζεται από την προηγούμενη παράγραφο, προσαυξάνεται κατά τοις εκατό (10%) για καθένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο. Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή την κατοχή του ο υπόχρεος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν. Δεν προσαυξάνεται η δαπάνη που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει δύο εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες (2.500.000) δραχμές.

Κάθε στοιχείο δαπάνης προσμετράται ολόκληρο έστω και εάν ο φορολογούμενος έχει κυριότητα σε ποσοστό αυτού. Όταν πρόκειται όμως για περίπτωση που στοιχείο υπάρχει συνιδιοκτησία μεταξύ των συζύγων ή μεταξύ των συζύγων προσώπων που τους βαρύνουν ή μόνο μεταξύ των προσώπων που βαρύνουν δύο συζύγους, το στοιχείο προσδιορισμού της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης λαμβάνεται υπόψη μία φορά. Για τα οικ. έτη από 2003 έως 2010

Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, όπως αυτό προσδιορίζεται από την

προηγούμενη παράγραφο, προσ αυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για καθένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο. Το ποσό της προσ αύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή την κατοχή του ο υπόχρεος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα του τους βαρύνουν.

Δεν προσ αυξάνεται η δαπάνη που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει τα επτά χιλιάδες τριακόσια πενήντα (7.350) ευρώ.

Προσοχή: Η προσ αύξηση 10% στην οποία αναφερθήκαμε εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που υπάρχουν περισσότερα από δύο τεκμήρια του άρθρου 16 και όχι του άρθρου 17 του ν. 2238/1994.

Επισημάνσεις

α) Μέχρι και το οικ. έτος 2003 (έως 31.12.2002) λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των ιδιοκατοικουμένων (από τον ίδιο ή από τα μέλη της οικογενείας του) συγχρόνως ή μισθωμένων συγχρόνως ή ιδιοκατοικουμένων και μισθωμένων συγχρόνως, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα του έτους, δευτερευουσών κατοικιών.

Παράδειγμα: Αν ο φορολογούμενος είχε ενοικιάσει για ολόκληρο το έτος μια δευτερεύουσα κατοικία που στις διατάξεις των τεκμηρίων και έναν μήνα του έτους ο φορολογούμενος διέμεινε σε άλλη (ιδιόκτητη) δευτερεύουσα κατοικία του - η οποία ενέπιπτε κι αυτή στις διατάξεις του άρθρου 16, τότε θα μετρηθούν 2 στοιχεία δαπάνης με βάση το πραγματικό και τεκμαρτό, κατά περίπτωση, μίσθωμα των δευτερευουσών κατοικιών.

Αντίθετα, στην περίπτωση που το χρονικό διάστημα ενοικίασης ή ιδιοκατοίκησης ή ενοικίασης και ιδιοκατοίκησης ήταν διαφορετικό (τον ένα μήνα διέμεινε στην ιδιόκτητη δευτερεύουσα κατοικία του, τον δεύτερο μήνα είχε νοικιάσει μια δευτερεύουσα κατοικία και τον τρίτο μήνα είχε νοικιάσει μια άλλη δευτερεύουσα κατοικία), λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου ένα (1) στοιχείο.

β) Από το οικ. έτος 2004 και μετά (1.1.2003 και μετά), όλες οι δευτερεύουσες κατοικίες που ιδιοκατοικούνται ή μισθώνονται συγχρόνως ή ιδιοκατοικούνται και μισθώνονται συγχρόνως, λογίζονται ως 1 στοιχείο για την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 2238/1994.

γ) Τα Ε.Ι.Χ. ή Μ.Χ. αυτοκίνητα εταιρείας με βάση τα οποία υπολογίζεται τεκμαρτή δαπάνη στον φορολογούμενο (π.χ. ομόρρυθμο εταίρο Ο.Ε. ή Ε.Ε. ή πρόεδρο Α.Ε. κ.λπ.)

λαμβάνονται υπόψη ως 1 στοιχείο. Σε περίπτωση που στον φορολογούμενο υπολογίζεται τεκμαρτή δαπάνη με βάση τα αυτοκίνητα περισσότερων από μία εταιρεία (π.χ. ο φορολογούμενος είναι ομόρρυθμος εταίρος σε μια εταιρεία και συγχρόνως είναι πρόεδρος μιας Α.Ε.), για κάθε εταιρεία που έχει 1 ή περισσότερα αυτοκίνητα θα ληφθεί υπόψη 1 αυτοκίνητο. Έτσι, σύμφωνα με τα παραπάνω αν ένας φορολογούμενος είχε ο ίδιος 2 Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, η σύζυγος του 1 αυτοκίνητο και ο φορολογούμενος αυτός συμμετείχε σε μία Ο.Ε. που έχει 3 αυτοκίνητα, αν την 1/12 του κρίσιμου έτους ανέλαβε πρόεδρος μιας Α.Ε. που είχε 4 αυτοκίνητα και στις 20/12 του ίδιου έτους έγινε ομόρρυθμος εταίρος σε κάποια Ε.Ε. που είχε 3 αυτοκίνητα, θα υπολογισθούν 5 στοιχεία¹⁵.

δ) Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το 2πλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή την κατοχή του ο υπόχρεος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν.

Παράδειγμα: Φορολογούμενος έχει 2 Ε.Ι.Χ. με τεκμαρτή δαπάνη 4.850.000 και 3.400.000 αντίστοιχα, μια δευτερεύουσα κατοικία με τεκμαρτή δαπάνη 1.000.000 και 1 ελικόπτερο με τεκμαρτή δαπάνη 2.200.000. Η σύζυγος του έχει 1 Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο με τεκμαρτή δαπάνη 4.050.000, 1 σκάφος αναψυχής με τεκμαρτή δαπάνη 3.600.000 και μια δεξαμενή κολύμβησης με τεκμαρτή δαπάνη 2.000.000. Η συνολική τεκμαρτή δαπάνη τους είναι **21.100.000** (4.850.000 + 3.400.000 + 1.000.000 + 2.200.000 + 4.050.000 + 3.600.000 + 2.000.000). Επειδή τα στοιχεία προσδιορισμού της τεκμαρτής δαπάνης είναι 7, **το ποσό αυτής προσαυξάνεται κατά 50%**, δηλαδή κατά 21.100.000 X 50% = 10.550.000. Επειδή όμως η προσαύξηση δεν μπορεί να υπερβεί το 2πλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης, περιορίζεται στο ποσό των 9.700.000 (4.850.000 X 2). Συνεπώς η συνολική τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου και της συζύγου του θα είναι 21.100.000 + 9.700.000 = 30.800.000.

Κατάργηση προσαύξησης για πάνω από δύο τεκμήρια

Από 1.1.2010 και μετά (οικ. έτος 2011), καταργήθηκε η προσαύξηση που επιβαλλόταν με βάση τις προϊσχύσασες διατάξεις στη συνολική ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, όταν τα περιουσιακά στοιχεία που την προσδιόριζαν ήταν περισσότερα από δύο¹⁶.

Κατάργηση τεκμηρίου για αγορές καταναλωτικών αγαθών μέσω πιστωτικών καρτών

Από την 1.1.2001 και μετά (οικ. έτος 2002), καταργήθηκε το τεκμήριο για την τοκοχρεωλυτική απόσβεση χρεώσεων μέσω πιστωτικών καρτών για αγορά καταναλωτικών αγαθών. Εφαρμογή τεκμηρίου για δίτροχα, τρίτροχα κ.λπ.

Για οικ. έτη από 1989 έως 2003

¹⁵ 175 Βλ. σχετ. απόφαση ΠΟΛ. 1094/23.3.1989 του Υ.Ο.

¹⁶ 175 Βλ. σχετ. απόφαση ΠΟΛ. 1135/4.10.2010 του Υ.Ο.

Από το οικ. έτος 1989 (χρήση 1988) και μέχρι το οικ. έτος 2003 (χρήση 2002), καθιερώθηκε ως τεκμήριο διαβίωσης του άρθρου 16 του ν. 2238/1994 και η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη βάσει του κυβισμού δίτροχου κ.λπ. ιδιωτικής χρήσης αυτοκινούμενου οχήματος.

Κατάργηση του τεκμηρίου από οικ. έτος 2004 (χρήση 1.1.2003)

Η ανωτέρω τεκμαρτή δαπάνη καταργήθηκε από 1.1.2003 και μετά. Να τονίσουμε εδώ ότι η δαπάνη απόκτησης (άρθρο 17 του ν. 2238/1994) των μοτοσικλετών κ.λπ. δίτροχων οχημάτων δεν έχει καταργηθεί και ισχύει από το οικ. έτος 1992 και μετά.

Υπολογισμός τεκμαρτής δαπάνης αυτοκινήτου JEEP ή τύπου JEEP Για τα οικ. έτη από 1993 έως 2003. Από το οικ. έτος 1993 έως και το έτος 2003, για τα αυτοκίνητα jeep ή τύπου jeep είχε θεσπιστεί ειδικός τρόπος υπολογισμού της τεκμαρτής δαπάνης τους. Ακολουθεί αναλυτικός πίνακας προκειμένου να γίνουν κατανοητά όσα ίσχυαν για τα αυτοκίνητα αυτού του τύπου έως και το οικ. έτος 2003 (χρήση 2002).

	Έτος ταξινόμησης	Έτος απόκτησης	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη αυτοκινήτου JEEP ή τύπου JEEP (κατ' επιλογή του φορολογούμενου)
Από 1999 έως 2003	Από 1/1/1998 και μετά	Μετά την 1.1.1998	α) το ποσό της ετήσιας δαπάνης (που προκύπτει όπως και για τα υπόλοιπα αυτοκίνητα βάσει των φορ. ίππων κ.λπ.) μειωμένο κατά ποσοστό 20% ή
			β) [εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του κρινόμενου έτους] + 80% προσαύξηση αυτής
	από 1/1/1992 έως 31/12/1997	Μετά την 1.1.1998	α) το ποσό της ετήσιας δαπάνης (που προκύπτει όπως και για τα υπόλοιπα αυτοκίνητα βάσει των φορ. ίππων κ.λπ.) μειωμένο κατά ποσοστό 20%, ή
			β) [εργοστασιακή τιμολογιακή αξία (χρόνου αγοράς) + 20% προσ.]* + 80% προσαύξηση αυτής
	Έως 31/12/1991	Μετά την 1.1.1998	α) το ποσό της ετήσιας δαπάνης (που προκύπτει όπως και για τα υπόλοιπα αυτοκίνητα βάσει των φορ. ίππων κ.λπ.) μειωμένο κατά ποσοστό 20%, ή
			β) [εργοστασιακή τιμολογιακή αξία (της 31.12.1991) + 20% προσ.]* + 80% προσαύξηση αυτής
Από 1993 έως 2002	Από 1/1/1992 έως 31/12/1997	Από 1/1/1992 έως 31/12/1997	α) το ποσό της ετήσιας δαπάνης (που προκύπτει όπως και για τα υπόλοιπα αυτοκίνητα βάσει των φορ. ίππων κ.λπ.) μειωμένο κατά ποσοστό 20%, ή
			β) [εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του χρόνου αγοράς] + 80% προσαύξηση αυτής ή
	Έως		γ) [εργοστασιακή τιμολογιακή αξία της 31.12.1991] + 80%

31/12/1991	προσαύξηση αυτής
* η οποία δεν μπορεί να υπερβεί την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ίδιου ή όμοιου με αυτά τύπου οχήματος κατά το κρινόμενο έτος.	
** η οποία δεν μπορεί να υπερβεί την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ίδιου ή αν δεν υπάρχει όμοιου με αυτά τύπου οχήματος κατά το κρινόμενο έτος.	

Για τα οικ. έτη από 2004 και μετά

Με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 3220/2004, «Μέτρα αναπτυξιακής και κοινωνικής πολιτικής - Αντικειμενικοποίηση του φορολογικού ελέγχου και άλλες διατάξεις», καταργήθηκε ο ειδικός διπλός τρόπος υπολογισμού της τεκμαρτής δαπάνης των αυτοκινήτων jeep ή τύπου jeep και η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για τα ανωτέρω αυτοκίνητα υπολογίζεται όπως και για τα υπόλοιπα.

Σχετικά με το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης αυτοκινήτου jeep που θα αφαιρεθεί σε περίπτωση ανάλωσης κεφαλαίων, το Υ.Ο. με έγγραφο του δέχθηκε ότι έως το οικονομικό έτος 2003 (χρήση 2002) η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης που θα αφαιρεθεί θα υπολογιστεί με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία κάθε έτους προσαυξημένη κατά ποσοστό 80%. Από 1.1.2003 η τεκμαρτή δαπάνη του jeep που αφαιρείται θα υπολογιστεί με τον ίδιο τρόπο που ισχύει για όλα τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα.

Μη εφαρμογή των τεκμηρίων λόγω διαφοράς μεταξύ δηλούμενου εισοδήματος και συνολικής τεκμαρτής δαπάνης.

Από 1.1.2010 και μετά, δεν υφίσταται πλέον η προϋπόθεση που ίσχυε στο άρθρο 18 του ν. 2238/1994 (πριν την αντικατάστασή του από τον ν. 3842/2010) και όριζε ότι δεν εφαρμόζεται η τεκμαρτή δαπάνη όταν η διαφορά μεταξύ δαπανών και δηλούμενου εισοδήματος δεν υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) του δηλούμενου. Με τις νέες διατάξεις του άρθρου 18, προβλέπεται ότι, σε κάθε περίπτωση που οι δαπάνες διαβίωσης του φορολογουμένου (πραγματικές και αντικειμενικές) υπερβαίνουν το δηλούμενο εισόδημά του, το εισόδημα θα προσδιορίζεται με βάση αυτές τις δαπάνες διαβίωσης.

Οι δαπάνες που απαλλάσσονται των τεκμηρίων αφαιρούνται κατά τον προσδιορισμό κεφαλαίου προηγούμενων ετών.

Όπως ήδη έχουμε επισημάνει σε προηγούμενη ενότητα, με τον ν. 3296/2004 ρυθμίστηκαν και νομοθετικά όσα μέχρι τότε ίσχυαν διοικητικά, ότι δηλαδή κατά τον προσδιορισμό κεφαλαίων προηγούμενων ετών θα αφαιρούνται οι δαπάνες των άρθρων 16 και 17 του ν. 2238/1994 σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα από τον αν έχει εφαρμογή ή όχι το τεκμήριο για τις δαπάνες αυτές. Τα οικ. έτη 2009 και 2010 (χρήσεις 2008 και 2009) αποτελούν τη μοναδική εξαίρεση.

4.	Αποκτηθέντα μετά την 1/1/2010	Για τη φορ. εισοδήματος	Υπάρχουν στο τεκμήριο:	NAI	NAI	NAI
		Για την ανάωση κεφαλαίου	Αφαιρείται η δαπάνη:	NAI	NAI	NAI
Συντομογραφίες: Φ.Ι.: Φορολογήσιμοι ύπλοι Ε.Τ.Α.: Εργασιασική Τιμολογιακή αξία						

δ) τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει με βάση ένα σκάφος αναψυχής ολικού μήκους μέχρι δέκα (10) μέτρα που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους, το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου ή και στους δύο από κοινού. Εάν ο υπόχρεος ή η σύζυγος του έχουν στην κυριότητα ή κατοχή τους περισσότερα του ενός τέτοια σκάφη, το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται για εκείνο το σκάφος με τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη. Σε περίπτωση που ο κάθε σύζυγος έχει στην κυριότητα ή κατοχή του τέτοιο σκάφος και οι τεκμαρτές δαπάνες αυτών των σκαφών είναι ίσες, η απαλλασσόμενη τεκμαρτή δαπάνη του ενός σκάφους επιμερίζεται κατά 50% στον καθένα,

ε) τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής μόνιμων κατοίκων εξωτερικού,

στ) η δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης πρώτης κατοικίας έως 120 τ.μ.

Σημείωση: Η κλίμακα της παρ. 1 του άρθρου 126 του ν. 2961/2001 έχει ως ακολούθως:

Πάνω από έξι (6) και μέχρι δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία της πρώτης θέσης σε κυκλοφορία και με την προϋπόθεση ότι έχει διανύσει περισσότερα από 6.000 χιλιόμετρα, μείωση της αξίας σε ποσοστό 7%.		
Από	1 μέχρι και 2 έτη	14%
Πάνω από	2 μέχρι και 3 έτη	21%
	3 μέχρι και 4 έτη	28%
	4 μέχρι και 5 έτη	34%
	5 μέχρι και 6 έτη	40%
	6 μέχρι και 7 έτη	46%
	7 μέχρι και 8 έτη	52%
	8 μέχρι και 9 έτη	57%
	9 μέχρι και 10 έτη	62%
	10 μέχρι και 11 έτη	67%
	11 μέχρι και 12 έτη	70%
	12 μέχρι και 13 έτη	73%
	13 μέχρι και 14 έτη	76%
	14 μέχρι και 15 έτη	79%
Πάνω από	15 έτη	80%

Για τα οικ. έτη 2009 και 2010 δεν αφαιρούνται οι δαπάνες των άρθρων 16 και 17 του ν. 2238/1994 που απαλλάσσονται των τεκμηρίων.

Με το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της περίπτωσης ζ' της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 2238/1994, όπως είχαν τεθεί με την παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 3763/2009, για εισοδήματα που αποκτώνται ή δαπάνες που πραγματοποιούνται από το οικονομικό έτος 2009 και

επόμενα, προβλεπόταν ότι για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους, από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί ιτιά τον φόρο, εκπίπτουν οι δαπάνες που προσδιορίζονται στα άρθρα 16 και 17 του ν. 2238/1994, εφόσον εμπίπτουν στις διατάξεις περί εφαρμογής του τεκμηρίου.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση ιού ν.3763/2009 οι διατάξεις αυτές περί μη αφαίρεσης των δαπανών που απαλλάσσονται των τεκμηρίων τέθηκαν προκειμένου να υπάρχει δικαιότερη φορολογική μεταχείριση.

Για την κατανόηση των ανωτέρω, παρατίθεται το ακόλουθο παράδειγμα:

Παράδειγμα: Ο φορολογούμενος Χ κατά τα οικ. έτη 2007, 2008 και 2009 έχει δηλώσει συνολικό ετήσιο καθαρό εισόδημα 25.000,00, 15.000,00 και 8.000,00 αντίστοιχα. Επίσης, είναι κάτοχος ενός Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου 11 φ.ι. με ετήσια τεκμαρτή δαπάνη 11.800,00, και 10.030,00 αντίστοιχα. Το οικ. έτος 2010 επιθυμεί να κάνει ανάλωση κεφαλαίου με έτος αφετηρίας το οικ. έτος 2007. Με βάση τα παραπάνω δεδομένα καταρτίζει τον ακόλουθο πίνακα ανάλωσης κεφαλαίου:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΤΗ	2009	2008	2007
Φορολογούμενα εισοδήματα	8.000,00	15.000,00	25.000,00
Αφορολόγητα & φορολογηθέντα κατ ¹ ειδικό τρόπο	0,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	8.000,00	15.000,00	25.000,00
Τεκμήρια αυτοκινήτου Ι.Χ.		11.800,00	11.800,00
Ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης	2.900,00	0,00	0,00
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ & ΔΑΠΑΝΩΝ	2.900,00	11.800,00	11.800,00
ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ	5.100,00	3.200,00	13.200,00
ΤΕΛΙΚΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	21.500,00	16.400,00	13.200,00

Για το οικ. έτος 2009, δεν αφαιρείται το ποσό των 10.030,00 ευρώ που αποτελεί την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου, διότι όπως ήδη αναφέραμε για τα οικ. έτη 2009 και 2010 κατά τον προσδιορισμό κεφαλαίου προηγούμενων ετών εκπίπτουν οι δαπάνες που προσδιορίζονται στο άρθρο 16 του ν.2238/1994, εφόσον εμπίπτουν στις διατάξεις περί εφαρμογής του τεκμηρίου. Για το οικ. έτος 2009 αφαιρέθηκε μόνο η ελάχιστη δαπάνη διαβίωσης (2.900,00) διότι δεν υπήρχε άλλη αντικειμενική δαπάνη. : Οι δαπάνες του άρθρου 17 του ν. 2238/1994 που αφορούν αγορά - χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής,

αεροσκαφών κ.λπ., πρέπει αφαιρούνται πάντα κατά τον προσδιορισμό ανάλωσης κεφαλαίου, διότι δεν ενέπιπταν ποτέ σε διατάξεις περί μη εφαρμογής τεκμηρίου.

Αφαίρεση 1.000.000 δρχ. ή 2.900 ευρώ όταν δεν υπάρχουν δαπάνες το. άρθρου 16 του ν. 2238/1994 7.11.1. Γενικά

Όπως έχουμε αναφέρει και στην ενότητα 2.3., στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 16 του ν. 2238/1994 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερες από 2.900,00 €, το ποσό που πρέπει να αφαιρεθεί κατά τον προσδιορισμό του κεφαλαίου που απομένει προς ανάλωση αντί αυτών προσδιορίζεται βάσει της κοινωνικής, οικονομικής και οικογενειακής κατάστασης των φορολογουμένων αποδειγμένων δαπανών διαβίωσης τους και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο από 2.900,00 €. Η αφαίρεση των 2.900,00 € διενεργείται από το συνολικό οικογενειακό εισόδημα και αφορά και τους δύο συζύγους. Το ποσό αυτό ισχύει από 1.1.2002 μέχρι και 31.12.2009, διότι από 1.1.2010 και μετά καθιερώθηκε διαφορετική ελάχιστη δαπάνη για άγαμο και έγγαμο φορολογούμενο (3.000,00 κα- 5.000,00 αντίστοιχα)¹⁷. Από 1.1.1992 μέχρι 31.12.2001, το ανωτέρω ποσό ήταν 1.000.000 δρχ¹⁸.

Το ανωτέρω ποσό των 1.000.000 δρχ. ή 2.900,00 € δεν αφαιρείται σε περίπτωση ανάλωσης κεφαλαίου κατοίκων εξωτερικού¹⁹.

Σημείωση: Για τους έγγαμους, το ποσό των 5.000,00 (από 1/1/2010 και μετά) επιμερίζεται ισομερώς στους δυο συζύγους, ήτοι από 2.500,00 ευρώ στον καθένα. Κατά τον προσδιορισμό κεφαλαίου, για παράδειγμα, του υπόχρεου, θα αφαιρεθεί ως ελάχιστη αντικειμενική δαπάνη (η οποία θα προστεθεί στις υπόλοιπες αντικειμενικές δαπάνες εφόσον υπάρχουν) το ποσό των 2.500,00 ευρώ. Από 1.1.1994 έως 31.12.2009, από το ποσό της δαπάνης που καταβάλλονταν για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείου που έχει ληφθεί για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας, δεν λαμβανόταν υπόψη, για την εφαρμογή της περ. στ' άρθρου 17 του ν.2238/1994, το ποσό του χρεολυσίου που περιλαμβάνεται στην οικεία

¹⁷ ν. 3842/2010.

¹⁸ Η διάταξη αυτή είχε προστεθεί αρχικά στο άρθρο 5 του ν.δ. 3323/1955 με την παρ. 17 του άρθρου 2 του ν. 2065/1992. Η έναρξη ισχύος της είχε καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 77 του ίδιου νόμου, 1ης Ιανουαρίου 1992 και μετά. Μετά την κωδικοποίηση που επήλθε με τον ν.2238/1994, η ανωτέρω διάταξη είχε περιληφθεί στην περ. ζ' του άρθρου 19 του ανωτέρω νόμου.

¹⁹ Βλ. γνωμοδότηση 418/2002 του Ν.Σ.Κ. που έγινε δεκτή από το Υ.Ο., καθώς και 1080983/2104/Α0012/3.11.2004 και 1027459/783/Α0012/19.4.2004 έγγραφα του Υ.Ο

δαπάνη, κατά το μέρος που αυτό επιμεριστικά αναλογεί στη μέχρι των εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικών μέτρων επιφάνεια της κατοικίας.

Από 1.1.2010 και μετά καταργήθηκε η απαλλαγή αυτή και πλέον οι τοκοχρεωλυτικές δόσεις για την απόσβεση δανείων που αφορούν αγορά ή ανέγερσης Α' κατοικίας θεωρούνται τεκμήριο του άρθρου 17 του ν. 2238/19 οπότε πρέπει να αφαιρούνται κατά τον προσδιορισμό ανάλωσης κεφαλαίου. Προς κατανόηση των ανωτέρω παραθέτουμε τα ακόλουθα παραδείγματα:

1. Έστω φορολογούμενος (διαζευγμένος) δήλωσε ως κύρια κατοικία, στον πίνακα 5 του εντύπου ΕΙ, ένα ακίνητο επιφάνειας 250 τ.μ. στον τρίτο όροφο. Το ακίνητο αυτό του ανήκει κατά ποσοστό 100% πλήρους κυριότητας και το ιδιοχρησιμοποίησε για 12 μήνες. Το ακίνητο βρίσκεται σε περιοχή με τιμή ζώνης μικρότερη των 2.800,00 €. Το δηλωθέν εισόδημά του για το έτος 2012 ήταν 7.000,00 € από μισθωτές υπηρεσίες. Το ποσό της αντικειμενικής δαπάνης βάσει της κύριας κατοικίας του ανέρχεται στο ποσό των 24.600,00 € και το ελάχιστο ποσό αντικειμενικής δαπάνης βάσει της περίπτωσης θ' της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 2238/1994 ανέρχεται στο ποσό των 3.000,00 €. Συνεπώς, η συνολική αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου είναι 27.600,00 € (24.600,00 + 3.000,00). Επειδή το εισόδημα Βάσει των αντικειμενικών δαπανών είναι μεγαλύτερο από το ποσό των πραγματικών εισοδημάτων του, θα φορολογηθεί βάσει αντικειμενικών δαπανών, ήτοι για το ποσό των 27.600,00 €.

Το ανωτέρω ακίνητο ο φορολογούμενος το μεταβίβασε με γονική παροχή στην κόρη του στις 25/12/2012. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, το ποσό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτει βάσει της κατοικίας αυτής δεν θα υπάρχει την 1/1/2013 για τον φορολογούμενο, μιας και το ακίνητο έχει ήδη μεταβιβαστεί στο τέλος του χρόνου. Συνεπώς, ο φορολογούμενος μπορεί να αναγράψει στον κωδικό 693 το ποσό των 24.600,00 το οποίο, όπως ήδη αναφέραμε, θα το υπολογίσει μόνος του.

Αναγράφοντας το παραπάνω ποσό στον κωδικό 693 δεν θα υπολογιστεί προκαταβολή φόρου για το ποσό που έχουμε αναγράψει στον κωδικό αυτόν (24.600,00) και το τελικό ποσό φόρου θα ανέλθει στα 4.747,83 €. Αν δεν είχε συμπληρωθεί αυτός ο κωδικός, το τελικό ποσό φόρου θα ήταν 6.944,00 €, άρα θα υπάρχει μια ωφέλεια της τάξης των 2.196,17 €.

2. Έστω φορολογούμενος (άγαμος) αγόρασε ένα επιβατικό αυτοκίνητο Ι.Χ. αξίας 15.000,00€ στις 5.1.2012, 1.800 κ.ε., και το ανέγραψε στον πίνακα 5 του εντύπου ΕΙ. Επίσης, το ποσό της αγοράς το ανέγραψε στον κωδικό 719 της δήλωσης. Υποθέτουμε ότι ο

φορολογούμενος δεν είχε άλλα εισοδήματα το έτος 2012. Το ποσό της αντικειμενικής δαπάνης του αυτοκινήτου (για τους 12 μήνες που το είχε στην κυριότητά του) ανέρχεται στο ποσό των 7.600,00 €, το ποσό της δαπάνης απόκτησης του αυτοκινήτου, όπως ήδη αναφέραμε, ήταν 15.000,00 € και το ελάχιστο ποσό αντικειμενικής δαπάνης, βάσει της περίπτωσης θ' της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 2238/1994, ανέρχεται στο ποσό των 3.000,00 €.

Συνεπώς, η συνολική αντικειμενική δαπάνη του φορολογούμενου είναι 25.600,00 € (7.600,00 + 15.000,00 + 3.000,00). Επειδή δεν υπάρχουν δηλωθέντα εισοδήματα, θα φορολογηθεί βάσει αντικειμενικών δαπανών, ήτοι για το ποσό των 25.600,00 €. Να σημειώσουμε ότι δεν μπορούσε να προβεί σε ανάλωση κεφαλαίου από το παρελθόν διότι είχε χρησιμοποιήσει ολόκληρο το απόθεμα που είχε σχηματίσει στην περσινή του δήλωση.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, το ποσό της δαπάνης απόκτησης του αυτοκινήτου, δεν θα υπάρχει την 1/1/2013 για τον φορολογούμενο. Συνεπώς, ο φορολογούμενος: μπορεί να αναγράψει στον κωδικό 693 το ποσό των 15.000,00 €.

Αναγράφοντας το παραπάνω ποσό στον κωδικό 693 δεν θα υπολογιστεί προκαταβή φόρου για το ποσό που έχουμε αναγράψει στον κωδικό αυτόν (15.000,00) και το τελικό ποσό φόρου θα ανέλθει στα 4.689,95 €. Αν δεν είχε συμπληρωθεί αυτός ο κωδικός, το τελικό ποσό φόρου θα ήταν 5.921,00 €, άρα θα υπάρχει μια ωφέλεια της τάξης των 1.051,05 €.

Σημειώσεις:

α) Στα παραδείγματά μας, κατά τον υπολογισμό του τελικού ποσού που πρέπει να πληρώσει ο φορολογούμενος, δεν έχει ληφθεί υπόψη η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, για την επιβολή της οποίας, όπως είναι γνωστό, λαμβάνεται υπόψη τ: ετήσιο συνολικό καθαρό ατομικό εισόδημα, πραγματικό ή τεκμαρτό, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο του φυσικού προσώπου ή σχολάζουσας κληρονομιάς. Το τεκμαρτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη πριν από τις μειώσεις του άρθρου 19 του Κ.Φ.Ε. (βλ. παρ. 2 άρθρου 29 του ν. 3986/2011). Επίσης θεωρήσαμε ότι έχει μαζέψει τις απαραίτητες αποδείξεις για το «χτίσιμο» του αφορολόγητου ποσού (ρούχα, τρόφιμα κ.λπ.).

β) Στα ανωτέρω παραδείγματα, αν δεν είχε συμπληρωθεί ο κωδικός 693, η προκαταβολή φόρου που θα υπολογιζόταν και για τη δαπάνη που δεν υπάρχει την 1.1.2012, θα συμψηφιζόταν με τον κύριο φόρο στη δήλωση του οικ. έτους 2013.

Όμως σε μια περίοδο που η έλλειψη ρευστότητας μαστίζει τα ελληνικά νοικοκυριά, η πληρωμή φέτος ενός σεβαστού ποσού (ως προκαταβολή), που θα συμψηφιστεί του χρόνου, αποτελεί σημαντικό πλήγμα στον οικογενειακό προϋπολογισμό.

Αναστολή «πόθεν έσχες» για την αγορά ή ανέγερση οικοδομών έως 31.12.2013.

Γενικά

Όπως είδαμε και ανωτέρω, με το άρθρο 8 του ν. 3899/2010 έτσι όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 28 του ν. 3986/2011, προβλέπεται αναστολή των διατάξεων της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 του ν. 2238/1994.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 3986/2011, η αναστολή της εφαρμογής του πόθεν έσχες από 17.12.2010 μέχρι 31.12.2013 για την απόκτηση (αγορά ή ανέγερση ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση) όλων των ακινήτων, κρίθηκε σκόπιμη για την τόνωση της αγοράς των ακινήτων και κυρίως την υποβοήθηση της ανάπτυξης των τουριστικών-εξοχικών κατοικιών, η οποία έχει πληγεί σημαντικά από την υφιστάμενη οικονομική κρίση. Η αναστολή του πόθεν έσχες ισχύει συνεπώς για:

- ❖ την αγορά οποιουδήποτε ακινήτου (πρώτης κατοικίας, δευτερεύουσας κατοικίας, εξοχικής κατοικίας, καταστήματος, οικοπέδων, αγροτεμαχίων κ.λπ.),
- ❖ την ανέγερση οικοδομών,
- ❖ τη χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση όλων των ακινήτων,
- ❖ την κατασκευή πισίνας.

Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 28 του ν. 3986/2011, που τροποποίησαν το άρθρο 8 του ν. 3899/2010, κοινοποιήθηκαν από το Υ.Ο. με την απόφαση Π.Ο.Α. .155/29.7.2011 που είχε ως θέμα «Εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 4 και 5 του άρθρου 33 του ν. 3986/2011 (ΦΕΚ 152 Α'/1-7-2011), Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015». Αναλυτικότερα, στην απόφαση αναφέρονται τα εξής:

«1. Με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3899/2010, θεσπίστηκε απαλλαγή από το φόρο για τις δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών, που καταρτίζονταν αποκλειστικά για την αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας από ενήλικο για τις οποίες (αγορά/ανέγερση) η δαπάνη που πραγματοποιείτο (από 17/12/2010 μέχρι και 31/12/2012) δεν λαμβανόταν υπόψη για τον υπολογισμό του φορολογητέου εισοδήματος (απαλλαγή από το «πόθεν έσχες»), σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.

Με τις διατάξεις του άρθρου 28 παρ. 6 του ν. 3986/2011, οι διατάξεις της περίπτωσης γ του άρθρου 17 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος αναστέλλονται από 17/12/2010 μέχρι και 31/12/2013 και κατά συνέπεια αναστέλλεται η εφαρμογή του πόθεν έσχες» για το χρονικό αυτό διάστημα για την απόκτηση (αγορά ή ανέγερση ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση) όλων των ακινήτων».

Συνεπώς, δεν υπάρχει δαπάνη απόκτησης (πόθεν έσχες) από 17.12.2010 έως 31.12.2013 για όλες τις δαπάνες της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 του ν. 138/1994.

Αγορά ακινήτων με δόσεις

ΣΕ περίπτωση αγοράς ακινήτου, ως κρίσιμος χρόνος κατά τον οποίο θα υπολογισθεί το ποσό της δαπάνης απόκτησης, είναι κατ' αρχήν ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης του ακινήτου. Αυτό υπό την προϋπόθεση ότι καταβάλλεται ολόκληρο το τίμημα και παραδίδεται η χρήση και η κυριότητα του ακινήτου του. Παράδειγμα: Έστω ο φορολογούμενος «Χ» αγόρασε ένα ακίνητο συνολικής αϊ 160.000,00 ευρώ στις 10.12.2010. Στο μεταβιβαστικό συμβόλαιο αναφέρεται ρητώς ότι την υπογραφή του συμβολαίου θα καταβληθεί το ποσό των 40.000,00 και τα υπόλοιπα 120.000,00 ευρώ θα καταβληθούν σε τρεις ισόποσες δόσεις των 40.000,00 ευρώ, δόσεις καταβληθούν στις 10/12/2011, 10/12/2012 και στις 10/12/2013 αντίστοιχα. Οι δόσεις 120.000,00, λόγω του ότι θα καταβληθούν σε μεταγενέστερο χρόνο από την 17/12/2010, αποτελούν πόθεν έσχες, επειδή οι διατάξεις της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 αναστάληκαν έως 31.12.2013. Αν στο παράδειγμά μας υπήρχαν αντί των τριών τέσσερις δόσεις, τότε την τέταρτη δόση των 40.000,00 (που θα έπρεπε να καταβληθεί στις 10/12/2014) θα είχε εφαρμογή το άρθρο 17 του ν. 2238/1994.

Περίπτωση ανέγερσης οικοδομών που η κατασκευή τους διαρκεί περισσότερο του ενός έτους

Εάν η ανέγερση οικοδομής διαρκέσει περισσότερο του ενός έτους, τότε ως ποσό δαπάνης σε κάθε έτος θα ληφθεί το αντίστοιχο του κόστους ανέγερσης στο ίδιο έτος. Το κόστος ανέγερσης που αποδεδειγμένα θα καταβληθεί μετά την 17.12.2011 δεν αποτελεί πόθεν έσχες για τους φορολογούμενους.

Αγορά ακινήτου με χρήματα που προέρχονται από προϊόν δανείου το οπού: συνάπτεται το επόμενο έτος από αυτό της σύνταξης του συμβολαίου

Κατά την αγορά ακινήτων συμβαίνει συχνά το τίμημα να καταβάλλεται ολόκληρο σε επόμενο έτος από αυτό κατά το οποίο συντάχθηκε το μεταβιβαστικό συμβόλαιο. Οι ημερομηνίες καταβολής του τιμήματος, το ποσό που θα λάβει ως δάνειο ο αγοραστής, καθώς

και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, αναγράφονται ρητώς στο συμβόλαιο που καταρτίζεται μεταξύ αγοραστή και πωλητή. Παράδειγμα: Έστω ότι ο φορολογούμενος «Α» αγόρασε ένα ακίνητο με ημερομηνία σύνταξης συμβολαίου την 10.12.2010. Στο συμβολαιογραφικό έγγραφο ορίζεται ότι το τίμημα (150.000,00 €) θα καταβληθεί στον πωλητή «Β» ολόκληρο από ισόποσο δάνειο που ία λάβει ο αγοραστής «Α» από την τράπεζα «Χ» και η εκταμίευσή του θα πραγματοποιηθεί τρεις μήνες μετά τη σύνταξη του συμβολαίου, ήτοι την 10.3.2011. Ο Φ.Μ.Α. ήταν 14.600,00€ τα συμβολαιογραφικά-δικηγορικά έξοδα ήταν 1.800,00 € και το συνολικό άθροισμά τους 15 400,00 €. Στο παράδειγμά μας, η δαπάνη αγοράς του συγκεκριμένου ακινήτου που αγόρασε ο φορολογούμενος «Α», θα πραγματοποιηθεί την 10.3.2011, τότε δηλαδή που θα λάβει και το δάνειο από τον τραπεζικό οργανισμό. Συνεπώς, για το ποσό των 150.000,00 €, που αφορά στο τίμημα της αγοράς του ακινήτου, δεν θα εφαρμοστούν οι διατάξεις της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 του ν. 2238/1994, γιατί όπως αναφέραμε ανωτέρω ισχύει η αναστολή του πόθεν έσχες από 17.12.2010 έως 31.12.2013. Για τα υπόλοιπα ποσά όμως που καταβλήθηκαν πριν από την 17.12.2010 (Φ.Μ.Α., συμβολαιογραφικά κ.λπ.), θα ισχύσει η περίπτωση γ' του άρθρου 17. Δηλαδή, για το ποσό των 16.400,00 €, θα εφαρμοστούν οι ; παύσεις του πόθεν έσχες (βλέπε και σχετικά έγγραφα 1003431/68/A0012/31.1.2006, 1164637/Δ12Α/30.11.2011).

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ²⁰

3.1 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΕΞΕΥΡΕΣΗ ΤΟΥ

Εισόδημα στο οποίο επιβάλλεται ο φόρος είναι το εισόδημα που προέρχεται από κάθε πηγή ύστερα από την αφαίρεση των δαπανών για την απόκτησή του, όπως αυτό προσδιορίζεται ειδικότερα στα άρθρα 20 έως 51 Ν.2238/1994. Φόρος αυτού του νόμου, τα πρόστιμα και οι πρόσθετοι φόροι δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση από το εισόδημα αυτό.

Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προέλευσής του διακρίνεται κατά τις επόμενες κατηγορίες ως εξής:

Α - Β. Εισόδημα από ακίνητα.

Γ. Εισόδημα από κινητές αξίες.

Δ. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.

Ε. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις.

ΣΤ. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

Ζ. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή.

Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα, αθροίζονται τα επιμέρους εισοδήματα των κατηγοριών Α' έως Ζ' τα οποία αποκτώνται από κάθε φυσικό πρόσωπο είτε κατά το οικονομικό έτος το προηγούμενο από τη φορολογία, είτε κατά το ημερολογιακό ή διαχειριστικό ή γεωργικό έτος το οποίο έληξε μέσα στο προηγούμενο από τη φορολογία οικονομικό έτος. Κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επιμέρους εισοδημάτων. Ειδικά, το αρνητικό στοιχείο (ζημιά) του εισοδήματος από εμπορικές, γεωργικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που προκύπτει από τα βιβλία του υπόχρεου που τηρούνται επαρκώς και ακριβώς, αν δεν καλύπτεται με συμψηφισμό θετικού στοιχείου εισοδήματος άλλης πηγής, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο στοιχείο εισοδήματος είτε γιατί αυτό που υπάρχει είναι ανεπαρκές μεταφέρεται για να συμψηφιστεί ολόκληρο στην πρώτη περίπτωση ή κατά το υπόλοιπο αυτού στην δεύτερη διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά με την προϋπόθεση ότι κατά τα έτη αυτά τα βιβλία του υπόχρεου τηρούνται επαρκώς και ακριβώς.

²⁰ 2238-94

Αρνητικό στοιχείο εισοδήματος από πηγή που βρίσκεται στην αλλοδαπή συμψηφίζεται μόνο με θετικά εισοδήματα του φορολογουμένου που προκύπτουν στην αλλοδαπή.

Κατά τη διάρκεια του γάμου οι σύζυγοι έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση των εισοδημάτων τους, στα οποία ο φόρος, τα τέλη και οι εισφορές που αναλογούν υπολογίζονται χωριστά στο εισόδημα καθενός συζύγου. Σε αυτή την περίπτωση, το τυχόν αρνητικό αποτέλεσμα του εισοδήματος του ενός συζύγου δεν συμψηφίζεται με τα εισοδήματα του άλλου συζύγου. Ειδικά, το εισόδημα του ενός συζύγου, το οποίο προέρχεται από επιχείρηση που εξαρτάται οικονομικά από τον άλλο σύζυγο, προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου συζύγου και φορολογείται στο όνομά του. Οι σύζυγοι υποβάλλουν φορολογική δήλωση χωριστά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Όταν δεν μένουν μαζί, κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης, λόγω διακοπής της έγγαμης συμβίωσης
- Όταν ο ένας από τους δύο είναι σε κατάσταση πτώχευσης
- Όταν ο ένας από τους δύο έχει υποβληθεί σε δικαστική συμπαράσταση

Το εισόδημα των ανήλικων τέκνων προστίθεται στα εισοδήματα του γονέα που έχει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα και φορολογείται στο όνομά του. Αν οι γονείς έχουν ίσο ποσό συνολικού εισοδήματος, το εισόδημα του ανήλικου τέκνου προστίθεται στο εισόδημα του πατέρα και φορολογείται στο όνομά του. Αν ο υπόχρεος γονέας δεν έχει τη γονική μέριμνα, το εισόδημα προστίθεται στα εισοδήματα του άλλου γονέα και φορολογείται στο όνομά του.

3.2 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΚΙΝΗΤΑ (Άρθρο 20)

Εισόδημα και απόκτησή του

1. Εισόδημα από ακίνητα είναι αυτό που προκύπτει κάθε οικονομικό ή κατά περίπτωση γεωργικό έτος, είτε από εκμίσθωση ή επίταξη ή έμμεσα από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση ή από παραχώρηση της χρήσης σε τρίτο χωρίς αντάλλαγμα, μιας ή περισσότερων οικοδομών είτε από εκμίσθωση γαιών.
2. Για εισοδήματα από εκμίσθωση ακινήτων, που καταβάλλονται αναδρομικά με βάση νόμο ή δικαστική απόφαση, χρόνος απόκτησης αυτών θεωρείται ο χρόνος στον οποίο ανάγονται τα μισθώματα.

3. Προκειμένου για εκμίσθωση ολόκληρης ή τμήματος οικοδομής μαζί με επίπλα ή μηχανήματα, στο εισόδημα συνυπολογίζεται και το τυχόν μίσθωμα των συνεκμισθούμενων επίπλων ή μηχανημάτων.

4. Στην έννοια του όρου γαίες», περιλαμβάνονται οι γαίες που καλλιεργούνται ή είναι φυτεμένες, τα δάση και οι δενδρώδεις εκτάσεις, τα λιβάδια και οι κάθε είδους βοσκήσιμες γαίες, τα μεταλλεία και λατομεία, οι πηγές, τα φρέατα, οι λίμνες και οι δεξαμενές, τα ιχθυοτροφεία, καθώς και κάθε άλλη έκταση γης, μαζί με τα στοιχεία που είναι στην επιφάνεια του εδάφους και τις κάθε είδους ύλες που είναι κάτω από αυτό.

Εισόδημα ειδικών περιπτώσεων Άρθρο 21

1. Ως εισόδημα από οικοδομές λογίζεται:

α) Το εισόδημα από γήπεδα, ιδιαίτερα όταν αυτά χρησιμοποιούνται ως αποθήκες, εργοστάσια εργαστήρια ή ως χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, θεαμάτων, καφενείων, γυμναστηρίων και γενικά για κάθε άλλη χρήση.

β) Η αξία που έχει κατά το χρόνο της ανέγερσης της η οικοδομή που ανεγέρθηκε με δαπάνες του μισθωτή σε έδαφος του οποίου την κυριότητα έχει ο εκμισθωτής, αν μετά τη λήξη του χρόνου της μίσθωσης του εδάφους η οικοδομή παραμένει στην κυριότητα του εκμισθωτή. Το ετήσιο εισόδημα εξευρίσκεται με διαίρεση του υπολοίπου, που προκύπτει μετά την αφαίρεση του τυχόν ανταλλάγματος, που έχει οριστεί στη σύμβαση για τη μεταβίβαση της κυριότητας της οικοδομής, από την αξία αυτής, κατά το χρόνο της ανέγερσής της, σε μέρη ίσα με τον αριθμό των ετών κατά τα οποία διαρκεί η μίσθωση του εδάφους. Ως αξία της οικοδομής που έχει ανεγερθεί σε έδαφος κυριότητας τρίτου λαμβάνεται η πραγματική αξία της οικοδομής, η οποία εξευρίσκεται από τα επίσημα βιβλία και λοιπά στοιχεία εκείνου που ανήγειρε την οικοδομή. Σε περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία ή αυτά που τηρούνται κρίνονται ανεπαρκή ή ανακριβή, καθώς και σε περίπτωση αμφισβήτησης από τον ενδιαφερόμενο της αξίας που υπολογίστηκε με αυτόν τον τρόπο, αυτή καθορίζεται ύστερα από εκτίμηση που ενεργείται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και σε συνέχεια από τα διοικητικά δικαστήρια.

Άρθρο 22

1. Ακαθάριστο εισόδημα, προκειμένου για οικοδομή που εκμισθώνεται, είναι το μίσθωμα που έχει συμφωνηθεί. Σε περίπτωση που δεν προσάγεται το συμφωνητικά ή άλλο στοιχείο που

μπορεί να αποδείξει τη συμφωνία ή αν τα συμφωνητικά ή τα αποδεικτικά στοιχεία που προσάγονται εμφανίζουν μίσθωμα που είναι δυσαναλόγως κατώτερο σε σχέση με τη μισθωτική αξία της οικοδομής, ο προσδιορισμός του εισοδήματος που προκύπτει από αυτή γίνεται αφού αυτή συγκριθεί με άλλες οικοδομές που εκμισθώνονται κάτω από παρόμοιες συνθήκες. Θεωρείται ότι υπάρχει περίπτωση δυσανάλογου μισθώματος, σε σχέση με τη μισθωτική αξία της οικοδομής, όταν η μισθωτική αξία της είναι ανώτερη από το μίσθωμα που δηλώνεται σε ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) τουλάχιστον του μισθώματος αυτού. Ειδικώς, το εισόδημα αυτό δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το τριάνμισι τοις εκατό (3,5 %) της αξίας του ακινήτου, που εκμισθώνεται και χρησιμοποιείται ως κατοικία, όπως η αξία αυτή προσδιορίζεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν.1249/1982, για τις περιοχές που ισχύει κάθε φορά το σύστημα αυτό. Ο φορολογούμενος μπορεί να αμφισβητήσει τον καθορισμό της μισθωτικής αξίας αυτού του ακινήτου, εφόσον από εξαιρετικούς λόγους, που ανάγονται αποκλειστικά στους παράγοντες που επηρεάζουν τη μισθωτική αξία του, αυτή είναι μικρότερη από το τριάνμισι τοις εκατό (3,5%) της πιο πάνω αξίας του. Η επίκληση των λόγων αυτών, καθώς και η προσαγωγή των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων γίνεται με την προσφυγή, η οποία ασκείται από το φορολογούμενο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις η Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους. Αν ο φορολογούμενος λάβει το εκκαθαριστικό σημείωμα μετά την 31η Δεκεμβρίου του οικείου οικονομικού έτους, η προσφυγή ασκείται μέσα στις προθεσμίες που ορίζονται στο άρθρο 66 του ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97 Α).

Άρθρο 23

1. Από το κατά το προηγούμενο άρθρο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα εκπίπτουν:

α) Για οικοδομές οι οποίες χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, οικοτροφεία, σχολεία, φροντιστήρια, αίθουσες κινηματογράφων ή θεάτρων, ξενοδοχεία, κλινικές και σανατόρια ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) για αποσβέσεις και ποσοστό μέχρι δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για τα ασφάλιστρα κατά του κινδύνου πυρκαγιάς ή άλλων κινδύνων, για έξοδα επισκευής και συντήρησης, καθώς και για την αμοιβή δικηγόρου για δίκες σε διαφορές απόδοσης μισθίου ή καθορισμού μισθώματος. Αν οι δαπάνες αυτές αφορούν κοινόχρηστους χώρους του ακινήτου, επιμερίζονται, αναλόγως, στους συνιδιοκτήτες του. Τα ποσοστά του προηγούμενου εδαφίου περιορίζονται σε πέντε τοις εκατό (5%) και πέντε τοις εκατό (5%) αντιστοίχως, για το εισόδημα που προκύπτει από οικοδομές που χρησιμοποιούνται για άλλες

χρήσεις. Όταν πρόκειται για εισόδημα που προκύπτει σύμφωνα με τις διατάξεις των περιπτώσεων α', β' και θ' της Παραγράφου 1 του άρθρου 21, όπως επίσης και για το εισόδημα που προκύπτει από τη διαφορά του μισθώματος και του υπομισθώματος ακινήτων, που εκμισθώνονται για οποιαδήποτε χρήση, τα ποσοστά του πρώτου εδαφίου περιορίζονται σε πέντε τοις εκατό (5%) συνολικώς.

3.3 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΑΡΘΡΟ 24

1. Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό έτος από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών, το οποίο προκύπτει:

α) Από μερίσματα και τόκους ιδρυτικών τίτλων και μετοχών των ημεδαπών ανωνύμων εταιριών, ομολογιών και χρεογράφων γενικά του Ελληνικού Δημοσίου ή ημεδαπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή ημεδαπών επιχειρήσεων κάθε είδους, καθώς και από αμοιβές και ποσοστά των διοικητικών συμβούλων και εκτός μισθού αμοιβές και ποσοστά των διευθυντών και διαχειριστών των ανωνύμων εταιριών.

β) Από μερίσματα και τόκους των τίτλων αλλοδαπής προέλευσης που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση.

γ) Από τόκους κάθε τίτλου έντοκης κατάθεσης τοις μετρητοίς ή εγγύησης, καθώς και κάθε τίτλου χρεωστικού με υποθήκη, ενέχυρο ή όχι, από εκείνους που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις α' και β'. «Ομοίως, το εισόδημα από τόκους που επιδικάζονται με δικαστική απόφαση, με εξαίρεση αυτά που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 25 και της παραγράφου 4 του άρθρου 48 του παρόντος.

δ) Από κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων, καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι αμοιβαίων κεφαλαίων από την εξαγορά μεριδίων σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης.

ε) Από κέρδη ανωνύμων εταιριών που διανέμονται με τη μορφή μετρητών στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους.

στ) Από την υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθηματικών αποθεμάτων

ζ) Από τόκους με τους οποίους πιστώνεται ο «Λογαριασμός Νεότητας Προσωπικού Ο.Τ.Ε., που τηρείται στον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. και ο οποίος αποτελείται σύμφωνα με το κανονισμό λειτουργίας του λογαριασμού αυτού από την τοποθέτηση των μηνιαίων εισφορών των υπαλλήλων του με σκοπό τη χορήγηση εφάπαξ χρηματικής παροχής στα ενήλικα τέκνα τους. Επί των τόκων αυτών ενεργείται παρακράτηση φόρου με

συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) εξαντλούμενης της φορολογικής υποχρέωσης των δικαιούχων για τα εισοδήματα αυτά. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 περίπτωση β' και 5 περίπτωση α' του άρθρου 54 εφαρμόζονται αναλόγως και στα εισοδήματα της περίπτωσης αυτής.

η) Από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος είναι κάτοικος Ελλάδας και δεν είναι επιτηδευματίας που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων

2. Όταν εισοδήματα του παρόντος άρθρου υπόκεινται σε φορολογία και περαιτέρω ορίζεται ότι αυτά θα καταβάλλονται, ελεύθερα φόρου στο δικαιούχο, ως εισόδημα υποκείμενο σε φορολογία είναι το ποσό, από το οποίο, αφαιρουμένου του αναλογούντος σε αυτό φόρου, προκύπτει το καταβαλλόμενο στο δικαιούχο ποσό.

Άρθρο 25

1. Το εισόδημα που προέρχεται από αποθεματικά ανωνύμων εταιριών, τα οποία διανέμονται ή κεφαλαιοποιούνται με οποιονδήποτε τρόπο και σε οποιονδήποτε χρόνο, ανεξάρτητα αν η διανομή τους γίνεται σε χρήμα ή σε ακίνητα ή σε κινητά ή σε άλλες αξίες, λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

2. Το ποσό που λαμβάνουν οι κάτοχοι ιδρυτικών τίτλων ανώνυμης εταιρίας, κατά την εξαγορά τους από αυτή, λογίζεται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

3. Κάθε δάνειο που συνομολογείται μεταξύ ιδιωτών ή παρέχεται από εταιρία προς τα μέλη της ή τρίτους, λογίζεται ότι συνάπτεται με ελάχιστο επιτόκιο αυτό που ισχύει για τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου τρίμηνης διάρκειας κατά το χρόνο σύναψης του δανείου.

4. Οι τόκοι συναλλαγματικών και γραμματίων από εμπορικές συναλλαγές, οι τόκοι από τις αποδεδειγμένες πωλήσεις εμπορευμάτων με πίστωση μεταξύ εμπόρων και οι προκύπτοντες τόκοι υπερημερίας, λόγω καθυστέρησης στην καταβολή του πιστωθέντος τιμήματος, δεν λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες, αλλά ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις, με την προϋπόθεση ότι αυτός που αποκτά το εισόδημα αυτό ασκεί εμπορική γενικά επιχείρηση στην Ελλάδα.

5. Παροχές σε χρήμα ή σε είδος και γενικά παροχές χρηματικής αποτιμήσεως, που γίνονται από ημεδαπή ανώνυμη εταιρία, χωρίς νόμιμη ή συμβατική, για το σκοπό αυτόν, υποχρέωση προς διευθύνοντες ή εντεταλμένους συμβούλους ή προέδρους ή μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή διευθυντές και γενικά προς πρόσωπα τα οποία εκπροσωπούν

νόμιμα αυτή, λογίζονται ως εισόδημα από κινητές αξίες των ανωτέρω προσώπων, με την προϋπόθεση ότι έχουν βαρύνει τα αποτελέσματα χρήσεως της οικείας διαχειριστικής χρήσης.

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος Άρθρο 26

Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από κινητές αξίες θεωρείται:

1. Για τα κέρδη που διανέμονται από ης ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες με τη μορφή μερισμάτων, προμερισμάτων, αμοιβών και ποσοστών στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, αμοιβών και ποσοστών, εκτός μισθού, σε διευθυντές και αμοιβών στο εργατοϋπαλληλικό προσωπικό τους, ο χρόνος έγκρισης αυτών από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

2. Για τους τόκους που προέρχονται από ιδρυτικούς τίτλους και προνομιούχες μετοχές, ο χρόνος έγκρισης τους από τη γενική συνέλευση των μετόχων και προκειμένου για τοκομερίδια, ο χρόνος που έχει ορισθεί για την εξαργύρωση τους.

3. Αλλαγή του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου με σύντμηση ή επιμήκυνση αυτής επιτρέπεται, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι που την επιβάλλουν. Για την αλλαγή αυτήν απαιτείται έγκριση του προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας, μετά από σχετική αίτηση του επιτηδευματία, που υποβάλλεται το αργότερο ένα (1) μήνα πριν από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου της οποίας ζητείται η επιμήκυνση ή ένα (1) μήνα πριν από την αιτούμενη λήξη της υπό σύντμηση διαχειριστικής περιόδου. Η αίτηση που υποβάλλεται εκπρόθεσμα θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί. [Η παρ.3 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.3 άρθ.7 Ν.2873/2000 (ΦΕΚ Α' 285)]

4. Για τους τόκους του πρώτου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος κατά τον οποίο αυτοί καθίστανται ληξιπρόθεσμοι και απαιτητοί, ενώ για τους τόκους του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος καταβολής ή πίστωσης των τόκων.

5. Για τα κέρδη, που προέρχονται από ημεδαπά αμοιβαία κεφάλαια, ο χρόνος έγκρισης τους από την Α.Ε. Διαχειρίσεως και προκειμένου για κέρδη που προέρχονται από αμοιβαία κεφάλαια αλλοδαπής, ο χρόνος είσπραξης αυτών.

6. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 25, ο χρόνος έγκρισης τους από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

7. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στην περίπτωση στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24, στην παράγραφο 5 του άρθρου 25, καθώς και για τις αμοιβές μελών διοικητικού συμβουλίου ανώνυμης εταιρίας, που δεν προέρχονται από τη διάθεση των καθαρών κερδών της, ο χρόνος της καταβολής ή πίστωσης αυτών στο όνομα των δικαιούχων.

8. Για τα εισοδήματα που αναφέρονται στην περίπτωση της παραγράφου 1 του άρθρου 24, ο χρόνος λήξης της σύμβασης. Κάθε ανανέωση ή παράταση της σύμβασης θεωρείται για την εφαρμογή της διάταξης αυτής ως νέα σύμβαση.

Άρθρο 27

1. Το εισόδημα που προκύπτει σύμφωνα με τα άρθρα 24 και 25 αποτελεί το ακαθάριστο εισόδημα από κινητές αξίες. Από το εισόδημα αυτό εκπίπτει κάθε φόρος, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, που βαρύνει αυτό το εισόδημα.

2. Το ποσό που απομένει, μετά τις εκπτώσεις που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, αποτελεί το καθαρό εισόδημα από κινητές αξίες.

3. Κατ' εξαίρεση, για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος από τόκους οι οποίοι επιδικάστηκαν σε φυσικά πρόσωπα, εκπίπτουν οι τόκοι που καταβάλλονται σε δανειοδοτικούς φορείς, μέχρι το ύψος του συνολικού ακαθάριστου εισοδήματος από τόκους, εφόσον το ποσό των οφειλόμενων τόκων δεν έχει ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του συνολικού ή του καθαρού εισοδήματος άλλης κατηγορίας ή δεν έχει εκπέσει από το συνολικό εισόδημα του οφειλέτη φυσικού προσώπου.

3.4 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 28

1. Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που αποκτάται από ατομική ή εταιρική επιχείρηση εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος, το οποίο δεν υπάγεται στα ελευθέρια επαγγέλματα που αναφέρονται στο άρθρο 48.

2. Επιχείρηση αποτελεί και μεμονωμένη ή συμπτωματική πράξη που αποβλέπει στην επίτευξη κέρδους, καθώς και η πώληση μέσα σε δύο (2) χρόνια από την απόκτηση εξ επαχθούς αιτίας εδαφικών εκτάσεων που βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως και έχουν μεγάλη αξία.

3. Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις: α) Το κέρδος από την άσκηση επιχείρησης αγοραπωλησίας ακινήτων γενικά, εκτός από τις επιχειρήσεις, που αναφέρονται στο άρθρο 34, των οποίων το καθαρό κέρδος εξευρίσκεται με ειδικό τρόπο. Ως κέρδος θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αξίας του ακινήτου το οποίο πουλήθηκε και της αξίας αυτού κατά το χρόνο της αγοράς. Ος αξία πώλησης λαμβάνεται αυτή που

προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α). Αν όμως το τίμημα που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως ακαθάριστο έσοδο λαμβάνεται το αναφερόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται: α) Το τίμημα από τις πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια. β) Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε, και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων.

β) Η ωφέλεια που πραγματοποιείται από οργανωμένη επιχείρηση πώλησης οικοπέδων ή αγροτεμαχίων, τα οποία προέρχονται από εδαφικές εκτάσεις της επιχείρησης, που βρίσκονται εντός ή εκτός σχεδίου πόλεως, δήμου ή κοινότητας, οι οποίες έχουν κατατμηθεί ή ρυμοτομηθεί. Ως ωφέλεια θεωρείται η επιπλέον διαφορά μεταξύ της αξίας της έκτασης η οποία πουλήθηκε και της αξίας της πριν από την κατάτμηση ή τη ρυμοτόμηση.

α) Το τίμημα από τις πωλήσεις των πιο πάνω ακινήτων που αναφέρεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

β) Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε, και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Η διαφορά αυτή μειώνεται με τις δαπάνες του άρθρου 31 που βαρύνουν τον πωλητή. γ) Τα ποσά που καταβάλλουν με τη μορφή μερίσματος ή αμοιβής στα μέλη τους οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα. δ) Τα κέρδη από παρεπόμενες εργασίες που ενεργούνται από την επιχείρηση παράλληλα με τον κύριο σκοπό της. στ) Ο μισθός που καταβάλλεται από ανώνυμη εταιρία στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της, για τις υπηρεσίες που παρέχουν βάσει ειδικής σύμβασης μίσθωσης εργασίας ή εντολής, εφόσον για τις υπηρεσίες αυτές τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου είναι ασφαλισμένα σε οποιονδήποτε, εκτός του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο. Επίσης, ο μισθός και οι κάθε είδους απολαβές που καταβάλλονται από εταιρία περιορισμένης ευθύνης σε εταίρους της για υπηρεσίες που παρέχουν σ' αυτή, εφόσον οι εταίροι είναι ασφαλισμένοι για τις υπηρεσίες αυτές σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο εκτός του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων.»

ζ) Θεωρείται ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις και η πραγματοποιηθείσα αυτόματη υπερτίμηση του πάγιου κεφαλαίου που χρησιμοποιείται στην επιχείρηση, καθώς και η υπερτίμηση που δεν πραγματοποιήθηκε, εφόσον αυτή έχει περιληφθεί στην απογραφή.

η) Οι τόκοι που ορίζονται από την παράγραφο 4 του άρθρου 25.

θ) Οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούν επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ. Ως παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα νοούνται τα χρηματοοικονομικά μέσα που αναφέρονται στην περίπτωση η της παραγράφου 1 του άρθρου 24.

4. Τα κατά το άρθρο αυτό εισοδήματα και κέρδη των επιχειρήσεων, που λειτουργούν με τη μορφή ομόρρυθμης ετερόρρυθμης και περιορισμένης ευθύνης εταιρίας, κοινοπραξίας, κοινωνίας και αστικής εταιρίας κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και συνεταιρισμών θεωρείται ότι αποκτήθηκαν:

α) Στις περιπτώσεις της ομόρρυθμης, ετερόρρυθμης και περιορισμένης ευθύνης εταιρίας, της κοινοπραξίας, κοινωνίας και αστικής εταιρίας κερδοσκοπικού χαρακτήρα από κάθε έναν εταίρο ή μέλος, για το ποσοστό των κερδών που του αναλογεί από τη συμμετοχή του στην εταιρία, κοινοπραξία ή κοινωνία.

β) Στην περίπτωση της συμμετοχικής (αφανούς) εταιρίας, από τον εμφανή εταίρο για το σύνολο των κερδών της εταιρίας.

γ) Στις περιπτώσεις των συνεταιρισμών που έχουν συσταθεί νόμιμα, από κάθε σύνεταίρο για το μέρος ή την αμοιβή που του καταβλήθηκε. Η ύπαρξη των εταιριών που αναφέρονται στην περίπτωση α' αποδεικνύεται με έγκυρο συστατικό έγγραφο δημοσιευμένο, σύμφωνα με όσα ορίζει ο εμπορικός νόμος.

5. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 29, ως εισόδημα λαμβάνεται:

α) Για διαχειριστική περίοδο μικρότερη από δώδεκα (12) μήνες, το κέρδος που προέκυψε κατά τη διάρκειά της

β) Για διαχειριστική περίοδο μεγαλύτερη από δώδεκα (12) μήνες, το κέρδος που προέκυψε από την έναρξη της περιόδου μέχρι την ημερομηνία έναρξης του υπολειπόμενου δωδεκάμηνου τμήματος, το οποίο υπολογίζεται κατά προσέγγιση. Το εισόδημα αυτό αφαιρείται από το εισόδημα της υπερδωδεκάμηνης διαχειριστικής περιόδου και το υπόλοιπο που αποτελεί εισόδημα της δωδεκάμηνης περιόδου φορολογείται στο επόμενο οικονομικό έτος.

Άρθρο 29

1. Η διαχειριστική περίοδος περιλαμβάνει δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα. Κατά την έναρξη, λήξη ή διακοπή των εργασιών της επιχείρησης η διαχειριστική περίοδος μπορεί να είναι μικρότερη του δωδεκαμήνου. Κατ' εξαίρεση, για την επιχείρηση που τηρεί βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, η διαχειριστική περίοδος έναρξης μπορεί να περιλαμβάνει και μεγαλύτερο του δωδεκάμηνου χρονικό διάστημα, όχι όμως μεγαλύτερο από είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

2. Οι επιχειρήσεις που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων υποχρεούνται να κλείνουν διαχείριση στις 30 Ιουνίου ή στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να κλείνει τη διαχείριση του: α) το υποκατάστημα, πρακτορείο ή άλλη εγκατάσταση στην Ελλάδα αλλοδαπής επιχείρησης κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή του το κεντρικό κατάστημα στην αλλοδαπή και β) η ημεδαπή επιχείρηση, στην οποία μετέχει αλλοδαπή τοιαύτη με ποσοστό κεφαλαίου πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η αλλοδαπή επιχείρηση.

γ) η ημεδαπή επιχείρηση στο κεφάλαιο της οποίας μετέχει με ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) άλλη ημεδαπή επιχείρηση, στην οποία μετέχει αλλοδαπή επιχείρηση με το ίδιο ή μεγαλύτερο ποσοστό, κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η αλλοδαπή επιχείρηση.

δ) η ημεδαπή επιχείρηση στο κεφάλαιο της οποίας μετέχει με ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) άλλη ημεδαπή επιχείρηση, κατά το χρόνο που κλείνει τη διαχείρισή της η συμμετέχουσα επιχείρηση. Επί αλλαγής του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου της αλλοδαπής επιχείρησης ή της συμμετέχουσας, οι επιχειρήσεις των παραπάνω περιπτώσεων α, β, γ και δ μπορούν, χωρίς έγκριση του προϊσταμένου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας, να προσαρμόζουν το χρόνο λήξης της διαχειριστικής περιόδου με αυτόν της αλλοδαπής ή της συμμετέχουσας επιχείρησης. Η προσαρμογή μπορεί να γίνεται είτε με επιμήκυνση είτε με σύντμηση της διαχειριστικής περιόδου.

3. Όταν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου της φορολογίας οικονομικού έτους έχουν κλειστεί περισσότερες από μία διαχειρίσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από δώδεκα (12) μήνες, ως εισόδημα λαμβάνεται το άθροισμα των κερδών αυτών των διαχειρίσεων. Σε περίπτωση μετάθεσης του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου, η μετάθεση αυτή θεωρείται, πάντοτε, ως παράταση της

δωδεκάμηνης περιόδου. Σε αυτήν την περίπτωση ως εισόδημα λαμβάνεται αυτό που προκύπτει από την προσαυξημένη δωδεκάμηνη περίοδο.

4. Όταν έχει διαρρεύσει πλήρες δωδεκάμηνο χρονικό διάστημα, χωρίς να κλειστεί διαχείριση κατά το οικονομικό έτος που προηγήθηκε του έτους της φορολογίας, το εισόδημα καθορίζεται εξωλογιστικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32.

5. Αλλαγή του χρόνου λήξης της διαχειριστικής περιόδου με σύντμηση ή επιμήκυνση αυτής επιτρέπεται, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι που την επιβάλλουν. Για την αλλαγή αυτήν απαιτείται έγκριση του προϊσταμένου της Δημόσιας Οικονομικής Υπηρεσίας, μετά από σχετική αίτηση του επιτηδευματία, που υποβάλλεται το αργότερο ένα (1) μήνα πριν από την αιτούμενη λήξη της υπό σύντμηση διαχειριστικής περιόδου της οποίας ζητείται η επιμήκυνση ή ένα (1) μήνα πριν από την αιτούμενη λήξη της υπό σύντμηση διαχειριστικής περιόδου. Η αίτηση που υποβάλλεται εκπρόθεσμα θεωρείται ότι δεν έχει υποβληθεί.

Άρθρο 30

1. Ως ακαθάριστο εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις λαμβάνεται το σύνολο των ακαθάριστων εσόδων από τις κάθε είδους εμπορικές συναλλαγές αυτών.

2. Ο προσδιορισμός των ακαθάριστων εσόδων των εμπορικών επιχειρήσεων ενεργείται ως ακολούθως: α) Για επιχειρήσεις που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, τα ακαθάριστα έσοδα εξευρίσκονται με βάση τα δεδομένα των βιβλίων και στοιχείων. Εξαιρετικά, για επιχειρήσεις πρακτόρων κρατικών λαχείων, ως ακαθάριστα έσοδα λαμβάνονται για μεν τις λιανικές πωλήσεις λαχείων που διενεργούνται μέσω των καταστημάτων τους, η προμήθεια που δικαιούνται, για δε τις χονδρικές πωλήσεις, ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί της ονομαστικής αξίας των λαχείων για τη μεσολάβηση πώλησης αυτών. επιτηδευματιών ή άλλων προσώπων, συνιστά πώληση αγαθών για τον, ανθοπώλη που εκτελεί την παραγγελία, μειωμένη από τα ποσά προμηθειών.

Άρθρο 31

1. Το καθαρό εισόδημα των επιχειρήσεων που τηρούν επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία δεύτερης και τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ. εξευρίσκεται λογιστικώς με έκπτωση

από τα ακαθάριστα έσοδα, όπως αυτά ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο, των ακόλουθων εξόδων²¹:

α) Των γενικών εξόδων διαχείρισης, στα οποία περιλαμβάνονται με την επιφύλαξη της παραγράφου 18 του παρόντος άρθρου:

αα) Τα έξοδα μισθοδοσίας και αμοιβής του προσωπικού, εφόσον έχουν καταβληθεί ή βεβαιωθεί οι ασφαλιστικές εισφορές υπέρ του Ι.Κ.Α. ή άλλου ασφαλιστικού οργανισμού, εκτός αν από την κείμενη νομοθεσία προβλέπεται μερική ή ολική απαλλαγή από την υποχρέωση για την καταβολή εισφορών. Επίσης, οι μισθοί και οι κάθε είδους απολαβές των εταίρων των εταιριών περιορισμένης ευθύνης, εφόσον τα πρόσωπα αυτά για τις υπηρεσίες που παρέχουν στις εταιρίες έχουν ασφαλιστεί σε οποιονδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό ή ταμείο. Από τα ακαθάριστα έσοδα των υπόχρεων της παραγράφου 4 του άρθρου 2 δεν εκπίπτουν οι μισθοί και οι κάθε είδους απολαβές των εταίρων ή μελών τους.

ββ) Το τεκμαρτό ενοίκιο των ακινήτων που ανήκουν στον επιχειρηματία και χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση, εφόσον αυτό υπολογίστηκε στο εισόδημα από ακίνητα.

γγ) Τα ποσά που καταβάλλονται λόγω δωρεάς στο Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα ημεδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και το

3.5 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΡΘΡΟ 40

1. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει σε κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος, κατά περίπτωση και αποκτάται από την εκμετάλλευση μιας ή περισσότερων γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους, όπως είναι οι αγροτικές, κτηνοτροφικές, πτηνοτροφικές, μελισσοκομικές, σηροτροφικές, δασικές, αλιευτικές κ.λ.π..

2. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 28 εφαρμόζονται αναλόγως και στο εισόδημα αυτής της κατηγορίας.

Άρθρο 41

²¹ Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 τίθεται όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 άρθ. 5 Ν.3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330)

1. Κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 28 παρ. 3 περιπτώσεις ζ' και η', 29, 30, 31, 38 και 39.

2. Αν το καθαρό εισόδημα δεν μπορεί να προσδιοριστεί λογιστικώς, αυτό προσδιορίζεται τεκμαρτώς με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς, κατά κλάδο εκμεταλλεύσεων, συντελεστές καθαρού εισοδήματος. 6ς ακαθάριστο εισόδημα λαμβάνεται η αξία των παραγόμενων προϊόντων. Για την εξεύρεση της αξίας τους τα προϊόντα αποτιμώνται σε δραχμές, με βάση τη μέση τιμή χονδρικής πώλησής τους στο χρόνο και στον τόπο της παραγωγής τους. Σε αυτά τα ακαθάριστα έσοδα δεν συμπεριλαμβάνονται τα ακόλουθα ποσά εσόδων:

α) Οι τόκοι από συναλλακτικές πράξεις.

β) Η αυτόματη υπερτίμηση κεφαλαίου της επιχείρησης.

γ) Τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από επισφαλείς απαιτήσεις που έχουν αποσβεσθεί, εφόσον είχαν γίνει δεκτές από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος.

δ) Τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από φόρους, τέλη και εισφορές της επιχείρησης, εφόσον είχαν καταβληθεί αχρεωστήτως και είχαν γίνει δεκτά από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό του φορολογούμενου εισοδήματος. Τα ποσά των πιο πάνω περιπτώσεων α' έως δ' προστίθενται στο καθαρό εισόδημα της επιχείρησης, το οποίο προκύπτει από την εφαρμογή του συντελεστή καθαρού εισοδήματος.

3. Για κάθε κλάδο γεωργικών εκμεταλλεύσεων προβλέπεται ένας μοναδικός συντελεστής καθαρού εισοδήματος, ο οποίος εφαρμόζεται στα ακαθάριστα έσοδα. Οι μοναδικοί συντελεστές καθαρού εισοδήματος περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα, ο οποίος καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Για τις γεωργικές επιχειρήσεις οι οποίες υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και στοιχεία του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, αλλά δεν τηρούν ή τηρούν ανακριβή βιβλία και στοιχεία, ο συντελεστής καθαρού εισοδήματος προσαυξάνεται κατά σαράντα τοις εκατό (40%). Το πέμπτο και τα επόμενα αυτού εδάφια της παραγράφου 2 του άρθρου 32 ισχύουν ανάλογα και για τον προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος επί γεωργικών επιχειρήσεων.

4. Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος αποδεικνύεται ότι, εξαιτίας ζημιών από γεγονότα απρόβλεπτα ή οφειλόμενα σε ανώτερη βία, μειώθηκε το εισόδημά του

από τη γεωργική εκμετάλλευση, το καθαρό εισόδημα μπορεί να προσδιοριστεί με τη χρήση συντελεστή κατώτερου από εκείνους που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο. Στην περίπτωση αυτή ο συντελεστής δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το μηδέν.

Άρθρο 42

1. Ως καθαρό γεωργικό εισόδημα, από οποιαδήποτε γεωργική δραστηριότητα, στην περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κ.Β.Σ., θεωρείται η πρόσοδος από το έδαφος, το κεφάλαιο και την εργασία, από τη συμμετοχή τους στην παραγωγική δραστηριότητα μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, η οποία προσδιορίζεται με αντικειμενική μέθοδο. Για τον προσδιορισμό αυτόν λαμβάνεται υπόψη το καθαρό γεωργικό εισόδημα, όπως αυτό υπολογίζεται με βάση τις καθιερωμένες αρχές της γεωργικής λογιστικής, ανά στρέμμα και είδος προϊόντος ή κατά κεφαλή και είδος εκτρεφόμενου ζώου ή κατά άλλη μονάδα παραγωγής για ειδικές περιπτώσεις, επί τον αριθμό των στρεμμάτων ή των εκτρεφόμενων ζώων ή των άλλων μονάδων παραγωγής ή συνδυασμό αυτών. Για την εξειδίκευση της άνω αντικειμενικής μεθόδου, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας καθορίζονται:

α) Τα προσδιοριστικά στοιχεία που διαμορφώνουν την πρόσοδο από το έδαφος, αφού συνεκτιμηθούν η συνολική έκταση, το σχήμα, η τοπογραφική κατάσταση, όπως κλίση και γενικά τα στοιχεία τα οποία καθορίζουν τη φυσική του παραγωγικότητα, όπως σύστασή εδάφους, γονιμότητα.

β) Τα στοιχεία που προσδιορίζουν την πρόσοδο από την εργασία, αφού συνεκτιμηθούν ο χρόνος απασχόλησης, η ηλικία, το φύλο, η ίδια ή ξένη απασχόληση.

γ) Τα στοιχεία που προσδιορίζουν την πρόσοδο από το κεφάλαιο, αφού συνεκτιμηθούν το μέγεθος, η μορφή αυτού, όπως έγχειες βελτιώσεις, γεωργικές κατασκευές, μηχανές, μόνιμες φυτείες.

δ) Η μέθοδος υπολογισμού των βασικών αυτών συντελεστών παραγωγής της γεωργικής εκμετάλλευσης.

ε) Κάθε άλλη λεπτομέρεια αναγκαία για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

2. Ο προσδιορισμός του καθαρού γεωργικού εισοδήματος, για κάθε ημερολογιακό έτος, με αντικειμενική μέθοδο, γίνεται με την ακόλουθη διαδικασία: Συνιστάται, στη Διεύθυνση Φορολογίας Εισοδήματος του Υπουργείου Οικονομικών, Επιτροπή Αντικειμενικού Προσδιορισμού του Γεωργικού Εισοδήματος (Ε.Α.Π. Γ.Ε.), αποτελούμενη

από το Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας και Δημόσιας Περιουσίας, ως πρόεδρο και μέλη τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Φορολογίας Εισοδήματος ή τους νόμιμους αναπληρωτές τους, δύο (2) ειδικούς επιστήμονες του Υπουργείου Γεωργίας με τους αναπληρωτές τους, που προτείνονται από την υπηρεσία τους, έναν (1) ειδικό επιστήμονα με τον αναπληρωτή του, που προτείνεται από την ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ., δύο (2) ειδικούς επιστήμονες με τους αναπληρωτές τους, που προτείνονται από τις αγροτικές συνομοσπονδίες, ένα (1) μέλος του Διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού του Τμήματος Γεωργικής Οικονομίας του Γεωργικού Πανεπιστημίου Αθηνών με τον αναπληρωτή του, που προτείνεται από το τμήμα αυτά και έναν (1) ειδικό επιστήμονα με τον αναπληρωτή του, που προτείνεται από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος. Επίσης, συμμετέχει ως μέλος ένας υπάλληλος του κλάδου πληροφορικής - λογισμικού του Κέντρου Πληροφορικής του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος αναπληρώνεται από άλλον υπάλληλο του ίδιου κλάδου της ίδιας υπηρεσίας. Χρέη γραμματέα της Επιτροπής εκτελούν δύο εφοριακοί υπάλληλοι της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, αναπληρούμενοι από άλλους δύο εφοριακούς υπαλλήλους της ίδιας Γενικής Διεύθυνσης.

Άρθρο 44

1. Από το καθαρό γεωργικό εισόδημα των κατά κύριο επάγγελμα αγροτών, φυσικών προσώπων, απαλλάσσεται του φόρου ποσό πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών. Το ποσό αυτό ορίζεται σε ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές, εφόσον τα παραπάνω πρόσωπα λαμβάνουν εξισωτικές αποζημιώσεις. Ειδικά για εκείνους που στην αρχή της φορολογούμενης χρήσεως είναι νέοι αγρότες, τα παραπάνω ποσά προσαυξάνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) για τα πρώτα πέντε (5) χρόνια υποβολής φορολογικής δήλωσης και κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για τα επόμενα πέντε (5) χρόνια.

3.6 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΡΘΡΟ 45

1. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι το εισόδημα που προκύπτει κάθε ένα οικονομικό έτος από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα, συντάξεις και γενικά από κάθε παροχή που χορηγείται περιοδικά με οποιαδήποτε μορφή είτε σε χρήμα είτε σε είδος ή άλλες αξίες για παρούσα ή προηγούμενη υπηρεσία ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία, το οποίο αποκτάται από μισθωτούς γενικά και συνταξιούχους. Ομοίως, εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται και το εισόδημα που αποκτούν οι δικηγόροι ως πάγια αντιμισθία για την

παροχή νομικών υπηρεσιών, καθώς και το εισόδημα που αποκτούν οι ξεναγοί οι οποίοι υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 37 του ν. 1545/ 1985 (ΦΕΚ 91 Α'). Ειδικότερα, στα εισοδήματα αυτά περιλαμβάνονται και οι ακόλουθες παροχές: α) η αξία των αγαθών που αντιπροσωπεύουν οι χορηγούμενες «δωροεπιταγές», β) η αξία των χορηγούμενων διατακτικών για την αγορά αγαθών από συμβεβλημένα καταστήματα, με την εξαίρεση των διατακτικών τροφής για εργαζόμενους μέχρι ποσού έξι (6) ευρώ ανά διατακτική, γ) το ποσό του καταβαλλόμενου ενοικίου, καθώς και του τεκμαρτού ενοικίου όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση το άρθρο 23 του Κ.Φ.Ε., για παροχή κατοικίας, δ) το καταβαλλόμενο ποσό για οικιακό προσωπικό, ε) τα επιδόματα θέσεως και ευθύνης.

2. Στην περίπτωση που το εισόδημα καταβάλλεται ελεύθερο φόρου, εισόδημα που υπόκειται σε φόρο είναι εκείνο από το οποίο, αν αφαιρεθεί ο φόρος που του αναλογεί, προκύπτει το χωρίς φόρο ποσό που καταβάλλεται στο δικαιούχο.

3. Τα επιδόματα, που καταβάλλονται στις δικαιούχους, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1, 2, 3 και 6 του άρθρου 63 του ν. 1892/1990, λογίζονται ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, το οποίο αποκτάται κατά την καταβολή του.

4. Δεν θεωρείται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και δεν υπόκειται σε φόρο: α) Η αποζημίωση που παρέχεται σε υπαλλήλους επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών για δαπάνες υπηρεσίας, που τους έχει ανατεθεί, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους από τα σχετικά παραστατικά στοιχεία, που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων. β. Οι δαπάνες που καταβάλλονται στα πρόσωπα που μετακινούνται με εντολή του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' και Β' βαθμού και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), όπως ορίζονται με τις διατάξεις του Ν. 2685/1999 (ΦΕΚ 35 Α') και του Π.Δ. 200/1993 (ΦΕΚ 75 Α'), καθώς και τα έξοδα κίνησης που καταβάλλονται στους οικονομικούς επιθεωρητές του άρθρου 2 του Ν. 2343/1995 (ΦΕΚ 211 Α'), όπως ορίζονται με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 15του Ν. 2470/1997 (ΦΕΚ 40 Α'). γ) Η παροχή που καταβάλλεται εφάπαξ από τα ταμεία προνοίας και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς στους ασφαλισμένους και τις οικογένειές τους, το εφάπαξ βοήθημα που παρέχεται σε δημόσιους υπαλλήλους και βοηθητικό προσωπικό λόγω εθελουσίας εξόδου από την υπηρεσία με παραίτηση, καθώς και τα εφάπαξ βοηθήματα, που χορηγούνται σύμφωνα με τους ν. 4153/1961 (ΦΕΚ 45 Α'), α.ν. 513/1968 (ΦΕΚ 186 Α'), ν. 103/1975 (ΦΕΚ 167 Α') και ν. 303/1976 (ΦΕΚ 94 Α'). δ) Ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) από τις κάθε είδους καθαρές αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές,

αποζημιώσεις και συντάξεις που καταβάλλονται αναδρομικά, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, σε μισθωτούς ή συνταξιούχους με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, καθώς και από δεδουλευμένες καθαρές αποδοχές που εισπράττει καθυστερημένα ο δικαιούχος, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας από τους μισθωτούς ή αν ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης. ε) Οι παρεχόμενες από αθλητικά σωματεία ή ενώσεις αυτών αποζημιώσεις οδοιπορικών και λοιπών εξόδων ταξιδίων, καθώς και παροχές διατροφής σε ερασιτέχνες αθλητές μέσα στα πλαίσια των διατάξεων περί φιλάθλου ιδιότητας, μέχρι ποσού ενός εκατομμυρίου διακοσίων χιλιάδων (1.200.000) δραχμών ετησίως. στ) Οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στους υπαλλήλους που αναφέρονται στις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 58 του Ν. 1943/1991.

Άρθρο 46

1. Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες θεωρείται ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε δικαίωμα είσπραξης του. Ειδικά, προκειμένου για αποδοχές και συντάξεις, που καταβάλλονται σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται σε μισθωτούς ή συνταξιούχους, με βάση νόμο, δικαστική απόφαση ή συλλογική σύμβαση, χρόνος απόκτησής τους θεωρείται ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται από τους δικαιούχους.

2. Ειδικά, για τις πρόσθετες αμοιβές και τις αποζημιώσεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, χρόνος απόκτησής τους είναι αυτός στον οποίο εισπράττονται από τους δικαιούχους.

3. Αν ο δικαιούχος εισπράττει καθυστερημένα δεδουλευμένες αποδοχές, σε έτος μεταγενέστερο από το έτος στο οποίο ανάγονται, λόγω έκδηλης οικονομικής αδυναμίας του εργοδότη του και εφόσον έγινε επίσχεση της εργασίας από τους μισθωτούς ή αν ο εργοδότης κηρύχθηκε σε κατάσταση πτώχευσης, χρόνος απόκτησης αυτών των αποδοχών είναι ο χρόνος στον οποίο εισπράττονται.

Άρθρο 47

1. Το εισόδημα που καθορίζεται στο άρθρο 45 αποτελεί το ακαθάριστο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Από αυτό το εισόδημα εκπίπτουν: α) κάθε ποσό για φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου που βαρύνει αυτό το εισόδημα. β) Οι κρατήσεις υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, οι οποίες επιβάλλονται με νόμο.

2. Το ποσό που απομένει, μετά τη διενέργεια των εκπτώσεων που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, αποτελεί το καθαρό εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

3.7 ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΑΛΛΗ ΠΗΓΗ ΑΡΘΡΟ 48

1. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων είναι οι αμοιβές από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος του ιατρού, οδοντιάτρου, κτηνιάτρου, φυσιοθεραπευτή, βιολόγου, ψυχολόγου, μαίας, δικηγόρου, δικολάβου, συμβολαιογράφου, άμισθου υποθηκοφύλακα, δικαστικού επιμελητή, αρχιτέκτονα, μηχανικού, τοπογράφου, χημικού, γεωπόνου, γεωλόγου, δασολόγου, ωκεανογράφου, σχεδιαστή, δημοσιογράφου, συγγραφέα, διερμηνέα, ξεναγού, μεταφραστή, καθηγητή ή δασκάλου, καλλιτέχνη γλύπτη ή ζωγράφου ή σκιτσογράφου ή χαράκτη, ηθοποιού, εκτελεστή μουσικών έργων ή μουσουργού, καλλιτεχνών των κέντρων διασκέδασης, χορευτή, χορογράφου, σκηνοθέτη, σκηνογράφου, ενδυματολόγου, διακοσμητή, οικονομολόγου, αναλυτή, προγραμματιστή, ερευνητή ή συμβούλου επιχειρήσεων, λογιστή ή φοροτέχνη, αναλογιστή, κοινωνιολόγου, κοινωνικού λειτουργού και εμπειρογνώμονα.

2. Στο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων περιλαμβάνεται και κάθε αμοιβή που καταβάλλεται:

- α) Σε πραγματογνώμονες, διαιτητές, εκκαθαριστές γενικά, ελεγκτές ανώνυμων εταιριών, εκτελεστές διαθηκών, εκκαθαριστές κληρονομιών και κηδεμόνες σχολάζουσας κληρονομίας.
- β) Σε συγγραφείς και μουσουργούς από συγγραφικά δικαιώματα γενικά.
- γ) Σε αντιπροσώπους επαγγελματικών οργανώσεων και ιδιώτες για τη συμμετοχή τους σε κάθε είδους επιτροπές ή συμβούλια, από το Δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, σωματεία, ιδρύματα, συνεταιρισμούς και οργανισμούς γενική.
- δ) Στη σύζυγο ή στο σύζυγο λόγω διατροφής, η οποία επιδικάστηκε σε αυτούς ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής που καταβάλλεται σε τέκνα, από οποιαδήποτε αιτία, δεν θεωρείται εισόδημά τους.

3. Ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων λογίζεται και κάθε εισόδημα που δεν μπορεί να υπαχθεί σε κάποια από τις κατηγορίες Α' έως. Ζ' της παρ. 2 του άρθρου 4.

4. Ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα λογίζονται και οι πάσης φύσεως τόκοι που καταβάλλονται σε αρχιτέκτονες, μηχανικούς και τοπογράφους λόγω καθυστέρησης

είσπραξης των αμοιβών τους για προσφερθείσες από αυτούς υπηρεσίες, που εμπίπτουν στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

5. Ως εισόδημα από ελευθέρια επαγγέλματα θεωρούνται και τα εφάπαξ χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. βάσει κανονισμού και προσωπικού του από το Λογαριασμό Νεότητας στα ενήλικα τέκνα των υπαλλήλων αυτού από ίδια κεφάλαια. Στο εισόδημα αυτό διενεργείται παρακράτηση φόρου κατά την καταβολή του, από τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας Α.Ε. και ο φόρος υπολογίζεται με βάση την κλίμακα της παραγράφου 1 του άρθρου 9. Για την απόδοση του φόρου που παρακρατείται εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 59.

6. Χρόνος κτήσης του εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθέριου επαγγέλματος θεωρείται ο χρόνος κατά τον οποίο ο δικαιούχος εισέπραξε τούτο. Κατ' εξαίρεση, για διατροφή που καταβάλλεται αναδρομικά με δικαστική απόφαση, χρόνος κτήσης της θεωρείται ο χρόνος τον οποίο αφορά. Ως εισπραξη, για την επιβολή και για την παρακράτηση του φόρου, θεωρείται και η πίστωση του δικαιούχου στα βιβλία του υπόχρεου για την καταβολή της αμοιβής, ύστερα από προηγούμενη, επί αποδείξει, αναγγελία στο δικαιούχο. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέριου επαγγέλματος που αντιπροσωπεύει εργασίες δύο ή περισσότερων ετών και καταβάλλεται μεταγενέστερα, κατανέμεται σε ίσα μέρη για να φορολογηθεί:

α) Στο έτος της εισπραξης και το αμέσως προηγούμενο, σε περίπτωση εργασίας δύο ετών.

β) Στο έτος της εισπραξης και τα αμέσως δύο προηγούμενα, σε περίπτωση εργασίας τριών ή περισσότερων ετών. Ειδικά, για συγγραφείς, μουσουργούς και καλλιτέχνες ζωγράφους ή γλύπτες ή χαράκτες, το εισόδημα που αποκτούν κάθε χρόνο από τα έργα της πνευματικής τους παραγωγής κατανέμεται σε ίσα μέρη για να φορολογηθεί στο έτος της κτήσης του και στα τρία επόμενα έτη. Το ίδιο εφαρμόζεται και στην περίπτωση που προκύπτει ζημία.

Άρθρο 49

1. Ως ακαθάριστο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών λαμβάνεται το σύνολο των αμοιβών, που εισπράττονται από την άσκηση του ελευθέριου επαγγέλματος, όπως αυτό προκύπτει από τα επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία που τηρεί ο φορολογούμενος,

2. Από το ακαθάριστο εισόδημα εκπίπτουν οι επαγγελματικές δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 31, μόνο εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμο φορολογικό στοιχείο και έχουν αναγραφεί στα βιβλία του υπόχρεου. Ειδικά οι

δαπάνες συντήρησης, λειτουργίας, επισκευής, κυκλοφορίας, αποσβέσεων και μισθωμάτων που καταβάλλονται σε εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες ελευθέρου επαγγέλματος, εφόσον αποδεικνύεται η καταβολή τους με νόμιμα φορολογικά στοιχεία και έχουν αναγραφεί στα βιβλία του υπόχρεου, εκπίπτουν κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού ύψους αυτών, μη δυνάμενο να υπερβεί ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) του δηλωθέντος ακαθάριστου εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελμάτων.

3. Εξαιρετικώς, το ακαθάριστο εισόδημα από το έργο της πνευματικής παραγωγής των συγγραφέων, των μουσουργών και των καλλιτεχνών ζωγράφων ή γλυπτών ή χαρακτών κατανέμεται ισομερώς στο πρώτο έτος αποκτήσεως του εισοδήματος από αυτό το έργο και τα αμέσως επόμενα τρία (3) έτη, εκτός αν ο υπόχρεος επιθυμεί να φορολογηθεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος. Αυτά εφαρμόζονται, επίσης, προκειμένου για τις κάθε είδους επαγγελματικές δαπάνες, οι οποίες επιβαρύνουν το κόστος του έργου των πιο πάνω προσώπων, ανεξάρτητα από το χρόνο που πραγματοποιήθηκαν, εκτός αν ο υπόχρεος επιθυμεί να φορολογηθεί, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 2.

4. Το ποσό που απομένει μετά τις εκπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 αποτελεί το καθαρό εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελμάτων.

5. Κατ' εξαίρεση, για αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών για τη σύνταξη μελετών και σχεδίων οικοδομικών και λοιπών τεχνικών έργων, την επίβλεψη της εκτέλεσής τους, τη διεύθυνση εκτέλεσης (διοίκηση του έργου) και την ενέργεια πραγματογνωμοσυνών και διαιτησιών σχετικών με αυτά τα έργα, το καθαρό εισόδημα εξευρίσκεται με τη χρήση συντελεστή στις ακαθάριστες νόμιμες αμοιβές τους, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι πάσης φύσεως τόκοι υπερημερίας λόγω καθυστέρησης στην καταβολή των πιο πάνω αμοιβών, ως εξής:

α) Τριάντα οκτώ τοις εκατό (38%) για μελέτη - επίβλεψη κτιριακών έργων.

γ) Είκοσι έξι τοις εκατό (26%) για μελέτη - επίβλεψη ηλεκτρομηχανολογικών έργων.

δ) Δεκαεπτά τοις εκατό (17%) για μελέτη - επίβλεψη τοπογραφικών έργων.

ε) Εξήντα τοις εκατό (60%) για ακαθάριστες αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών για τη προσφορά ανεξάρτητων υπηρεσιών σε οργανωμένα γραφεία με τη χρησιμοποίηση της υποδομής και της οργάνωσης των γραφείων του εργοδότη και για την ενέργεια πραγματογνωμοσυνών και διαιτησιών σχετικών με αυτά τα έργα. Αν από τα βιβλία και στοιχεία του υποχρέου προκύπτει ότι οι δαπάνες της χρήσης βρίσκονται σε προφανή

δυσαναλογία με το υπόλοιπο των ακαθάριστων αμοιβών (τεκμαρτές δαπάνες), που προκύπτουν από την εφαρμογή του συντελεστή, ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας προσαυξάνει το συντελεστή αυτόν κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%). Δεν θεωρείται ότι υπάρχει προφανής δυσαναλογία, όταν η διαφορά μεταξύ δαπανών που προκύπτουν από τα βιβλία και στοιχεία και τεκμάρτων δαπανών, κατά τα ανωτέρω, είναι μέχρι ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) των τεκμαρτών δαπανών.

6. Οι διατάξεις των υποπεριπτώσεων ii και ιαα' της περίπτωσης γ' της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν και για τις αμοιβές των γεωλόγων μελετητών.

Άρθρο 50

1. Αν ο υπόχρεος δεν τηρεί τα βιβλία και στοιχεία που ορίζονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων ή αυτά που τηρεί είναι ανεπαρκή ή ανακριβή, το ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα προσδιορίζονται τεκμαρτών.

2. Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των ακαθάριστων αμοιβών λαμβάνονται υπόψη ο χρόνος και ο τρόπος άσκησης του επαγγέλματος, ο τόπος που ασκείται αυτό, η ειδικότητα, ο επιστημονικός τίτλος, ο κύκλος των εργασιών, το ύψος της αμοιβής που εισπράττεται κατά περίπτωση, το προσωπικό το οποίο απασχολείται, τα μέσα που διαθέτονται, η πελατεία, το ύψος των επαγγελματικών δαπανών και γενικά κάθε άλλο στοιχείο που προσδιορίζει την επαγγελματική δραστηριότητα και απόδοση του φορολογούμενου.

3. Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των καθαρών αμοιβών οι ακαθάριστες αμοιβές πολλαπλασιάζονται με ειδικούς συντελεστές καθαρών αμοιβών ανάλογα με την κατηγορία του επαγγέλματος.

4. Για κάθε κατηγορία επαγγέλματος προβλέπεται ένας μοναδικός συντελεστής καθαρών αμοιβών, ο οποίος εφαρμόζεται στις ακαθάριστες αμοιβές. Οι συντελεστές καθαρών αμοιβών περιλαμβάνονται σε ειδικό πίνακα, ο οποίος καταρτίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Κατ' εξαίρεση, στις ακαθάριστες αμοιβές των αρχιτεκτόνων και μηχανικών εφαρμόζονται οι συντελεστές που ορίζονται στην παράγραφο 5 του προηγούμενου άρθρου.

5. Αν από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος, αποδεικνύεται ότι από γεγονότα ανώτερης βίας, οι πραγματικές καθαρές αμοιβές είναι κατώτερες από αυτές που προσδιορίζονται με την εφαρμογή του συντελεστή, οι αμοιβές αυτές μπορεί να καθορίζονται χρήση κατώτερου συντελεστή, όχι όμως κατώτερου από το μηδέν.

6. Ειδικά, για τις αμοιβές αρχιτεκτόνων και μηχανικών από τη σύνταξη μελετών και σχεδίων οικοδομικών έργων, την επίβλεψη της εκτέλεσης τους και την ενέργεια πραγματογνωμοσύνης σχετικής με αυτά τα έργα, ο τεκμαρτός προσδιορισμός του καθαρού εισοδήματός τους γίνεται με εφαρμογή του συντελεστή, ο οποίος υπολογίζεται:

α) Στο ποσό της συμβατικής αμοιβής, για την εκπόνηση σχεδίων ή μελετών και επίβλεψη έργων του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημόσιων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων, οργανισμών ή επιχειρήσεων κοινής ωφελείας και των κοινοφελών ή θρησκευτικών ιδρυμάτων.

β) Στο ποσό της νόμιμης αμοιβής, για τις υπόλοιπες περιπτώσεις.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

4.1 ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

κυβικά εκ.	φορ. ίπποι	1929-2071	14	3500-3642	25	5072-5214	36
0-642	4	2072-2214	15	3643-3785	26	5215-5357	37
643-785	5	2215-2357	16	3786-3928	27	5358-5499	38
786-928	6	2358-2499	17	3929-4071	28	5500-5642	39
929-1071	7	2500-2642	18	4072-4214	29	5643-5785	40
1072-1214	8	2643-2785	19	4215-4357	30	5786-5928	41
1215-1357	9	2786-2928	20	4358-4500	31	5929-6071	42
1358-1500	10	2929-3071	21	4501-4642	32	6072-6214	43
1501-1642	11	3072-3214	22	4643-4785	33	6215-6357	44
1643-1785	12	3215-3357	23	4786-4928	34	6358-6499	45
1786-1928	13	3358-3499	24	4929-5071	35	6500-6642	46

Υπολογισμός φορολογήσιμων ίππων **μοτοσυκλετών**

ΔΕΝ ισχύει ο παραπάνω πίνακας για μοτοσυκλέτες. Για να υπολογίσουμε τους φορολογήσιμους ίππους σε μοτοσυκλέτα πρέπει να πολλαπλασιάσουμε τα κυβικά εκατοστά με το 0,013 και το αποτέλεσμα να είναι στρογγυλεμένο προς τον αμέσως μεγαλύτερο ακέραιο.

ΑΡΘΡΟ 4 ΝΟΜΟΥ 722/1976 Καθορισμός φορολογήσιμου ισχύος.

Δια τα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος εκ του εξωτερικού εισαγόμενα και υπό του Ο.Δ.Δ.Υ. ή υπό των εν Ελλάδι κατασκευαστών πωλούμενα, η φορολογήσιμος ισχύς καθορίζεται ως το γινόμενο του κυλινδρισμού του οχήματος εις κυβικά εκατοστά επί τον συντελεστή 0,007 δια τα επιβατηγά αυτοκίνητα και 0,013 δια τας μοτοσυκλέτας, Τυχόν προκύπτον κλάσμα μονάδος μικρότερον μεν του ημίσεος αμελείται, μεγαλύτερον δε ή ίσον στρογγυλοποιείται εις την αμέσως μεγαλύτεραν ακέραιαν μονάδα.

Πίνακες με την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για αυτοκίνητα σκάφη κ.λπ. οικ. έτους 1994

I. Πίνακας τεκμαρτής δαπάνης αυτοκινήτων

Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη οικ. έτους 1994					
Με βάση τους φορολογησίμους τίτλους και τα στη κυκλοφορία Ε.Π.Χ. Αυτοκινήτου κ.λπ.					
Φορ/μοι ίτιποι	Μέχρι και 5 έτη (1989-1993)	Πάνω από 5 μέχρι & 10 έτη (1984-1988) Μείωση 10%	Πάνω από 10 μέχρι & 15 έτη (πριν από το 1984) Μείωση 20%	Προέλευση α) από ΟΑΔΥ β) Πάνω από 15 έτη γ) Συνταξιούχοι ηλικίας άνω των 60 ετών με ευριότητα του Ι.Χ. πάνω από 10 έτη Μείωση 30%	Ειδικά διασκευασμένο για χρησιμοποίηση από ανάπηρο Μείωση 50%
Μέχρι 7	1.150.000	1.035.000	920.000	805.000	575.000
Μέχρι 8	1.400.000	1.260.000	1.120.000	980.000	700.000
Μέχρι 9	1.750.000	1.575.000	1.400.000	1.225.000	875.000
Μέχρι 10	2.100.000	1.890.000	1.680.000	1.470.000	1.050.000
Μέχρι 11	2.550.000	2.295.000	2.040.000	1.785.000	1.275.000
Μέχρι 12	3.000.000	2.700.000	2.400.000	2.100.000	1.500.000
Μέχρι 13	3.600.000	3.240.000	2.880.000	2.520.000	1.800.000
Μέχρι 14	4.300.000	3.870.000	3.440.000	3.010.000	2.150.000
Μέχρι 15	5.850.000	5.265.000	4.680.000	4.095.000	2.925.000
Μέχρι 16	7.150.000	6.435.000	5.720.000	5.005.000	3.575.000
Μέχρι 17	8.450.000	7.605.000	6.760.000	5.915.000	4.225.000
Μέχρι 18	9.750.000	8.775.000	7.800.000	6.825.000	4.875.000
Μέχρι 19	11.700.000	10.530.000	9.360.000	8.190.000	5.850.000
Μέχρι 20	13.650.000	12.285.000	10.920.000	9.555.000	6.825.000
Μέχρι 21	16.250.000	14.625.000	13.000.000	11.375.000	8.125.000
22 και άνω	19.500.000	17.550.000	15.600.000	13.650.000	9.750.000

Πίνακας τεκμαρτής δαπάνης ιστιοφόρων, μηχανοκίνητων σκαφών κ.λπ.

Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη οικ. έτους 1994 Με βάση το μήκος και τα έτη νηολόγησης ιστιοφόρου ή μηχανοκίνητου ή μικτού σκάφους με χώρο ενδιαίτησης			
Μήκος σκάφους	Τεκμαρτή δαπάνη για έτη νηολόγησης		
	Μέχρι & 5 έτη (1989-1993)	Πάνω από 5 μέχρι & 10 έτη (1984-1988) Μείωση 10%	Πάνω από 10 έτη (πριν από το 1984) Μείωση 20%
Μέχρι 8 μέτρα	2.500.000	2.250.000	2.000.000
9 και 10 μέτρα	4.500.000	4.050.000	3.600.000
11 και 12 μέτρα	6.000.000	5.400.000	4.800.000
13 και 14 μέτρα	7.700.000	6.930.000	6.160.000
15 και 16 μέτρα	10.000.000	9.000.000	8.000.000
17 και 18 μέτρα	12.500.000	11.250.000	10.000.000
19 και 20 μέτρα	15.600.000	14.040.000	12.480.000
21 και 22 μέτρα	19.500.000	17.550.000	15.600.000
23 και 24 μέτρα	25.000.000	22.500.000	20.000.000
25 και 26 μέτρα	30.000.000	27.000.000	24.000.000
27 μέτρα και πάνω	36.000.000	32.400.000	28.800.000

Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη οικ. έτους 1994* Με βάση το μήκος και τα έτη νηολόγησης μηχανοκίνητου ανοικτού σκάφους ταχύπλοου ή μη			
Μήκος σκάφους	Τεκμαρτή δαπάνη για έτη νηολόγησης		
	Μέχρι και 5 έτη (1989-1993)	Πάνω από 5 μέχρι & 10 έτη (1984-1988) Μείωση 10%	Πάνω από 10 έτη (πριν από το 1984) Μείωση 20%
Μέχρι 5 μέτρα	600.000	540.000	480.000
Πάνω από 5 έως 6 μέτρα	750.000	675.000	600.000
Πάνω από 6 έως 7 μέτρα	900.000	810.000	720.000
Πάνω από 7 έως 8 μέτρα	1.050.000	945.000	840.000
Πάνω από 8 έως 9 μέτρα	1.200.000	1.080.000	960.000
Πάνω από 9 έως 10 μέτρα	1.350.000	1.215.000	1.080.000

1^ο Παράδειγμα – τεκμαρτό εισόδημα

		ΕΤΗ		
		1994	2009	2013
Ε.Ι.Χ.	1600 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	2.040.000 ΔΡΧ (11 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΙΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	7.080	3.200

ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ²²		3.000 ²³	2.900 ²⁴ ΑΛΛΑ 0	3.000
ΣΥΝΟΛΟ			7.080	6.200

2^ο Παράδειγμα

ΕΤΗ		1994	2009	2013
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	100 Τ.Μ.	-	-	4.500
ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ		3.000	2.900	3.000
ΣΥΝΟΛΟ		3.000	2.900	7.500

3^ο Παράδειγμα

ΕΤΗ		1994	2009	2013
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	100 Τ.Μ.	-	-	4.500
Ε.Ι.Χ.	1600 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	2.040.000 ΔΡΧ (11 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΙΜΟΙ ΠΙΠΟΙ)	7.080	3.200
ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ		3.000	2.900	3.000
ΣΥΝΟΛΟ		3.000	9.980	10.700

²² ΠΡΟΣΟΧΗ: Όταν δεν υπάρχουν αντικειμενικές δαπάνες ή αυτές είναι μικρότερες των 3.000 ευρώ ή των 5.000 ευρώ. Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες του άρθρου 16 του ΚΦΕ ή αυτές που υπάρχουν είναι μικρότερες των τριών χιλιάδων ευρώ (3.000), προκειμένου για άγαμο, διαζευγμένο ή χήρο και των πέντε χιλιάδων ευρώ (5.000), προκειμένου για συζύγους, κατά τον προσδιορισμό κεφαλαίου προηγούμενων ετών θα αφαιρούνται ποσά που θα προσδιορίζονται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και τις αποδεδειγμένες δαπάνες διαβίωσης. Τα ποσά αυτά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερα των τριών χιλιάδων (3.000) και πέντε χιλιάδων ευρώ (5.000) αντίστοιχα.

²³ της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 19 του Κ.Φ.Ε. Από 1.1.2010 και μετά: 3.000 για άγαμο, 5.000 για συζύγους, Από 1.1.2002 έως 31.12.2009: 2.900 ευρώ, χωρίς διάκριση για άγαμους και έγγαμους, Πριν την 1.1.2002: 1.000.000 δρχ. χωρίς διάκριση για άγαμους και έγγαμους.

²⁴ παρ.4 του άρθρου 3 του Ν.3763/2009

4^ο Παράδειγμα

ΕΤΗ		1994	2009	2013
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	250 Τ.Μ. (Τ.Ζ. 1.100, ΕΤΟΣ ΟΙΚ. ΑΔΕΙΑΣ 1992 (17 ΕΤΗ)	-	17.517,5 ²⁵	24.600
Ε.Ι.Χ.	1.000 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	920.000 ΔΡΧ (7 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΙΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	2.080	2.000
Ε.Ι.Χ.	1.800 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	2.880.000 ΔΡΧ (13 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΙΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	10.020	3.800
ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ				3.000
ΣΥΝΟΛΟ				33.400

5^ο Παράδειγμα

ΕΤΗ		1994	2009	2013
ΣΚΑΦΟΣ	3 ΜΕΤΡΑ (ΕΤΟΣ 1975) (ΙΣΤΙΟΦΟΡΟ)	2.250.000	8.400	4.200
Ε.Ι.Χ.	1.400 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	1.680.000 ΔΡΧ (10 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΙΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	5.940	2.600
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	110 Τ.Μ.	-	-	5.150
ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ		-	-	3000
ΣΥΝΟΛΟ		3.930.000	14.340	14.950

²⁵ ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 2.11 (ΕΙΝΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΕΠΕΙΔΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ > 200 Τ.Μ. ΤΥΠΟΣ: [(ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ Χ Τ.Ζ. Χ Δ.Σ. Χ Σ.Π.) Χ 3,5%] Χ 2

6^ο Παράδειγμα

ΕΤΗ		1994	2009	2013
Ε.Ι.Χ.	900 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	920.000 ΔΡΧ (6 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	2.880	2.000
Ε.Ι.Χ.	1.400 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	1.680.000 ΔΡΧ (10 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	5.940	2.600
Ε.Ι.Χ.	2.000 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	3.440.000 ΔΡΧ (11 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	12.300	4.400
Ε.Ι.Χ.	2.600 cc (ΕΤΟΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ 1975)	7.800.000 ΔΡΧ (18 ΦΟΡΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΙΠΠΟΙ)	29.700	7.100

7^ο Παράδειγμα

ΕΤΗ		1994	2009	2013
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	100 Τ.Μ.	-	-	4.500
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	150 Τ.Μ.	-	-	9.100
ΚΥΡΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	270 Τ.Μ. (Τ.Ζ. 2.050, ΕΤΗ ΟΙΚ. ΑΔΕΙΑΣ 7	-	43.394,4	

8^ο Παράδειγμα 2 παιδιά

ΕΤΗ		2011		2013	
		Υπόχρεου	Της	Υπόχρεου	Της

			συζύγου		συζύγου
ΕΙΣΟΔΗΜΑ Μ.Υ.		13.402,06	-	13.402,06	-
		(ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ 494,38 ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ 486,96 ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛ. 137)		(ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ 494,38 ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ 486,96 ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛΛ. 137)	
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΓΡΟΤΙΚΑ		274,28	-	274,28	-
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ		1.295,29	-	1.295,29	-
I.X.	993 cc (1983)	1.500	-	2.000	-
I.X.	1.598 cc (2006) ΑΠΟ 50%	2.100	2.100	2.240	2.240
Κύρια κατοικία		120 Τ.Μ.	-	6.960	-
ΔΟΣΗ (ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΟ) ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ		7.036,92	-	7.036,92	-
ΤΟΚΟΙ ΣΤΕΓΑΣΤΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ		4.913,28 (ΔΑΝΕΙΟ 110.000 ΓΙΑ 120 Τ.Μ.)	-	4.913,28 (ΔΑΝΕΙΟ 110.000 ΓΙΑ 120 Τ.Μ.)	-
ΙΑΤΡΙΚΑ		175	9	175	9
ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ		6.500		6.500	

Εκκαθαριστικό 2011

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ		ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ		ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ		ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ		ΛΟΙΠΑ ΣΥΜΒΕΒ/ΜΕΝΑ ΠΟΣΑ		ΣΥΝΟΛΟ
	Υπόχρεο	Της Συζύγου	ΠΟΣΑ	Υπόχρεο (+)	(-)	Υπόχρεο (+)	(-)	Υπόχρεο (+)	(-)	
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	0,00	0,00								
ΠΡΟΣΤ.ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	18.416,92	4.600,00	Υπόχρεο (+)	0,00		0,00		0,00		0,00
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	18.416,92	4.600,00		(-)	0,00					0,00
ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	184,00	0,00								
ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	18.232,92	4.600,00	Της συζύγου (+)	0,00		0,00		0,00		0,00
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	715,90	0,00		(-)	0,00					0,00
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ	715,90	0,00								
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ & ΣΥΜΠΛ/ΚΟΣ	-337,49	0,00	Σύνολο (+)	0,00		0,00		0,00		0,00
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ ΚΑΠ.	-337,49	0,00		(-)	0,00					0,00
ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΦΟΡΟΥ	7,42	0,00						ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΜΒΕΒ/ΜΕΝΟΥ		0,00
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ (+/-)	0,00	0,00						ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ		0,00

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ		ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ		ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ		ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ	ΛΟΙΠΑ ΣΥΜΒΕΒ/ΜΕΝΑ ΠΟΣΑ	ΣΥΝΟΛΟ
	Υπόχρεου	Της Συζύγου	ΠΟΣΑ					
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	13.676,34	0,00						
ΠΡΟΣΤ.ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	4.740,58	4.600,00	Υπόχρεου (+)	0,00	0,00	5,49		0,00
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	18.416,92	4.600,00		(-)	486,96			481,47
ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	184,00	0,00						
ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	18.232,92	4.600,00	Της συζύγου (+)	0,00	0,00	0,00		0,00
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	715,90	0,00		(-)	0,00			0,00
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ	715,90	0,00						
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ & ΣΥΜΠΛ/ΚΟΣ	-337,49	0,00	Σύνολο (+)	0,00	0,00	0,00		0,00
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ ΚΛΠ.	156,89	0,00		(-)	486,96			481,47
ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΦΟΡΟΥ	7,42	0,00					ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΜΠΗΦΙΣΜΟΥ	0,00
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ (+/-)	-486,96	0,00					ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ	-481,47

Τεκμήρια 2011

ΤΕΚΜΗΡΙΑ	Υπόχρεου	Της Συζύγου
Αυτοκίνητα	3.600,00	2.100,00
Σκάφη	0,00	0,00
Πισίνες	0,00	0,00
Ιδιωτικά Σχολεία	0,00	0,00
Οικιακοί Βοηθοί	0,00	0,00
Αεροπλάνα, τζετ κτλ.	0,00	0,00
Κατοικία	5.280,00	0,00
Προσωπικά	2.500,00	2.500,00
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	11.380,00	4.600,00
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ		
ΑΠΟ ΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΑΤΕ :		
για την αγορά αυτοκινήτων, διτροχών κτλ. (719)	0,00	0,00
για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση οχημάτων (721)	0,00	0,00
για την αγορά κιν.πραγμάτων πάνω από 5000 (723)	0,00	0,00
για την αγορά ακινήτων (735)	0,00	0,00
για την ανέγερση οικοδομών δεξαμ.κοιτύμβησης (737)	0,00	0,00
για δωρεές χρηματικών ποσών (725)	0,00	0,00
για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων (727)	7.036,92	0,00
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	7.036,92	0,00
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	18.416,92	4.600,00
ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	-18.416,92	-4.600,00

Εκκαθαριστικό 2013

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ		ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ		ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ		ΠΡΟΚ/ΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ	ΛΟΙΠΑ ΣΥΜ/ΝΑ ΠΟΣΑ	ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛ/ΓΓΥΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΕΠ/ΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
	Υπόχρεου	Συζύγου	ΠΟΣΑ							
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	0,00	0,00								
ΠΡΟΣΤ.ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	20.736,92	4.740,00	Υπόχρεου (+)	1.694,50	931,98	0,00	137,00	0,00		2.763,48
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	20.736,92	4.740,00		(-)	0,00		0,00			0,00
ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	0,00	0,00								
ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	20.736,92	4.740,00	Συζύγου (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	2.204,23	0,00		(-)	0,00		0,00			0,00
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ	509,73	0,00								
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ & ΣΥΜΠΛ/ΚΟΣ	1.694,50	0,00	Σύνολο (+)	1.694,50	931,98	0,00	137,00	0,00		2.763,48
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ ΚΛΠ.	0,00	0,00		(-)	0,00					0,00
ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΦΟΡΟΥ	0,00	0,00						ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΜΠΗΦΙΣΜΟΥ		0,00
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ (+/-)	1.694,50	0,00						ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ		2.763,48
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΑΛ/ΗΛΕΓΓΥΗΣ	13.700,00	4.740,00								

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΦΟΡΟΥ		ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ				ΛΟΙΠΑ				
		Υπόχρεου	Συζύγου	ΠΟΣΑ	ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΠΡΟΚ/ΒΟΛΗ ΦΟΡΟΥ	ΣΥΜ/ΝΑ ΠΟΣΑ	ΕΙΣΦΟΡΑ ΑΛ/ΓΓΥΗΣ	ΤΕΛΟΣ ΕΠ/ΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	13.676,34	0,00								
ΠΡΟΣΤ.ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	7.060,58	4.740,00		Υπόχρεου (+)	1.200,12	437,60	5,49	137,00	0,00	1.643,21
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	20.736,92	4.740,00		Υπόχρεου (-)	0,00			137,00		0,00
ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ	0,00	0,00								
ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	20.736,92	4.740,00		Συζύγου (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ	2.204,23	0,00		Συζύγου (-)	0,00			0,00		0,00
ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΦΟΡΟ	509,73	0,00								
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΑΝΑΛΟΓΕΙ & ΣΥΜΠΛ/ΚΟΣ	1.694,50	0,00		Σύνολο (+)	1.200,12	437,60	5,49	0,00	0,00	1.643,21
ΦΟΡΟΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΘΗΚΕ ΚΛΠ.	494,38	0,00		Σύνολο (-)	0,00					0,00
ΜΕΙΩΣΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΦΟΡΟΥ	0,00	0,00						ΔΙΑΦΟΡΑ ΣΥΜΨΗΦΙΣΜΟΥ		0,00
ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ (+/-)	1.200,12	0,00								
ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΑΛ/ΗΛΕΓΓΥΗΣ	13.700,00	4.740,00								ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗΣ
										1.643,21

Τεκμήρια 2013

ΤΕΚΜΗΡΙΑ	Υπόχρεου	Της Συζύγου
Αυτοκίνητα	4.240,00	2.240,00
Σκάφη	0,00	0,00
Πισίνες	0,00	0,00
Ιδιωτικά Σχοδεία	0,00	0,00
Οικιακοί Βοηθοί	0,00	0,00
Αεροπλάνα, τζετ κτλ.	0,00	0,00
Κατοικία	6.960,00	0,00
Προσωπικά	2.500,00	2.500,00
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	13.700,00	4.740,00
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΤΕΚΜΑΡΤΗΣ ΔΑΠΑΝΗΣ		
ΑΠΟ ΤΗ ΔΑΠΑΝΗ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΑΤΕ :		
για την αγορά αυτοκινήτων, διτροχών κτλ. (719)	0,00	0,00
για την αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση οχημάτων (721)	0,00	0,00
για την αγορά κιν.πραγμάτων πάνω από 5000 (723)	0,00	0,00
για την αγορά ακινήτων (735)	0,00	0,00
για την ανέγερση οικοδομών δεξαμ.κολύμβησης (737)	0,00	0,00
για δωρεές χρηματικών ποσών (725)	0,00	0,00
για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων (727)	7.036,92	0,00
Σ Υ Ν Ο Λ Ο	7.036,92	0,00
ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	20.736,92	4.740,00
ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ - ΤΕΚΜΗΡΙΩΝ	-7.060,58	-4.740,00

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το οικονομικό έτος 2013 με το νόμο 3986/2011 άλλαξε σε πολλά σημεία ριζικά το νόμο 2238/1994. Μερικές από τις αλλαγές είναι οι κατάργηση των μειώσεων εισοδήματος, την εισαγωγή νέων φόρων όπως αλληλεγγύης & τέλους επιτηδεύματος. Βλέπουμε ακόμα ότι το 2011 πολλοί φορολογούμενοι με ένα εισόδημα <<A>> να δέχονται επιστροφές και με τη μείωση του αφορολόγητου το 2013 να πληρώνουν φόρο ακόμα και εάν δέχτηκαν μειώσεις στο εισόδημά τους (δηλαδή με μικρότερο εισόδημα πληρώνουν έως και διπλάσιο φόρο!). Το κύριο συμπέρασμα είναι ότι έχουμε μείωση του αφορολόγητου με μεγάλη αύξηση των τεκμηρίων. Σε όλα τα παραδείγματα φαίνεται η αύξηση των τεκμηρίων. Στο τελευταίο κεφάλαιο είδαμε πως κινήθηκαν τα τεκμήρια το 1994, το 2009, το 2011 & το 2013. Συναντήσαμε τρομερές αλλαγές καθώς είδαμε τεκμήρια όπως της κύριας κατοικίας που δεν αποτελούσε τεκμήριο το 1994 να γίνεται το 2009 για μεγάλες κατοικίες και στη συνέχεια να γίνεται το 2011 & 2013 τεκμήριο για όλες τις κατοικίες. Είναι θέμα παραλογίας ή πρόκειται για παγίδα που έστησε το κράτος προς τους φορολογούμενους καθώς ήταν βέβαιο ότι με χαμηλό εισόδημα θα έπρεπε κάποιος να πληρώσει φόρο ακόμα και εάν έχει στην κατοχή του ένα αυτοκίνητο μεσαίου (ακόμα & μικρού) κυβισμού & ένα μεσαίο σπίτι. Χαρακτηριστικά είναι τα παραδείγματα 4,5 & 8 όπου συναντάμε τα οικονομικά έτη 1994 ακόμα και το 2009 φορολογούμενους να έχουν επιστροφές παρόλο που είχαν μεγαλύτερα εισοδήματα, να πληρώνουν φόρους το 2011 & κυρίως το 2013 με μικρότερα εισοδήματα (λόγο της οικονομικής κρίσης που έχει η χώρα μας). Μια από τις αιτίες σε αυτό είναι απότομη αύξηση των τεκμηρίων. Αξίζει να αναφέρουμε ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα το αντιμετωπίζουν οι φορολογούμενοι που έχουν στην κατοχή τους μεγάλου κυβισμού αυτοκίνητα λόγω της υψηλής φορολογίας τους αλλά και των μεγάλων τεκμηρίων. Ακόμα πρόβλημα έχουν και όσοι φορολογούμενοι είχαν συνάψει δάνεια. Με την μείωση του μισθού τους δεν μπορούν να καλύψουν τα τεκμήρια διαβίωσης (προσωπικά), του δανείου, της κατοικίας & ενός αυτοκινήτου οπότε και αυτοί να πληρώνουν φόρο. Χαρακτηριστικό είναι το τελευταίο παράδειγμα. Το γενικό συμπέρασμα είναι ότι το κράτος αύξησε τα τεκμήρια επί σκοπού. Αντιλαμβάνοντας ότι με τις μειώσεις που επήρθαν στους μισθούς δεν θα είναι εφικτό να καλυφθούν και έτσι επέρχεται ένας σίγουρος φόρος. Όμως πρέπει να αναφερθεί ότι εκτός από τον κύριο φόρο έχουμε και άλλους όπως τον συμπληρωματικό, τον αλληλεγγύης, τέλος επιτηδεύματος, ΑΔΜΗΕ κ.α.

Γενικά όλες οι αλλαγές που έγιναν ήταν προς όφελος του κράτους και καμία προς το φορολογούμενο. Σε όλα τα παραδείγματα που αναφέρθηκαν βλέπουμε τους μεγάλους φόρους που πλήρωσαν το 2013 οι φορολογούμενοι σε σχέση με τα προηγούμενα έτη. Ακόμα και οι ασθενέστερες τάξεις με μικρό ή καθόλου εισόδημα έχοντας ένα αυτοκίνητο μικρού κυβισμού και ένα σπίτι λίγων μόλις τ.μ. πληρώνουν φόρους από 200 έως 2000 ευρώ τον καιρό που γίνονται περικοπές σε μισθούς και συντάξεις με τον Μ.Ο. των μισθών να είναι 500 ευρώ ((Ν.2837/2000, ΦΕΚ 178/Α΄/00) όπως ισχύουν από 14/2/2012 και μέχρι της ολοκλήρωσης του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής στα πλαίσια στήριξης της ΕΕ/Ε.Κ.Τ./Δ.Ν.Τ..ΠΗΓΗ: www.dikaiologitika.gr) και την ανεργία καθημερινά να αυξάνεται (ΕΛΣΤΑΤ). Δηλαδή έχουμε μεγάλη φορολογία με ταυτόχρονη μεγάλη μείωση των μισθών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ., 1997, ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΑΘΗΝΑ:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΥΓ. ΜΠΕΝΟΥ

ΚΑΒΑΛΑΚΗΣ ΓΙΩΡΓΗΣ, ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΕΔΕΜΑΛΗΣ 2008

ΚΑΟΥΝΗΣ Δ., ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ, ΑΘΗΝΑ, 2008

ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ Α. ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ 2007, 7Η ΈΚΔΟΣΗ,
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2007

ΣΑΚΕΛΛΗΣ Ι. - ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ Ε. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΦΥΣΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΩΝ , ΤΟΜΟΣ Α, ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΒΡΥΚΟΥΣ»

ΣΑΡΣΕΝΤΗΣ ΒΑΣ. – ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΑΝ., ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΣΕ ΕΥΡΩ,
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ, ΑΘΗΝΑ, 2002

ΦΛΩΡΟΣ Α., 2004, ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ, ΑΘΗΝΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

ΙΣΤΙΟΣΕΛΙΔΕΣ

<http://www.pomida.gr/foroi/klimakes.html>

<http://www.forin.gr/articles/article/5954/ta-tekmhria-dapanwn-diabiwshs-gia-to-oikonomiko-etos-2012>

<http://www.forin.gr/articles/article/5650/nomos-39862011-epeigonta-metra-efarmoghs-mesoprothesmou-plaisiou-dhmosionomikhs-strathgikhs-2012-2015>

<http://www.meras.gr/index.php/solutions/135-akinita>

<http://www.aggelopoulos.net/news/special-contribution-and-tax-for-business-law-3986-2011/>

<http://www.kemel.gr/content/teleutaies-phorologikes-ruthmiseis-panta-enemeromeno>

<http://www.taxnews.info/subscribers/>

<http://www.brain-tax.com/info-news/>

<http://www.pomida.gr/>

http://www.express.gr/xrhstika/eggiklioioz_-oz_apofaseis/784oz_20120102784.php3

<http://www.nexusmanagementconsultants.gr/2011/12/112012.html>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ